

**MİYASE SERTBARUT İLE CHRISTINE NÖSTLINGER'İN
ROMANLARININ YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

REMZİYE GÜZEL DEMİR

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MERSİN
AĞUSTOS- 2019**

**MİYASE SERTBARUT İLE CHRISTINE NÖSTLINGER'İN
ROMANLARININ YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

REMZİYE GÜZEL DEMİR

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

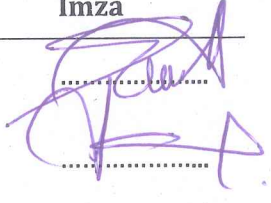
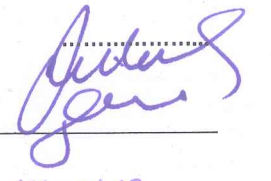
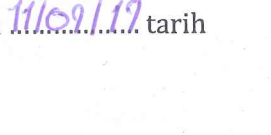
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

**Danışman
Doç. Dr. ESMA DUMANLI KADIZADE**

**MERSİN
AĞUSTOS- 2019**

Remziye GÜZEL DEMİR tarafından Doç. Dr. Esmâ DUMANLI KADIZADE danışmanlığında hazırlanan “Miyase Sertbarut İle Christine Nöstlinger’in Romanlarının Yapılandırmacı Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma aşağıda imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından oy birliği/çokluğu ile Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Görevi	Unvanı, Adı ve Soyadı	İmza
Başkan	Doç. Dr. Esmâ DUMANLI KADIZADE	
Üye	Doç. Dr. Sema ÇETİN BAYCANLAR	
Üye	Doç. Dr. Bülent ÖZKAN	

Yukarıdaki Jüri kararı Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun 11/09/17 tarih ve 36/06 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. G. AYDIN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tezde kullanılan özgün bilgiler, şekil, tablo ve fotoğraflardan kaynak göstermeden alıntı yapmak 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine tabidir.

ETİK BEYAN

Mersin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlâk kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
 - Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak kullandığımı,
 - Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
 - Bu tezin herhangi bir bölümünü Mersin Üniversitesi veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı,
 - Tezin tüm telif haklarını Mersin Üniversitesi'ne devrettiğimi
- beyan ederim.

ETHIC DECLARATION

This thesis is prepared in accordance with the rules specified in Mersin University Graduate Education Regulation and I declare to comply with the following conditions:

- I have obtained all the information and the documents of the thesis in accordance with the academic rules.
- I presented all the visual, auditory and written informations and results in accordance with scientific ethics.
- I refer in accordance with the norms of scientific works about the case of exploitation of others' works.
- I used all of the referred works as the references.
- I did not do any tampering in the used data.
- I did not present any part of this thesis as an another thesis at Mersin University or another university.
- I transfer all copyrights of this thesis to the Mersin University.

20 Ağustos 2019/ 20 August 2019

Remziye GÜZEL DEMİR

ÖZET

MİYASE SERTBARUT İLE CHRISTINE NÖSTLINGER'İN ROMANLARININ YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yapılandırmacı yaklaşım, davranışçı yaklaşımın geleneksel bakışını eleştiren, çocuğa seçme fırsatı veren, bilgi aktaran-bilgiyi alan rolünü değiştiren bir yaklaşımdır. Bu çalışmada yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili literatür incelenmiş ve yapılandırmacı öğrenenin ortak özellikleri sentezlenerek sekiz kod oluşturulmuştur. Bu çalışmanın amacı Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarını yapılandırmacı yaklaşım açısından değerlendirmektir. Kitaplardaki kahramanların yapılandırmacı öğrenenin özelliklerini taşıyıp taşımadığı, yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin ne sıklıkta vurgulandığı ortaya konmaya çalışılacaktır. Çalışmada Miyase Sertbarut'un on dört çocuk romanı ile Christine Nöstlinger'in Türkçeye çevirisi yapılan on bir çocuk romanının kahramanları yapılandırmacı öğrenenin ortak özellikleri üzerinden değerlendirilmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çocuk romanları incelenen Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un romanlarındaki kahramanların yapılandırmacı öğrenme kuramının hedeflediği birey tipleriyle örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. "Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular" kodu iki yazarda da yansıması en yüksek koddur. "Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur." kodu ise iki yazarda da yansıması en düşük olan koddur. Çalışmanın sonucunda bilişsel ve duyuşsal olarak çocukların sağlıklı bir biçimde gelişimini amaçlayan çocuk yazınında, yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipleriyle örtüşen kahramanların bulunması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Yapılandırmacı yaklaşım, çocuk edebiyatı, Miyase Sertbarut, Christine Nöstlinger.

Danışman: Doç. Dr. Esmâ Dumanlı Kadızade, Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi/ Türkçe Eğitimi Bölümü, Mersin.

ABSTRACT

MİYASE SERTBARUT WITH CHRISTINE NÖSTLINGER EVALUATION OF THE NOVELS IN TERMS OF THE CONSTRUCTIVE APPROACH

The constructivist approach is an approach that criticizes the traditional view of the behavioral approach, gives the child the opportunity to choose, changes the role of transferring information-receiving information. In this study, the literature on constructivist approach was examined and the common features of constructivist learner were synthesized and eight code were formed. The aim of this study is to evaluate the children's novels of Miyase Sertbarut and Christine Nöstlinger in terms of constructivist approach. It will be tried to show whether the heroes in the books have the characteristics of the constructivist learner and how often the constructivist learner features are emphasized. In this study, the characters of Miyase Sertbarut's fourteen children's novels and Christine Nöstlinger's eleven children's novels-translated into Turkish-were evaluated based on the common characteristics of constructivist learner. In this study, one of the qualitative research methods, document analysis method was used. It was concluded that the protagonists in the books of Christine Nöstlinger and Miyase Sertbarut, whose children's novels were examined, overlap with the types of individuals targeted by constructivist learning theory. "Critically thinks, asks critical questions, questions " of the highest reflection of the article of both authors.. "The article which creates new information based on previous information " is the code with the lowest reflection in both authors. As a result of this study, it is suggested that there should be heroes overlapping with the types of individuals targeted by the constructivist approach in the children's literature aiming at the healthy development of children cognitively and sensually.

Keywords: Constructivist approach, children's literature, Miyase Sertbarut, Christine Nöstlinger.

Supervisor: Assoc. Prof. Esma Dumanli Kadizade, Mersin University, Faculty of Education/ Turkish Language Department, Mersin.

TEŞEKKÜRLER

Tezimin hazırlanmasında her konuda yardımcı olan başta yüksek lisans tez danışmanım Doç. Dr. Esmâ DUMANLI KADIZADE olmak üzere lisans ve lisansüstü eğitimim esnasında farklı alanlarda verdikleri nitelikli bilgiler ile akademik gelişimime katkı sağlayan tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunarım. Üzerimde sonsuz emeği olan annem Süveyla GÜZEL ve babam İbrahim Halil GÜZEL'e, özellikle her konuda yanımda olduğunu bildiğim eşim Alihan DEMİR'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇ KAPAK	
ONAY	
ETİK BEYAN	
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar DİZİNİ	vi
GRAFİKLER DİZİNİ	vii
KISALTMALAR ve SİMGELER	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sayıltıları	4
1.5. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları	4
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Kavramsal Çerçeve	5
2.1.1. Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi	5
2.1.1.1. Karşılaştırmalı Edebiyat Kavramı	5
2.1.1.2. Karşılaştırmalı Edebiyat Biliminde Yöntem	8
2.1.2. Yapılandırmacı Yaklaşım	10
2.1.2.1. Yapılandırmacılığa Tarihsel Bakış	10
2.1.2.2. Yapılandırmacılık Nedir?	12
2.1.2.3. Yapılandırmacılığın Çeşitleri	14
2.1.2.4. Yapılandırmacı Öğrenme	18
2.1.2.5. Yapılandırmacı Öğrenme Çerçevesinde Öğrenenin Özellikleri	20
2.1.3. Çocuk Edebiyatına Yapılandırmacı Yaklaşım Açısından Bakış	22
2.1.4. Yazarların Öz Yaşam Öyküleri ve Eserleri	23
2.1.4.1. Christine Nöstlinger'in Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri	23
2.1.4.2. Miyase Sertbarut'un Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri	25

2. 2. İlgili Araştırmalar	30
3. YÖNTEM	33
3.1. Araştırma Modeli	33
3.2. Araştırmanın Evren Ve Örneklemi	33
3.3. Veri Toplama Yöntemi	34
3.4. Verilerin Analiz Edilmesi	34
4. BULGULAR	36
4.1.Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger’ in Romanlarının Yapılandırmacı Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi	36
4.1.1. Öğrenen Öğrenme Ortamında Etkin Yer Alır ve Daha Fazla Sorumluluk Üstlenir	38
4.1.2. Problemi Tespit Eder, Problemi Çözer ve Problem Çözmekten Hoşlanır	44
4.1.3. Öğrenen Öğrenme Sürecinde Merak Eder, Merak Ettikçe de Araştırma Yapar	54
4.1.4. Bilgiye Ulaşır, Bilgiyi İnceler, Analiz Eder ve Sonuca Ulaşmayı Hedefler	61
4.1.5. Eleştirel Düşünür, Eleştirel Soru Sorar, Sorgular	66
4.1.6. Bulduklarını Tartışır, Yorumlar ve Yorumladıklarını Nedenleriyle Savunur	84
4.1.7.Önceki Bilgilerden Hareketle Yeni Bilgi Oluşturur	90
4.1.8. Düşüncelerini Eyleme Dönüştürür	92
5. TARTIŞMA	96
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	110
KAYNAKÇA	112
ÖZGEÇMİŞ	115

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa
Tablo:3.2.1. Araştırmada İncelenen Kitaplar	34
Tablo 5.1. “Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları	96
Tablo 5.2. “Problemi tespit eder, problemi çözer ve problem çözmekten hoşlanır.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları	97
Tablo 5.3. “Öğrenen öğrenme sürecinde merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri	98
Tablo 5.4. “Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları	99
Tablo 5.5. “Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları	100
Tablo 5.6. “Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları	103
Tablo 5.7. “Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları	104
Tablo 5.8. “Düşüncelerini eyleme dönüştürür.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları	105
Tablo 5.9. Yapılandırmacı Öğrenen Özelliklerinin Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut Romanlarındaki Toplam Frekans(f) Değeri	106

GRAFİKLER DİZİNİ

	Sayfa
Grafik 4.1.1.1. “Öğrenen Öğrenme Ortamında Etkin Yer Alır ve Daha Fazla Sorumluluk Üstlenir.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	39
Grafik 4.1.1.2. “Öğrenen Öğrenme Ortamında Etkin Yer Alır ve Daha Fazla Sorumluluk Üstlenir.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	42
Grafik 4.1.2.1. “Problemi Tespit Eder, Problemi Çözer ve Problem Çözmekten Hoşlanır.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	45
Grafik 4.1.2.2. “Problemi Tespit Eder, Problemi Çözer ve Problem Çözmekten Hoşlanır.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	50
Grafik 4.1.3.1. “Öğrenen Öğrenme Sürecinde Merak Eder, Merak Ettikçe de Araştırma Yapar.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	54
Grafik 4.1.3.2. “Öğrenen Öğrenme Sürecinde Merak Eder, Merak Ettikçe de Araştırma Yapar.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	58
Grafik 4.1.4.1. “Bilgiye Ulaşır, Bilgiyi İnceler, Analiz Eder ve Sonuca Ulaşmayı Hedefler.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	62
Grafik 4.1.4.2. “Bilgiye Ulaşır, Bilgiyi İnceler, Analiz Eder ve Sonuca Ulaşmayı Hedefler.” Maddesinin Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	64
Grafik 4.1.5.1. “Eleştirel Düşünür, Eleştirel Soru Sorar, Sorgular.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	67
Grafik 4.1.5.2. “Eleştirel Düşünür, Eleştirel Soru Sorar, Sorgular.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	78
Grafik 4.1.6.1. “Bulduklarını Tartışır, Yorumlar ve Yorumladıklarını Nedenleriyle Savunur.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	84
Grafik 4.1.6.2. “Bulduklarını Tartışır, Yorumlar ve Yorumladıklarını Nedenleriyle Savunur.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	88
Grafik 4.1.7.1. “Önceki Bilgilerden Hareketle Yeni Bilgi Oluşturur.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	91
Grafik 4.1.7.2. “Önceki Bilgilerden Hareketle Yeni Bilgi Oluşturur.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	91
Grafik 4.1.8.1. “Düşüncelerini Eyleme Dönüştürür.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	92
Grafik 4.1.8.2. “Düşüncelerini Eyleme Dönüştürür.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	94
Grafik 5.1. Yapılandırmacı Öğrenen Özelliklerinin Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	107
Grafik 5.2. Yapılandırmacı Öğrenen Özelliklerinin Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı	108

KISALTMALAR ve SİMGELER

Kısaltma/Simge	Tanım
BB	Buz Bebekler
Çev.	Çeviren
ÇP	Çöp Plaza
Ed.	Editör
MG	Mezarlıktaki Gölge
KK	Kapiland'ın Kobayları
KKY	Kapiland'ın Karanlık Yüzü
KTSK	Kim Takar Salatalık Kralı
KDBB	Konuk Değil Baş Belası
L	Lollipop
PPA	Puding Poli Aydınlatıyor
PPÇ	Puding Poli Çözüyor
PPK	Puding Poli Karıştırıyor
SM	Saklı Miras
SS	Sisin Sakladıkları
s.	Sayfa
ÜYG	Ünsüz Youtuberın Günlüğü

1. GİRİŞ

Karşılaştırma yönteminin bilimsel bir yöntem olarak kabul edilmesiyle karşılaştırma yöntemi edebiyat biliminde de kullanılmaya başlanmıştır. Edebiyat bilimciler tarafından 18. yüzyılda kullanılmaya başlanan karşılaştırmalı edebiyat bilimi kavramının ilk araştırma alanı ise edebiyatların birbirlerini ne kadar etkiledikleri şeklinde olmuştur. Karşılaştırma yönteminin edebi eserlerde uygulanmasıyla ortaya çıkan karşılaştırmalı edebiyat ilk etapta bilimsellikten uzak yöntemlerle gerçekleşmiştir. Zamanla tanımı ve temel hareket noktaları belirginleşen bu alan bir bilim dalı olmaya başlamıştır. “Karşılaştırmalı bilim sahasında çalışan bilim insanları; başlangıçta farklı iki kültür, iki dil arasında yapılması gerektiği belirtilirken (Tieghem, 1943), sonraları karşılaştırmalı edebiyatın daha geniş alanlara yapılacağını ifade etmeye başlamışlardır.” (Tekşan, 2011, s. 21). Karşılaştırmalı edebiyat biliminin sınırları ve tanımı zamanla ihtiyaca cevap verecek biçimde genişlemiştir.

Karşılaştırmalı edebiyat bilimi toplumların birbirlerini tanımasını sağlayan, edebiyatları birbirine yaklaştıran bir bilim dalıdır. Karşılaştırmalı edebiyat yabancı ve ulusal edebiyatların birbirine etkileri, benzerlikleri ve farklılıklarının ortaya konduğu, kıyaslama temeline dayanır. Karşılaştırmalı edebiyat çalışmaları, dünyanın çeşitli ülkelerindeki çocuk ve gençlik edebiyatı yazarları ile eserlerini inceler. Yapılan incelmeler bu alandaki değişim ve ilerlemeleri, çocuğa yaklaşımı ve çocuk anlayışındaki farklılıkları ortaya koymaktadır. Şirin (2007) çocuk ve gençlik edebiyatı ile karşılaştırmalı edebiyat ilişkisini “Yapılacak araştırmalar, yalnızca eserin niteliği üzerine değil, karşılaştırmalı edebiyat araştırmalarıyla da farklı çocukluk anlayışlarını yorumlama olanağı sağlayabilir.” şeklinde yorumlamaktadır. (Şirin, 2007, s.34). Karşılaştırmalı edebiyat incelemeleri özellikle yazarların evrensel bakış açısı kazanmaları açısından önemlidir.

Her ülkenin çocuk ve gençlik edebiyatında çocuğa yaklaşım, çocuklar için seçilen konular, çocuğun bireyselleşmesi veya toplumsallaşması, çocuğun yaratıcılığının artırılması açısından farklılıkların oluşması olağandır. Bu bağlamda farklı ulus ve kültürlerle ait çocuk ve gençlik edebiyatlarının birbirleri ile karşılaştırılması, karşılaştırmalı edebiyatın uğraş alanları arasında yer almaktadır.

Dünyada toplum yapısında meydana gelen değişiklikler eğitim sistemlerinin de sürekli yenilenmesini gerektirmektedir. Eğitimdeki amaç anlama, problem çözme, bilgiyi yeni durumlarda kullanma, eleştirel düşünme olunca öğretmen merkezli yaklaşımlardan öğrenen merkezli yaklaşımlara doğru bir geçiş olmuştur. Yani eğitim yaklaşımlarında otoriter tutumlardan anti otoriter tutumlara geçiş vardır. Yapılandırmacı yaklaşım öğrenenin edilgen olduğu otoriter anlayışı reddeder. Bu anlayışa göre öğrenen öğrenme ortamının öznesidir. Kendi öğrenmesinde etkin olan, sorumluluk üstlenen birey bilgi yapısını oluşturur.

Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenen araştırarak, gözlem yaparak, sorgulayarak, sorun çözerek ve bunların sonucunda kendi yorumunu yaparak aktif bir çabalarıyla öğrenir. Öğrenen öğrencinin kendisidir ve öğrenmenin kontrolü de öğrencidedir (Labédie ve Guy, 2001; Güneş, 2013, s. 176).

Bu çalışmada Christine Nöstlinger'in çocuk edebiyatı romanlarından "Aklından Düşünceler Geçen Çocuk", "Konrad Konserve Kutusundan Çıkan Çocuk" , "Konuk Değil Baş Belası", "Lollipop", "Uçuk Kaçık Loretta", "Puding Poli Karıştırıyor", "Puding Poli Çözüyor", "Puding Poli Aydınlatıyor", "Kim Takar Salatalık Kralı", "Saklı Miras", "Susi ve Paul'un Gizli Günlüğü" romanlarının kurguları tek tek incelenmiştir. Bu eserlerdeki kahramanların düşünceleri ve eylemleri üzerinden yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşıyıp taşımadığı irdelenecektir. Miyase Sertbarut'un ise çocuk edebiyatı romanlarından "Sınıfta Kalanlar Okul Açtılar" , , "Sisin Sakladıkları", "Kapiland'ın Kobayları", "Yılankale", "Çöp Plaza", "Kapiland'ın Karanlık Yüzü", "Kaçak Köpek Biber", "Mezarlıktaki Gölge", "Buz Bebekler", "Ara Alem Tarlakoz'un Tuzağı", "Ara Alem Yasak Oyun", "Ara Alem Yeniden Doğuş", "Kapiland'ın Kıyameti", "Ünsüz Youtuberın Günlüğü" romanlarının kurguları tek tek incelenmiştir. Bu kitaplarda kahramanların düşünceleri ve eylemleri üzerinden yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşıyıp taşımadığı irdelenecektir.

Farklı ülkelerde yaşamış, dolayısıyla farklı kültürlerde yetişmiş bu iki yazarın belirtilen çocuk romanlarında ortak bir paydada birleştikleri görülmüştür. Her iki yazarın da eserlerindeki kahramanların yapılandırmacı öğrenenin hedeflediği birey tipleriyle büyük oranda örtüştüğü görülmektedir. Bu eserlerde yer alan kahramanlar farklı ülkelerin, dillerin, dinlerin, ırkların, iklimlerin bireyleri olsalar da ortak bir noktada birleşmektedirler. Bu ortak payda da yapılandırmacı öğrenen özelliklerini taşımalarıdır. İki yazarın da söz konusu eserleri aracılığıyla öğrenme ortamında etkin yer alan, sorumluluk üstlenen, problemi tespit edip problem çözen, eleştirel bakış açısına sahip, sorgulayan, bulduklarını yorumlayıp savunabilen, düşüncelerini eyleme dönüştürebilen çocukların yetiştirilmesi ve toplum yaşamına katılması açısından önemli iletiler vermeye çalıştıkları açıktır.

Alman Çocuk ve Gençlik Edebiyatının anti- terbiyeci yazarlarından Christine Nöstlinger ve Türk Çocuk ve Gençlik Edebiyatı yazarlarından Miyase Sertbarut'un çocuk romanlarındaki kahramanların yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipleriyle örtüştüğü tespit edilmiştir. Farklı kültürlerin ve farklı kuşakların insanları olan bu iki kadın yazarın çocuk romanlarındaki kahramanlarının bu bakımdan birbirine benzer oldukları görülmüştür. Yazarların kahramanları arasındaki benzerlikten kaynaklı bu iki yazarın çocuk romanları yapılandırmacı öğrenen özellikleri temel alınarak karşılaştırılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarını yapılandırmacı yaklaşım açısından değerlendirmektir. Kitaplardaki kahramanların yapılandırmacı öğrenenin özelliklerini taşıyıp taşımadığı ve yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin ne sıklıkta vurgulandığı ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu temel amaca uygun olarak şu sorulara cevap aranacaktır:

1. Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarının kahramanları yapılandırmacı öğrenenin özelliklerini taşımakta mıdır?
2. Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarındaki kahramanların yapılandırmacı öğrenen özellikleri ne sıklıkta vurgulanmaktadır?
3. Miyase Sertbarut'un çocuk romanlarından yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin en sık vurgulandığı eseri hangisidir?
4. Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarından yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin en sık vurgulandığı eseri hangisidir?
5. Miyase Sertbarut'un çocuk romanlarında en sık vurgulanan yapılandırmacı öğrenen özelliği hangisidir?
6. Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarında en sık vurgulanan yapılandırmacı öğrenen özelliği hangisidir?

1. 2. Problem Cümlesi

1. Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarının kahramanları yapılandırmacı öğrenenin özelliklerini taşımakta mıdır?
2. Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarındaki kahramanların yapılandırmacı öğrenen özellikleri ne sıklıkta vurgulanmaktadır?
3. Miyase Sertbarut'un çocuk romanlarından yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin en sık vurgulandığı eseri hangisidir?
4. Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarından yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin en sık vurgulandığı eseri hangisidir?
5. Miyase Sertbarut'un çocuk romanlarında en sık vurgulanan yapılandırmacı öğrenen özelliği hangisidir?
6. Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarında en sık vurgulanan yapılandırmacı öğrenen özelliği hangisidir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Çağdaş çocuk yazını, bilişsel ve duyuşsal olarak çocukların sağlıklı bir biçimde gelişimini amaçlar. Yapılandırmacı yaklaşımın duyuşsal ve bilişsel öğrenme üzerinde anlamlı katkıları vardır. Bu bağlamda yapılandırmacı yaklaşımın çocuk yazınıyla ilişkisi olduğu söylenebilir. Çocukların öğrenme ortamında aktif olmasını, sorumluluk üstlenmesini, problemleri tespit etmesini, merak edip araştırmasını, eleştirel düşünebilmesini, sorgulamasını, düşüncelerini eyleme dönüştürmesini ve nihayetinde kendi çıkarımlarıyla sonuca ulaşabilen bireyler olmasını hedefleyen yapılandırmacı yaklaşımın bu amaçlarına ulaşabilmesinde çocuk edebiyatı önemli bir yere sahiptir. Yapılan literatür taramalarında karşılaştırmalı edebiyat, çocuk edebiyatı ve yapılandırmacı yaklaşımla ilgili daha önce bir çok akademik çalışmanın yapıldığı görülmüştür. Yine yazar Miyase Sertbarut ile ilgili daha önce iki tezin yazıldığı görülmüştür. Çocuk yazınının karşılaştırmalı incelemeleri yine çok sınırlıdır. Çocuk yazınının yapılandırmacı yaklaşım açısından da incelenmediği görülmüştür. Bu yönüyle özgün bir çalışmadır. Bu çalışma farklı uluslardan iki yazarın çocuk edebiyatı ürünlerine nitel araştırmayla yapılandırmacı yaklaşımdaki öğrenen özellikleri temel alınarak bir karşılaştırma yapacağı için alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmada alınan örneklemin evrenin tüm özelliklerini taşıdığı ve evreni yeterli oranda temsil ettiği varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Bu çalışmanın kapsamını Miyase Sertbarut'un on dört çocuk romanı ve Christine Nöstlinger'in Türkçeye çevirisi yapılmış on bir telif çocuk romanı oluşturmaktadır.

Çalışma Miyase Sertbarut'un çocuk romanları ile Christine Nöstlinger'in Türkçeye çevirisi yapılmış telif çocuk romanları ile sınırlıdır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kavramsal Çerçeve

2.1.1. Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi

2.1.1.1. Karşılaştırmalı Edebiyat Kavramı

Karşılaştırmalı edebiyat bilimi toplumların birbirlerini tanımasını sağlayan, edebiyatları birbirine yaklaştıran bir bilim dalıdır. Karşılaştırma birçok bilimde kullanılan bir yöntemdir ve karşılaştırmının yapılabilmesi için karşılaştırılabileceğimiz bir “öteki” nin bulunması gerekmektedir. Özcan (2001) “ben” ve “öteki” kavramının karşılaştırmalı edebiyatın ortaya çıkmasında önemli olduğunu belirtir. Özcan, karşılaştırmalı edebiyat biliminin temelinde toplumların kendilerini yazılı veya sözlü olarak ifade etmelerinden daha eskilere dayanan bir anlayış bütünü olduğunu vurgular. Bu bütünü oluşmasını ise “özne” nin diğer öznelerle bakışı belirlemektedir. Çağlar boyunca da “ben” karşısında bir “öteki” fikri oluşur ve ötekine bakma, ötekini tanıma da karşılaştırmalı edebiyatın temelini oluşturmaktadır(Özcan, 2001, s. 364-371). Toplumların yüzyıllar boyunca savaşlar, ticaret, seyahat, çeviriler ve daha pek çok yolla birbirlerini tanımaları, yani öteki ile karşılaşmaları toplumları zamanla bir karşılaştırmaya yöneltmiştir. Özcan “karşılaşma” ve “karşılaştırma”nın karşılaştırmalı edebiyatın oluşumundaki önemini şu şekilde açıklamaktadır:

Karşılaştırmalı edebiyat anlayışı böyle bütünsel bir kavrayıştan doğacaktır. Bu kavrayışın oluşması da öncelikle bir karşılaşma retoriğine dayanacaktır. Karşılaştırma zihniyetinin oluşmasında ilk eylem karşılaşma etkinliğidir, Özne'nin Öteki'yle karşılaşmasıdır. Bu bir anlamda bilginin derlenip toplanmasına denk düşen dönemdir. Bu son derece uzun dönemde amaç sadece toplanan bilgilerdir; bilgiyi toplayan özne öteki 'nin varoluşunu tespit etmekle yetinir. Karşılaştırma ise daha sonraki bir dönemi, derlenip toplanan bilginin bir başka bilgiye araç olarak kullanılmasını ifade eder. Daha yeni, daha kısa bir döneme denk düşen bu süreçte amaç artık sadece öteki hakkında bilgi toplamak değil, toplanılan bilgiyi kendi hakkında daha hakiki bir başka bilgiye ulaşmak için bir araç olarak kullanmaktır(Özcan, 2001, s.364).

Öteki ile karşılaşan birey karşılaştırma yapar ve karşılaştırma sonunda benzerlikleri, farklılıkları, paralellikleri görür böylece kendini de daha iyi tanımış olur. Öznenin yapmış olduğu bu karşılaştırma eyleminin bilimsel alana taşınması da böylece zamanla gelişir ve birçok karşılaştırmalı bilim dalı oluşur.

Karşılaştırma, kişi ve nesnelerin benzer veya aynı yanlarını incelemek için kıyaslama, mukayese yapmak anlamına gelmektedir(TDK Sözlüğü,2004, s. 1225). Karşılaştırmalı edebiyat,

karşılaştırma yöntemiyle çeşitli edebiyatlar arasındaki ilişkileri, benzerlikleri tespit etmeyi amaçlayan bilim dalıdır(TDK Sözlüğü,2004, s. 1225). Karşılaştırmalı edebiyat bilimi iki farklı yazarın ya da aynı yazarın farklı eserlerinin konu, kurgu, üslup gibi yönlerden birbiri ile karşılaştırılmasına dayanan bir bilimdir. Bu karşılaştırma esnasında benzer ve farklı yönler ya da paralellikler tespit edilirken, edebiyatların birbirine etkileri de incelenebilir. Claude Pichois ve Andre M.Rousseau “Littérature Comparée”adlı eserde karşılaştırmalı edebiyatla ilgili yaptıkları tanımlama şöyledir:

Karşılaştırmalı edebiyat; analoji, akrabalık ve etkileşim bağlarının araştırılması suretiyle, edebiyatı diğer ifade ve bilgi alanlarına ya da zaman ve mekân içerisinde birbirine uzak veya yakın durumdaki olaylarla edebi metinleri birbirine yaklaştırmayı amaçlayan yönetsel bir sanattır. Yeter ki bu edebi metinler birçok dile ya da kültüre ait olsunlar; onları daha iyi tanımlayıp anlamak ve onlardan zevk alabilmek için aynı geleneğe ait bulunsunlar (Rousseau ve Pichois, 1994, s.182).

Claude Pichois ve Andre M.Rousseau, “Littérature Comparée” adlı eserde yapılan bu tanımlamadan sonra araştırmacılara daha özgür bir hareket alanı bırakılarak, her araştırmacının amacına ulaşmak için bu tanımlamadan uygun yerleri çıkarıp atabileceği de vurgulanmıştır. Karşılaştırmalı edebiyat biliminin tanımı ve çalışma alanı ile ilgili birçok farklı görüş vardır. Fransız karşılaştırmalı edebiyat bilimcilerine göre bu araştırmalar farklı dil ve kültürler arasında yapılmalıdır, aynı dil ve kültürün eserleri arasında karşılaştırma yapılamaz. Karşılaştırmalı edebiyat incelemelerinde daha çok etki araştırmalarına odaklanan Fransız karşılaştırmalı edebiyat bilimcilerinden Paul Van Tieghem “La Litterature Comparée” adlı eserinde “ mukayeseli edebiyat” kavramını şu şekilde açıklamaktadır:

Muhtelif dillere ait iki veya birçok kitap; sahne, konu veya sayfa arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların müşahedesi, bir tesiri, bir iktibas vesaireyi keşfetmek ve netice olarak bir eseri başka bir eserle kısmen izah etmek imkanını veren zaruri bir hareket noktasından başka bir şey değildir(Tieghem,2017, s. 41).

Karşılaştırmalı edebiyatın farklı diller arasında yapılması gerektiğini düşünen Tieghem, yine eser karşılaştırmalarında daha çok tesir çalışmaları üzerinde durmuştur. Karşılaştırmalı edebiyat incelemelerinin farklı edebiyatlar arasında yapılması fikri başlangıçta kabul edilmiş ama sonraları bu görüşün dışına çıkmış ve karşılaştırmalı edebiyat incelemelerinin aynı ulusun eserleri arasında hatta aynı yazarın farklı eserleri arasında bile yapılabileceği görüşü kabul görmüştür. Karşılaştırmalı edebiyat biliminin sınırları belirgin hale gelmeye başlayınca bu

bilimin tanımı da ihtiyaca cevap verecek bir biçimde genişletilmiştir. Cemal Sakallı (2006) karşılaştırmalı edebiyat bilimini iki başlık altında şu şekilde tanımlamıştır:

Karşılaştırma yöntemiyle yürütülen çalışmalarda yazınsal görünelere ilişkin iki tür bilgi elde edilmesi hedeflenmiştir. Bunlardan birincisi; yazını devingen kabul eden, yazınlar arasındaki benzerliği ulusal yazınlar arasındaki temas ilişkilerine bağlayan, benzerlik ve farklılıkları temas ilişkileri çerçevesinde araştıran ve 'gerçek ilişkiler' sürecindeki dönüşümlülüğü, bireşimliliği belirleyen süreçlere yoğunlaşan yazın tarihi araştırmalarıdır.

İkincisi ise; iki veya daha fazla ulusal yazındaki, yapıttaki herhangi bir görüngünün benzerliğini veya farklılığını, yapıtların veya yapıttaki görüngülerin özgünlüklerini saptamaya yönelik karşılaştırmalı yazın eleştirisidir. (Sakallı, 2006, s.242).

Karşılaştırmalı edebiyat yabancı ve ulusal edebiyatların birbirine etkileri, benzerlikleri ve farklılıklarının ortaya konduğu, kıyaslama temeline dayanır. Karşılaştırma ister ulusal edebiyat içerisinde ister farklı edebiyatlar arasında yapılsın hem araştırmacının perspektifini genişletecek hem de ulusların edebiyatlarının gelişmesine katkı sağlayacaktır. Kefeli'ye (2010)göre farklı ulusların, farklı dil ve kültürlerin edebi metinlerini inceleyerek onlar arasındaki paralelliği, benzer ve farklı noktaları tespit eden karşılaştırmalı edebiyat bilimi aynı zamanda felsefe, sosyoloji, psikoloji, sinema gibi alanlarla da edebiyat arasında ilişki kurar. Böylece okuyucunun ve araştırmacının olaya daha geniş bir perspektif ile bakmasını sağlar (Kefeli, 2010, s. 145).

Karşılaştırmalı edebiyat benzerlik, tesir ve yakınlık meselelerini incelerken toplumların da birbirlerini daha iyi tanımalarını, daha iyi ilişki kurmalarını da sağlamaktadır. Karşılaştırmalı edebiyat çalışmaları farklı ulusların edebiyatlarının benzerlik ve farklılıklarını araştırabileceği gibi aynı ulusun farklı yazarlarının da eserlerini inceleyebilir. Bununla birlikte kendinden farklı olanı tanımak kişinin gelişimi açısından da değerlidir. " Kendi ülkesinden farklı olanı tanımak, kişide belli bir eleştiri ruhu geliştirir, kendinin olana, yabancıyı tanıdıktan sonra başka gözle bakmayı öğretir."(Aytaç, 2001, s. 8).Aytaç'ın da dediği gibi karşılaştırmalı edebiyat araştırmalarında ulusların ruhunu yansıtan motifler incelenirken kişi kendi edebiyatına da başka bir gözle bakmayı öğrenir. Karşılaştırmalı edebiyat, bir ulusun edebiyatının başka bir ulusun edebiyatı ile karşılaştırılması veya bir ulusun farklı yazarlarının birbiri ile karşılaştırılması olanağı sağlar. Bu da birçok ulusun edebiyatını tanıma imkanı verir.

Aytaç(2016) karşılaştırmalı edebiyat biliminin çıkış noktasını Goethe'nin "Weltliteratur" (Dünya edebiyatı) düşüncesine dayandırır. Goethe'nin "Weltliteratur" (Dünya edebiyatı) kavramı ise farklı milletlerin klasik eserlerinin, insanlığın ortak hazinesini yaratması

demektir (Aytaç, 2016, s.13).Karşılaştırmalı edebiyatta hedef, karşılaştırılan eserlerin birinin diğerinden üstün olduğunu ispatlamak değildir. Karşılaştırmalı edebiyat, edebiyatların birbirini tanımasını, benzer ve farklı yönlerini görmelerini ve birbirine yakınlaşmalarını sağlar. Claude Pichois ve Andre M.Rousseau, “Littérature Comparée” adlı eserde de karşılaştırmalı edebiyat biliminin edebi metinleri birbirine yaklaştırmayı amaçlayan yöntemsel bir sanat olduğu vurgulanır (Rousseau ve Pichois, 1994, s.182).Karşılaştırmalı edebiyat incelemeleri bir ulusun kendi edebiyatına da bir ayna tutarak o edebiyatın kendi içindeki gelişimi göstermektedir. O ulusun edebiyatındaki gelişimler incelenirken aynı zamanda o ulusun sosyal, kültürel ve siyasal değişimleri de izlenebilir. Böylece karşılaştırmalı edebiyat araştırmaları karşılaştırılan ulusların da kültürel, sosyal ve siyasal değişimi ve gelişimi hakkında birçok bilgi vererek ulusların birbirini daha iyi tanımasını sağlamaktadır.

2.1.1.2. Karşılaştırmalı Edebiyat Biliminde Yöntem

Karşılaştırma, bilim dallarının birçoğunda yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Karşılaştırmalı edebiyat incelemeleri de karşılaştırılacak iki eserin var olması temeline dayanır. Karşılaştırılacak bu iki eserin benzer veya farklı yönleri incelenirken belli bir yöntemin uygulanması gerekmektedir.Prof. Dr. Gürsel AYTAÇ “Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi” adlı eserinde, karşılaştırmalı edebiyat çalışmalarının en çok “ortak konu” ve “motif ” ağırlıklı yapıldığını söylemektedir. “Ortak konu”larinsanlık tarihi boyunca gerek masal, destan, efsane gibi ortak yaratıcılık ürünlerinde, gerekse antik edebiyatlarda var olan beylik konulardır. Bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yazardan başka bir yazara geçen bu ortak konular karşılaştırmalı edebiyat bilimciler için elverişli bir çalışma alanıdır. Motif ise konu birimidir ve yine beylik motifler vardır. İki kadın arasında kalmış erkek, üvey anne, zengin kıza âşık yoksul genç vb. motifler beylik motiflerdir (Aytaç, 2001, s. 77).

Aytaç, ortak konu ve motiflerin karşılaştırmalı edebiyat bilimi araştırmalarında nasıl ele alınacağını, araştırmacının bu yöntemi uygularken nelere dikkat etmesi gerektiğini açıklamıştır. Buna göre araştırmacı;

1. Karşılaştıracığı eserlerde yazarların ortak konuyu ya da motifleri “nasıl” işlediklerini belirlemelidir.
2. Yapacağı araştırmanın giriş bölümünde keşfettiği ortak konunun ne olduğunu, bunu nasıl keşfettiğini belirtmelidir.
3. Karşılaştırma öncesinde inceleyeceği eserlerin yazarları hakkında tanıtıcı bilgileri yine giriş bölümünde sunmalıdır.

4. Ortak konu ve motifleri tek tek incelemelidir. İşlenişlerindeki farklılıkları, uygulanan inceleme yöntemi çerçevesinde açıklamalı ve belli bir zemine oturtmalıdır.
5. İncelenen eserler farklı dönemlere aitse, ortak konunun ve motiflerin işlenişlerindeki edebi ve düşünsel akıma değin tüm farklılıkları ortaya çıkarmalıdır (Aytaç, 2001, s.77-79).

Prof. Dr. Gürsel Aytaç Alman Dili Edebiyatı Anabilim Dalı'nda yürüttüğü karşılaştırmalı tezlerde, ulusal üstü "karşılaştırma" yı yöntem olarak benimsediğini vurgular. Aytaç yaptığı çalışmalarda Türk edebiyatından bir eseri başka edebiyatlarla karşılaştırdığı gibi Türk edebiyatının farklı dönemlerinden ya da aynı dönemde olup farklı tarzlarda yazılmış iki eseri karşılaştırdığını belirtir. Aytaç, komparatistiğin esprisinin birden çok eseri çalışma konusu yapıp bakış açısını genişletmek olduğunu dolayısıyla bu iki eserin mutlaka farklı iki ulustan olması gerekmediğini belirtmektedir (Aytaç, 2001, s.72).

Karşılaştırmalı edebiyat araştırmacısı eserleri incelerken belli bir yöntemi takip etmeli, bulduklarını belgelere dayandırmalıdır. Aksi halde çalışması bilimsellikten uzak olacaktır. Araştırmacı karşılaştıracığı eserleri belirlediği yönetime göre inceleyip benzerlikleri ve farklılıkları saptamalıdır. Prof. Dr. Gürsel AYTAÇ "İnceleme Yöntemleri" başlıklı konuşma metninde karşılaştırmalı edebiyat bilimi inceleme yöntemlerini tanıtmıştır. Bu yöntemler;

1- Pozitivist inceleme; bu inceleme yönteminde edebi eser yazarının hayat hikayesine bakılarak incelenir. Amaç hayat-eser ilişkilerini keşfetmektir

2- Psikoanalitik (Freudcu) inceleme; bu yöntem edebi eserin, öncelikle yazarının bilinçaltı psikolojisiyle ilişkili olduğunu düşünür ve Freud'un öğretilerine dayanarak inceleme yapar.

3- Marksist inceleme; bir eserin yazarının ait olduğu sınıfın ve yaşadığı toplumun üretim ilişkilerine dayandığı ve bunun ortaya çıkarılması temeline dayanır.

4- Feminist inceleme; bu inceleme yöntemi edebi eserlerde cinslerin konumunu irdeleme, kadın yazarların yazın dünyasındaki konumunu irdeleme temeline dayanır.

5- Hesaplaşmacı inceleme; edebi eserin öncelikle yazarın başka metinlerle hesaplaşmasının sonucu oluştuğunu düşünür. Bu metinler arasındaki ilişkilerin aydınlatılması temeline dayanır.

6- Dilbilimsel inceleme; edebi eserin ait olduğu dil sistemine bağıntısı ile açıklanabileceği görüşüne dayanır.

7- Okuyucuya yönelik inceleme; edebi eserin değerini okuyucuyu etkileme gücüyle ölçmeye çalışır. Okuyucunu beklentisine cevap vermek veya vermemek bu incelemede önemli bir ölçüt sayılmaktadır.

8-Felsefeye dayalı inceleme; bir felsefe ekolünü benimseyerek eserde bu görüşlerin yansımaları keşfetmek amacını taşır. (Aytaç, 2001, s. 86-88).

Karşılaştırmalı edebiyat incelemelerinde incelenen eserin niteliğine göre inceleme yöntemleri de farklı olabilir. Eserin niteliğine, araştırmanın amacına göre yöntem belirleyen araştırmacı bulgularını ilmi kriterlere dayandırılmalıdır. Karşılaştırmalı edebiyat bilimi incelemelerinde karşılaştırmaların kendisi de bir yöntemdir. Bu çalışmada da yöntem olarak karşılaştırma yöntemi kullanılacaktır.

2.1.2. Yapılandırmacı Yaklaşım

2.1.2.1. Yapılandırmacılığa Tarihsel Bakış

Son yıllarda giderek daha fazla önem kazanıp uygulanan ve bilginin ne olduğunu, nasıl oluşturulduğunu yani bilginin doğasını açıklamaya çalışan yapılandırmacılık; yeni uygulanmaya başlanmış olmasına rağmen yeni bir fikir olarak kabul edilmemektedir. Yapılandırmacı yaklaşım düşünsel olarak yeni değildir, felsefi kökleri eskilere dayanmaktadır. İlk büyük yapılandırmacı Sokrates olarak kabul edilmektedir. Sokrates'e göre öğretmen ve öğrenenler, karşılıklı konuşup sorular sorarak ruhlarında gizli bulunan bilgiyi yorumlamalı ve oluşturmalarıdır (Hilav, 1990, s. 39; Erdem, 2001, s. 2) . Sokrates, öğretmen ve öğrenenlerin, karşılıklı etkileşim içine girip soru cevap şeklindeki bir diyalog geliştirmesini savunur. Bu yöntem bireyin ruhunda gizli bulunan bilgileri açığa çıkararak bireyin yeniden yorumlama ve oluşturmalarını sağlar. Bu yöntemle öznel bilginin önemine vurgu yapıldığı ve bireyin zihninde yapılan bilgilerin açığa çıkabileceği vurgusunun yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte dikte ya da düz anlatım yoluyla bir bilginin sunumu şeklinde değil de aktif katılımı soru cevap şeklinde bir sürecin yaşanması öğrenme açısından daha verimlidir. Bu açıdan bilginin ne olduğu ve nasıl elde edileceği noktalarında Sokrates'in düşüncelerinin yapılandırmacı yaklaşımla benzer olduğu görülmektedir. Çünkü yapılandırmacı kuram da bilginin öznel algılara dayalı olduğunu ve öğrenme sürecinde bireyin sunulan bilgiyi hazır olarak almadığını, bilgiyi alırken etkin olduğunu, kendi bilgi yapılarını inşa ettiğini savunmaktadır (Brooks ve Brooks, 1993; Aslan ve Aydın, 2016, s. 60). Sokrates'in bu yaklaşımından kaynaklı ilk büyük yapılandırmacı olduğu söylenebilir.

Glaserfeld 'e göre “ *İnsan beyni ancak kendi yarattığını bilebilir*” sözüyle Vico ilk yapılandırmacıdır (Koç, 2002, s.17).18. yüzyılda yaşamış olan Giambattista Vico, modern yapılandırmacılığa yakın anlamlar kazandıran bir düşünürdür. 1710 yılında yayınladığı “De antiquissima Italorum sapientia” adlı eseri ile epistemolojiye yeni bir perspektif açarak insanların yalnızca kendi başlarına inşa ettikleri şeyleri açıkça anlayabildikleri görüşünü

savunmuştur (Hanley, 2005; Arslan, 2007, s. 47). 18. yüzyıl İtalyan filozofu Giambattista Vico'nun, "*İnsan beyni ancak kendi yarattığını bilebilir.*" sözündeki temel felsefe zamanla birçok felsefeci, bilim insanı ve eğitimci tarafından geliştirilmiştir. Immanuel Kant, Lev Vygotsky, John Dewey, Jean Piaget bunlar arasındadır.

Yapılandırmacı felsefenin temsilcilerinden sayılan Immanuel Kant, fiziksel dünya ile ilgili bilgilerin belirli kısımlarının bireyin kendi bilişsel örgütlemesi ile oluştuğunu ileri sürmüştür(Yurdakul, 2004, s.24). Kant "Saf Aklın Eleştirisi" kuramında insan zihninin kuralları doğadan çıkarmadığını bu kuralları doğaya verdiğini savunmaktadır (Olssen, 1996, s. 277-278; Koç, 2002, s.18). Immanuel Kant "Saf Aklın Eleştirisi" tezinde yeni bilgi ve önceki yaşantının işlevsel uyumunu açıklamaya çalışmıştır. Kant'a göre birey bilgiyi aktif bir şekilde alır, önceden oluşturduğu, kabul ettiği bilgilere bağlayarak kendi yorumu yapar(Cheek, 1992; Özbay, 2009, s.11). Kant'ın, insanın bilgiyi almada pasif değil aktif olduğu, yeni bilgiyi daha önceki bilgileriyle ilişkilendirdiği ve onu kendi yorumu ile kurarak kendisinin yarattığı düşüncesi yapılandırmacı yaklaşımın temellerini oluşturmuştur.

Rousseau'nun eğitim hakkındaki önerilerinin birçoğu yapılandırmacı bilgi anlayışının belirlemeleri ile örtüşmektedir. Yapılandırmacı anlayış, insan zihninin doğasını araştırmaktadır yani insan zihninin nasıl çalıştığını bulmaya çalışır. İnsan zihninin çalışma yöntemi ortaya çıktıkça da bilginin yapısı ve nasıl öğretileceği hakkında fikirler ortaya çıkmaktadır. Rousseau da zihnin doğaya ait olduğunu ve zihnin en çok doğada verimli olduğunu düşünür (Öztürk, 2014, s. 60). Rousseau ezbere dayalı geleneksel eğitim sistemlerinin öğrenci etkinliğini engellediğini savunmaktadır. Bu sistemde öğrenci bilgiyi ezberlemekte fakat anlamamaktadır. Rousseau'nun "Emile" kitabındaki fikirler de yapılandırmacılığın temelini oluşturmaktadır(Yurdakul, 2004, s. 21).

William James ve Jhon Dewey de öğrenenin bilgiyi yapılandırmada etkin olduğunu eğitimin de gelecek yaşama hazırlık değil yaşamın kendisi olduğunu belirtmişlerdir (Brooks ve Brooks, 1993, s. 9; Erdem, 2001, s.4). Yaşayarak öğrenmeyi savunan Dewey, Rousseau gibi geleneksel öğretimdeki ezberi reddederek eğitimin yaşamın kendisi olduğunu savunmaktadır.

Kell'nin 1955 yılında yazdığı "Bireysel Yapılandırma Kuramı" da yapılandırmacı hareketin temelindeki kuramlardandır. Her bireyin dünyayı farklı biçimde yapılandığı ve bu yapılarını da yaşantılarla test ettiği vurgulanmaktadır bu kuramda. Her birey dünyaya ilişkin hipotez üreten, veri toplayan ve dünyaya ilişkin kavramlarını yeni edindiği bilgiler karşısında test eden gerekirse eski bilgileri değiştiren ve yeni bilgi yapıları oluşturan bir bilim insanıdır. Kelly'e göre öğrenci fikirleri, inançları ve beklentileri öğretimi planlama aşamasında dikkate

alınmalıdır(Solomon, 1995; Koç, 2002, s.19). Bu kuram yapılandırmacı yaklaşımın düşünsel temellerine katkı sağlamıştır.

Jean Piaget ise modern yapılandırmacılığın temelini atan ve felsefi olarak da temellerini oluşturan kişi olarak kabul edilmektedir (Crowhter, 1997; Yurdakul, 2004, s.24). Piaget “Genetik Epistemoloji” kuramında öğrenmenin var olan şema ya da modelin içine yeni bilginin özümlemesi veya var olan şemanın yeniden yapılandırılması ile oluştuğunu savunmuştur (Selley, 1999, s. 91; Yurdakul, 2004, s. 24). Piaget “Genetik Epistemoloji” kitabında bu kuramı “Genetik epistemoloji bilginin hem biçimlenişi, hem de anlamıyla ilgilenir.” sözleriyle açıklamıştır(Piaget, 1984, s. 11). Bu kuram bilginin türeyişi, çocukların bilgi edinimleri ile ilgili doğuştan gelen aşamaları açıklamaya çalışması bakımından yapılandırmacı yaklaşımın da temellerini oluşturmıştır.

Bruner’in keşfetmeye dayalı öğrenme yaklaşımında da öğrenciler kendi görüşlerini deney, gözlem, görüşme gibi yöntemlerle yapılandırabilirler. Bu yaklaşımda öğretmenler, öğrencilerin öğrenmesine rehberlik etmektedir. Bruner’in yaklaşımında öğretmenin rehberlik etmedeki etkinliği yapılandırmacılara göre ise daha yüksektir. Vygotsky de öğretmenin öğretim yapması gerektiğini savunur ancak bu öğretim bilgi aktarımı şeklinde değil, öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşim ile gerçekleşmektedir (Sutherland, 1992; Koç, 2002, s. 19).

Modern yapılandırmacılığın temellerini oluşturan bir diğer isim de Vygotsky’dır. Sosyo-kültürel yaklaşımı savunan sosyal yapılandırmacı Vygotsky, bilişin sosyal ve kültürel ortamdaki etkileşimi üzerinde durmaktadır. Vygotsky’ye göre öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur (Duffy ve Cunningham, 1996; Koç, 2002, s.20). Vygotsky, öğrenenlerin nasıl öğrendiği sorusundan yola çıkarak öğrenenlerin anlamları nasıl yapılandırıdığını keşfetmiştir.

2.1.2.2. Yapılandırmacılık Nedir?

Sürekli bir değişim içinde bulunan dünyada toplum yapısında meydana gelen değişiklikler eğitim sistemlerinin de sürekli yenilenmesini gerektirmektedir. Eğitimdeki amaç anlama, problem çözme, bilgiyi yeni durumlarda kullanma, eleştirel düşünme olunca öğretmen merkezli yaklaşımlardan öğrenen merkezli yaklaşımlara doğru bir geçiş olmuştur. Yani eğitimyaklaşımlarında otoriter tutumlardan anti otoriter tutumlara geçiş vardır. Eğitim alanındaki otoriter yaklaşım, çağın gereklerine, çocuğa bakış açısının değişmesine bağlı olarak zamanla değişmiştir. Davranışçı yaklaşım, bilgi işlem kuramcıları düşünen, merak eden, araştıran, keşfeden çocuk modeli yetiştirmekte yetersiz kalmıştır. Yapılandırmacı yaklaşım ise bu noktada daha başarılı olmuştur.

Dünyada 1900'lü yıllardan günümüze kadar çeşitli eğitim yaklaşımları ortaya çıkmış ve uygulanmıştır. Bu yaklaşımları genel olarak davranışçı, bilişsel ve yapılandırıcı olmak üzere üç grupta toplayabiliriz. Batılı ülkelerde uygulanmaya başlayıp yayılan davranışçı yaklaşım, 1950-1960 yıllarında birçok ülkede etkili olmuştur. Davranışçı yaklaşımdan bilişsel yaklaşıma geçiş aşamalı bir şekilde 1960-1970 yıllarında gerçekleşmiştir. 1980'li yıllarda araştırmacıların bilgiyi öğrenme sürecini tanımlamaları ve beyin araştırmalarının ilerlemesi ile yapılandırıcı yaklaşımı gündeme gelmiştir (Alamargot, 2001, Kozanitis, 2005, Barnier,2005; Güneş, 2010, s. 3).

İngilizcede “constructivism” Türkçede “yapılandırmacılık” olan bu terim eğitim bilimciler arasında tartışmalara yol açmıştır. Kimilerine göre bir bilgi kuramı, kimilerine göre öğrenme ya da eğitim kuramı, bir dünya görüşü ya da felsefi bir kuramdır. Eğitim bilimciler arasında tartışmalara yol açan yapılandırmacılık öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmiş ve zamanla öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarını açıklamaya çalışan bir kuram olmuştur.

Yapılandırmacılık bireyin “zihinsel yapılandırması” sonucu meydana çıkan biliş temelli bir öğrenme yaklaşımıdır. Öğrenen yeni bilgi ile karşılaştığında, dünyayı tanımlama ve açıklama için önceden oluşturduğu kuralları, ön bilgilerini kullanır ya da algıladığı bilgiyi daha iyi açıklamak için yeni kurallar da oluşturabilir (Brooks ve Brooks, 1993; Küçükavşar, 2010, s.15). Yapılandırmacı yaklaşım ‘Bilgi nedir?’ ‘Öğrenme nedir?’ ‘Öğretme nedir?’ ‘Nesnellik mümkün müdür?’ gibi sorulara yanıt arayan, bilginin doğasıyla ilgili felsefi bir açıklama yapmaya çalışan bir bilgi kuramı olarak ortaya çıkmıştır. Bu yüzden başlangıçta öğretimsel bir yaklaşımdan çok, öğrencilerin nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmiş ve zaman içinde bu sorular , ‘Öğrenenler sahip oldukları bilgi yapıları ve değerlerine dayalı olarak bilgiyi nasıl yapılandırırlar?’ haline dönüşmüştür (Airasian ve Walsh, 1997, s. 144; Özkan,2001, s.6).

Yapılandırmacı yaklaşım öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmeye başlamış ve zamanla öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım halini almıştır. Bu yaklaşımda bilginin tekrarı değil, bilginin transferi ve yeniden yapılandırılması söz konusudur (Perkins, 1999, s. 8; Şaşan, 2002, s.49). Öğrenenin öğrenme ortamında pasif olduğu, öğretmenin otorite olduğu anlayışına karşı olan yapılandırmacı yaklaşıma göre birey öğrenme süreci etkin olursa bilgiyi zihinsel olarak yapılandırır ve yaşadığı dünyaya ilişkin yorumunu kendi yapar.

“Davranışçı yaklaşım” öğrenciyi kontrol edilebilecek, şekillendirebilecek birer mekanizma gibi görür. Davranışçılıkta öğretmen “bilgiyi aktaran”, öğrenci ise “bilgiyi alan” kişidir. Öğrenme-öğretme sürecinin temelinde öğretmen vardır. Öğretmen merkezli yaklaşım öğrencileri ezbere yöneltmekte, eleştirel düşünen ve karşılaştığı problemleri çözebilen, bilgiyi

yeniden yapılandıran bireyler yetiştirmede başarılı olamamaktadır (Driel, Verloop, Werven ve Dekkers, 1997; Koç, 2004, s. 174). Yapılandırıcı yaklaşım anlamlı öğrenmeyi savunur, davranışçı yaklaşımda olduğu gibi bilgiyi ezberlemek öğrenme olarak kabul edilmez (Alamargot, 2001; Güneş, 2013, s.176). Davranışçı yaklaşım düşünen, merak eden, araştıran, keşfeden çocuk modeli yetiştirmekte yetersiz kalmıştır. Yine bilişsel öğrenme kuramı da beynin çalışmasını bilgisayara benzetmiş, bireyi bilgiyi alan olarak görmüştür.

Bilgi işlem kuramcıları da davranışçılar gibi bireyi çevresinden ayırır. Beynin çalışmasının bilgisayara benzetilmesi, bireyden bağımsız dışsal gerçekliği vurgulamaktadır. Başka bir deyişle hem davranışçılığın hem de bilişselciliğin temelinde nesnelci yaklaşım vardır (Jonassen, 1991, 5-6; Koç, 2004, s. 174).

Davranışçı yaklaşımın da bilişsel yaklaşımın da temelinde nesnelci yaklaşım vardır. Yani bilgi bireyden bağımsız olarak vardır ve dış dünyadan bireye aktarılır. Eğitimdeki hedefler, anlama, problem çözme ve bilgiyi yeni durumlara uyarlama yeteneği olarak düşünüldüğünde; öğrenenin bilgiyi etkin bir biçimde oluşturduğu yapılandırmacılık gibi öğrenci merkezli yaklaşımların uygulanması daha doğrudur. Yapılandırmacılar geleneksel ve nesnelci düşünceye karşı olup bilginin, duyu organları ile çevreden pasif bir biçimde alınmadığını, öğrenen tarafından etkin bir biçimde yapılandırıldığını savunurlar (Çelik,2006, s.6). Yapılandırmacılar beynin bilgisayar gibi çalıştığını savunan görüşleri de kabul etmezler. Beyin bilgisayar gibi değildir daha esnektir, kendini değiştirir. Beyin yaşayan, özgün ve kendini yeniden şekillendiren bir yapıdır (Fosnot, 1995; Koç, 2004, s. 174).

2.1.2.3. Yapılandırmacılığın Çeşitleri

Yapılandırmacılık Piaget ve Vygotsky'nin görüşlerinden etkilenmiştir. Bilişsel yapılandırmacılık Piaget'in görüşlerine, sosyal yapılandırmacılık Vygotsky'nin görüşlerine dayalı olarak incelenmiştir. Radikal yapılandırmacılık ise birçok araştırmacı ve kuramcının görüşleriyle ortaya çıkmakla birlikte en çok Ernst von Glasersfeld'in düşünceleri çerçevesinde ele alınmaktadır.

Piaget yapılandırmacılığı en çok etkileyen bilim insanlarından. Bilişsel yapılandırmacılık Piaget'in düşüncelerine dayanmaktadır. Piaget'e göre bilgi zihinsel veya fiziksel olarak etkin olan bireyin kendi faaliyetleri sonucunda oluşmaktadır (von Glasersfeld, 1995, s.26; Koç, 2002, s. 20). Piaget, "benim düşünceme göre bir nesneyi bilmek onu kopya etmek değil, onun üzerinde eylemek anlamına gelir" demektedir (Piaget, 1984, s. 14). Piaget bilgiyi biyolojik olarak açıklamaya çalışmış ve öğrenmenin bireyin kendi faaliyeti sonucunda ortaya çıktığını savunmuştur.

Piaget bilginin doğasıyla ilgili olarak şema, kavram ve yapı terimlerini kullanmaktadır. Şema fiziksel veya zihinsel olabilmekte ve öğrenen tarafından amaca ulaşabilmek ya da problem çözebilmek için tekrar kullanılan süreçleri ifade etmektedir. Kavramlar hedef yönelimli süreçler değildir ve zamanla ortaya çıkar, yavaş yavaş gelişir. Yapı ise bilginin şeklini ve fikirlerin organize edilmesini açıklamaktadır (Bynes, 2001, s. 13-14; Yurdakul, 2004, s. 25). Piaget'e göre çevre ile etkileşimimiz sayesinde sürekli gelişen, değişen ve etkinliklerimize yön veren şemalar ya da zihinsel yapılar yoluyla bilişsel gelişim ilerler. Piaget, öğrenmeyi de özümseme, uyum ve bilişsel denge kavramları ile açıklamaktadır. Öğrenenin yeni bilgileri önbilgileri ile çelişmiyorsa özümseme ve yeni bir bilişsel denge oluşur. Yeni bilgi önbilgi ile çelişmesi durumunda, yeni bilgi var olan yapıya özümsemediği için dengesizlik yaşanır. Öğrenen bu dengesizlikten kurtulmak için bir çaba içine girer ve bunun sonucunda yeni bir bilişsel yapı oluşturur. Özümseme, zihindeki yaşantıları dönüştürmeyi ifade ederken uyum ise yeni yaşantılar için zihni değiştirmeyi gerektirir (von Glasersfeld, 1995, s.26; Koç, 2004, s. 177).

Zihinsel veya fiziksel olarak etkin olan bireyin kendi faaliyetleri sonucunda bilginin oluştuğunu savunan Piaget yine bilmeyi de "benim düşünceme göre bir nesneyi bilmek onu kopya etmek değil, onun üzerinde eylemek anlamına gelir" şeklinde ifade eder (Piaget, 1984, s. 14). Bu düşüncesiyle bilişsel yapılandırmacılığın öncüsü olarak gösterilebilir.

Sosyal yapılandırmacılığın temelinde Lev Vygotsky'nin görüşleri yer almaktadır. Piaget bilişsel gelişimi bireysel bir durum olarak vurgular, çocukların zihinsel aktiviteleri kendi başlarına yaptıklarını vurgular. Vygotsky ise sosyal çevrenin önemine dikkat çeker. Vygotsky'ye göre yetişkinler çocukların bilişsel gelişimi üzerinde etkilidir.

Vygotsky'nin üzerinde durduğu temel soru, bireyin nasıl öğrendiğidir. Öğrenenlerin anlamları nasıl yapılandırıldığını keşfeden Vygotsky'e göre sosyal yaşantılar, düşünme ve dünyayı yorumlama yollarını şekillendirmektedir. Vygotsky'ye göre bireysel biliş sosyal ortamda ortaya çıkmaktadır ve bu sosyal ortam yani grup üst düzey zihinsel öğrenme için çok önemlidir. Grupta bilgiyi birlikte yapılandıran ve bu etkinliği genelde dil yoluyla transfer eden daha bilgili akranlar ve yetişkinler vardır (Jaramilo, 1996, s. 133-134; Yurdakul, 2004, s. 28). Vygotsky'ye göre çocuğun entelektüel gelişimi, sosyal ortamdan bağımsız düşünülemez ve bilişsel gelişim de çocukla çevresindeki bireyler arasındaki etkileşim sonucu oluşur. Piaget çocuğa odaklanırken, Vygotsky öğretmene odaklanmaktadır. Öğreten bilgiyi anlamlı öğrenme sürecinde iyi bir rehber olmalıdır. Vygotsky öğretmenin kontrol sahibi olduğu, öğrenenin sıralarında oturduğu öğretim sistemini savunmaz. Öğretmen öğrencinin etkin ve merkezde olduğu sistemde çocuğu daha ileri düzeye taşımalıdır (Koç, 2002, s. 24).

Lev Vygotsky bilişsel gelişime ilişkin üç temel kavram üzerine kuramını temellendirmişti. Bunlar “*İçselleştirme*”, “*Yakınsal Gelişim Alanı*” ve “*Scaffolding*” kavramlarıdır. *İçselleştirme* kavramı, gözlenen sosyal ortamdaki bilginin kazanılmasıdır ve bir tür gelişimsel mekanizmadır. Gözlenen ve bilgi edinilen etkileşimler, bireyin uzmanlığını da arttırmaktadır. *Yakınsal Gelişim Alanı- YGA*, bir çocuğun kendi başına ulaşabileceği performans ile bir uzmanın rehberliğinde ulaşabileceği performans arasındaki aralıktır. Vygotsky çocukların gelişiminde yetişkinlerin önemli bir role sahip olduğunu vurgulamaktadır. Vygotsky YGA’yı, bağımsız problem çözmeyle belirlenen gerçek gelişim seviyesi ile problem çözme sırasında yetişkin yardımı ya da daha yetenekli çalışma grubu akranlarıyla belirlenen potansiyel gelişim seviyesi arasındaki uzaklık olarak açıklamaktadır. YGA öğrenimin olduğu yer ya da alan; içselleştirme ise bu alanda olan öğrenme işlemidir. Öğretmen, yetişkin veya akran YGA içinde bilgilendirme sağlayarak zihinsel gelişime yardım etmektedir. Vygotsky bu yardımın nasıl olacağını tanımlamak için ise “*scaffolding*” kavramını kullanmaktadır. *Scaffolding*, öğretmen, aile veya akran tarafından ortam aracılığıyla sağlanan desteği açıklamaktadır. *Scaffolding*, bilişsel gelişimi harekete geçirir, sosyal ve duygusal ihtiyaçların karşılanmasına katkıda bulunur (Yurdakul, 2004, s. 29-31). Bünyamin Yurdakul “Bilişötesi ve Yapılandırmacı Öğrenme Çevreleri” adlı makalesinde Vygotsky’nin yakınsal gelişim alanı ve bu alanda yetişkin ve akran rolünün bilişötesinin gelişimine etkisini şöyle açıklamıştır;

Applefield, Huber ve Moaellem’e (2001) göre, Vygotsky’nin yakınsal gelişim alanına göre çocuklar tek başına çalışırken bir görevi başaramayabilir ancak; görevde uzman bir kişinin yardımıyla, diğer bir anlatımla öğrenen yakınsal gelişim alanı içinde desteklendiğinde, görevi başarılı bir biçimde tamamlayabilir. İşbirlikli gruplarda çalışan çocuklar, genellikle daha üst düzey bilişsel süreçlere sahip bir arkadaşıyla olma olanağını bulduklarından; sosyal destek ve akran dayanışması unsurlarının yoğun gerçekleştiği işbirliğine dayalı öğrenme durumlarında bilişötesinin geliştirilebileceği düşünülmektedir (Yurdakul 2005, s. 291).

Vygotsky toplum ve kültürü önemser. Bilişsel gelişimde toplum ve kültür kavramının önemine vurgu yaptığında kuramı sosyo-kültürel bir yaklaşım olarak adlandırılır. Sosyal yapılandırmacılık kuramına göre kültürün temel aracı olan konuşma dili çok önemlidir. Vygotsky düşünce ve dilin birbiri ile yakından ilişkili olduğunu savunmaktadır. Dil gelişimi, içselleştirme için gereklidir. Dil gelişimi bilişsel gelişmeyi de etkiler. Dil becerisi güçlü olan çocuk, yetişkin konuşmalarını daha iyi anlar ve bu konuşmalardan daha fazla bilgi edinir. Yapılandırmacı ortamlarda dil düşünceyi şekillendirmektedir ve bireyin dünyayı algılamasında

aracı olmaktadır. Sosyal yapılandırmacılara göre öğrenmede sosyal etkileşim çok önemlidir. Eleştirel düşünme, mantık, kavrama gibi üst düzey zihinsel işlemler sosyal etkileşim esnasında oluşur ve birey tarafından içselleştirilir (Koç, 2002, s. 25-29).

Vygotsky'ye göre bebekliğin ilk döneminde birbirinden ayrı fonksiyonlar olan düşünme ve dil, çocukluğun ilk döneminde birbirine oldukça bağımlıdır. Çocukta dil öncelikle iletişim aracı olarak kullanılırken iki yaş civarında çocuk kelimelerle düşünmeye başlar ve artık düşünme ile dil birbiriyle bağdaştırılır. Karmaşık zihinsel süreçler sosyal etkileşimler ile başlar; çocuklar geliştikçe bu süreçleri içselleştirirler. Vygotsky birçok düşünsel sürecin sosyal etkileşimler ile kazanıldığını, çocukların çevrelerinde bulunan nesne ve olaylarla ilgili bilgili yetişkinlerle konuşmalar ve tartışmalar yaptıkça dünya ile ilgili kendi anlayışlarını oluşturduklarını savunur. Tüm zihinsel süreçler bir tek yetişkinlerle değil çocukların içinde bulundukları akranlarıyla girdikleri etkileşimler sayesinde de gelişir. İleri veya daha başarılı kişilerin yardımı ile çocuklar zor hedeflerine ulaşabilirler. Vygotsky, iki farklı beceriden bahseder. Bunlardan birincisi çocuğun yardım almadan kendi başına başarabileceği en üst düzeyi ifade eder ve bu gerçek gelişim seviyesidir. İkinci beceri ise çocuğun daha ileride bulunan bir kişinin yardımını alarak ulaşabileceği en üst seviyeye ifade eder ve bu da potansiyel gelişim seviyesidir. Gelişim seviyesine ait doğru tanımlamayı elde edebilmek için her iki becerisinin de değerlendirilmesi gerektiğini düşünür (Baysen, 2012, s. 204-205).

Ernst. von Glasersfeld tarafından geliştirilen radikal yapılandırmacılık bazı araştırmacılara göre sosyo-kültürel yapılandırmacılığın devamıdır. Bilginin birey tarafından oluşturulduğu görüşünü savunan bu kuram bilişsel yapılandırmacılıktan daha ileri gitmiş ve bilginin oluşturulmasında bireyi daha çok ön plana çıkarmıştır.

Stahl'a (1995) göre radikal yapılandırmacılığın dört temel ilkesi vardır. Bu ilkeler şöyle sıralanabilir:

1. Birey bilgiyi duyular aracılığıyla edilgen bir biçimde almaz ve bilgi bireye iletişim yoluyla dışsal kaynaklardan doğrudan transfer edilemez.
2. Öğrenen bilgiyi etkin olarak yapılandırılır.
3. Bilişin temel işlevi uyum sağlamadır.
4. Bilişöğrenenin dünyasını düzenlemesine yardım eder. Bilişin amacı gerçeği keşfetmek değildir. Amaç kişinin deneyimlerini düzenlemektir (Özşahin, 2008, s. 41).

Bilişin dışında bağımsız bir dünyanın ya da gerçekliğin olmadığını savunur radikal yapılandırmacılık. Çocuklara doğruyu veya ne düşünecekleri söylenmeden fikirleri yapılandırmalarına veya gruplandırmalarına yardım edilmelidir. Radikal yapılandırmacılara

göre kesin bilgi elde edilemez bunun yerine birey bilgiyi kendisini oluşturabilir (Yurdakul, 2005, s. 32).

Von Glassfeld'e (1995) göre kavramlar öğretmenlerden öğrenenlere aktarılamaz. Bir şeyi bilme yolu da yoktur. Var olmanın anlamı tecrübeler dünyasının içinde tanımlanabilir. Öğrenme uyarı- tepki ilişkisi değildir, ne öğretmen ne de aile dış gerçekliği birey için yapamaz. Öğrenme birey tarafından oluşturulur, birey bir problemi çözmek için o problemi kendi problemi olarak görmeli ve hedefe giden yolu araştırmalı ve bundan zevk almalıdır. Öğrenmeyi sürdürmek için gerekli güdü, öğrenenlerin kendisinin gördüğü ve seçtiği bir problemi çözmeyle elde edeceği zevki tatmaya yönlendirmek ile artırılabilir (Yurdakul, 2005, s. 32-33). Bilginin oluşturulmasında bireyi daha çok ön plana çıkararak radikal yapılandırmacılık öğrenme sürecinde bireyin zevk almasının öğrenmenin devamı için gerekli olduğunu savunmaktadır.

2.1.2.4. Yapılandırmacı Öğrenme

Yapılandırmacılıkta öğrenme, anlam oluşturma olarak kabul edilmektedir. Öğrenenler etkin olarak kendi anlam dizilerini ve anlamlarını oluşturmaya katılmalıdır. Bu bağlamda bilgi dış dünyanın bir kopyası değildir, bir kişiden diğerine geçen edilgen bir yapı değildir (Phillips, 2000, s. 6; Yurdakul, 2005, s.290). Yapılandırmacılıkta öğrenme, bilginin kopyalandığı bir süreç değildir. Bireyin anlamlandırma sürecidir. Bu anlamlandırma ise yaşantılar sonucu oluşmaktadır. Birey deneyimleri sonucunda çevreyi anlamlandırır ya da bireysel anlamlar yaratır. Böylece öğrenme gerçekleşir yani yeniden oluşturma süreci tamamlanır.

Yapılandırmacı anlayışta öğrenme yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Yaşamını anlamlı hale getirmeye çalışan birey bilgiyi yapılandırır. Bu süreçte bireyin zihni boş bir varil değildir, anlamları araştıran etkin bir organizmadır. Öğrenen birey tatmin edici bir yapıya ulaşıncaya kadar zihinsel yapılar oluşturulmakta, anlamlandırılmakta ve test edilmektedir. Daha sonra çelişkili durumlar yaşandığında, bireyde yeniden merak uyanmakta böylece birey yeni bilgiyi anlamlandırmak için yeniden yapılandırmak zorunda kalmaktadır (Driscoll, 2000,s. 376-379; Yurdakul, 2005, s.290).

Yapılandırmacılığın en belirgin özelliği öğrenenin bilgiyi yapılandırmasına, yorumlamasına, oluşturmaya ve geliştirmesine fırsat vermesidir. Yapılandırmacılık öğrenme (bilgi) temelli bir yaklaşımdır. Öğrenen bilgiyi bir kitaptan, öğretmenden ya da medyadan alabilir. Ama bir bilgiyi almak veya duymak bilgiyi zihinsel olarak yapılandırma ile eş anlamlı değildir. Öğrenen yeni bir bilgi ile karşılaştığında dünyayı tanımlamak ve açıklamak için önceden oluşturduğu kuralları kullanır ya da algıladığı bilgiyi daha iyi açıklamak için yeni kurallar oluşturur (Brooks ve Brooks, 1993; Erdem, 2001, s.6). Yapılandırmacı yaklaşımda

öğrenen araştırarak, gözlem yaparak, sorgulayarak, sorun çözerek ve bunların sonucunda kendi yorumunu yaparak aktif bir çabalarıyla öğrenir. Öğrenen öğrencinin kendisidir ve öğrenmenin kontrolü de öğrencidedir (Labédie ve Guy, 2001; Güneş, 2013, s.176). Bu yaklaşımın temel prensipleri şu şekildedir: Öğrenciler yeni durumları sadece mevcut kavrayışları çerçevesinde kendileri anlamlandırırılar. Bu yaklaşıma göre öğrenme, öğrencilerin var olan bilgileriyle yeni fikirleri karşılaştırıp yeni anlamlar oluşturdukları aktif bir süreçtir (Naylor ve Keogh, 1999, 93; Arslan, 2007, s.46).

Marlowe ve Page'e (2005) göre, yapılandırmacılığın en önemli önermesi; öğrenenin kendi bilgisini geliştirme, yaratma, bulma ve oluşturmasıdır. Yapılandırmacı öğrenmeyi ise şöyle tanımlarlar:

1. Öğrenme bilgiyi sorgulamanın, yorumlamanın ve çözümlemenin sonucu ve sürecidir.
2. Öğrenme bilgiyi ve düşünme sürecini, kavramlar ve düşünceler hakkındaki algımızı, kendi anlamamızı geliştirmek, oluşturmak ve değiştirmek için kullanmaktır.
3. Öğrenme verilen konuyla ilgili şu anda bildiğimizi, şu anki deneyimlerimizle eski deneyimlerimizi bütünleştirmektir (Küçükavşar, 2010, s.3).

Yapılandırmacılık yaklaşımını bir ses kayıt cihazı örneği ile daha iyi açıklayabiliriz. Ses kayıt cihazları sesleri kaydeder ve bu sesleri gerektiğinde çıkarır. Yapılandırmacılık yaklaşımına göre öğrenciler bir kayıt cihazı değildir. Öğrenen bilgileri depolamaktan çok bilgiyi deneyimleri vasıtasıyla değiştirir, önceki bilgileri ile karşılaştırır ve öğrenmeleri için gerekli olan bilgiyi kendileri yeniden oluşturur. Öğretmenin görevi, deneyimlerine ve problem çözmeye dayanarak öğrenme aşamasındaki bireye destek olmak ve rehberlik etmektir. Öğretmenin desteği ve rehberliği öğrencinin bilgiyi aramasına, karar vermesine, eleştirel düşünmesine, öğrendiklerini yeni durumlara uygulamasına olanak sağlamaktır (Doğanay ve Tok, 2007, s. 216-217). Öğrenciye bilgiyi aktararak öğrenme gerçekleşmez. Öğrenme ancak öğrenenin bilgileri işlemesi, anlamlandırması ve zihninde yapılandırması sonunda gerçekleşir (Basque, Rocheleau, Winer, 1998; Güneş, 2013, s. 176). Morlowe ve Page'ye göre yapılandırmacılık temelde şu varsayımlara dayanmaktadır:

- Öğrenciler kendi öğrenmelerine etkin bir biçimde katıldıklarında daha fazla öğrenirler.
- Öğrenenler; kendileri için keşfederek ve araştırarak, yaratarak ve yeniden yaratarak ve çevre ile iletişim kurarak kendi bilgi yapılarını inşa ederler.

- Yapılandırmacılık, etkin öğrenme, eleştirel düşünme ve problem çözme becerisini geliştirir.
- Etkin öğrenme yoluyla, öğrenciler içerik ve süreci aynı anda öğrenirler (Yurdakul, 2004, s.18-19).

Yapılandırmacı öğrenme kuramıyla ilgilenen pek çok eğitimci ve araştırmacı kuramın ilkelerini tartışmakta ve çalışmalarında kendi yapılandırdıkları ilke ve özellikleri yansıtmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşımın pek çok tanımı olmakla birlikte ortak bilgi ilkeleri şu şekildedir;

- Bilgi aktarılmaz, etkin olarak yapılandırılır.
- Bilgi uyum sağlamaya yardımcı olur.
- Önceki bilgiler ve yaşantılar yeni öğrenmeler için temeldir.
- Bilgi, öğrenme etkinliğinin olduğu bağlamda gerçekleşir.
- Öğrenme anlamlı, özgün ve karmaşık ortamlarda gerçekleşir.
- Bilgi, temel fikirler etrafında yapılandırılır.
- Dünyada çoklu bakış açıları vardır.
- Bilgiyi yapılandırma bir problem, soru, şaşkınlık, anlaşmazlık ya da rahatsızlık ile başlar.
- Bilgiyi yapılandırma öğrenileni açıklama, ifade etme ya da göstermeyi gerektirir.
- Öğrenme sosyal bir etkidir.
- Bilgiyi yapılandırma ve düşünme; araçlar, kültür ve toplumlara göre değişir.
- Öğretmenler bilgiyi aktaran değil, bilgiyi yapılandırmaya yardımcı olan kişilerdir

(Koç, 2002, s. 12-17).

Yapılandırmacı öğrenmede önemli olan bilginin öğrenen tarafından alınması, ezberlenmesi değildir. Bireyin bilgiden çıkardığı anlam daha önemlidir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı bireyin yaratıcı olmasını, keşfetmesini ve yeni bilgiler oluşturmalarını sağlamaktadır.

2.1.2.5. Yapılandırmacı Öğrenme Çerçevesinde Öğrenenin Özellikleri

Öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmeye başlayan yapılandırmacılık, zamanla öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım haline almıştır. Öğrenme ezberlemeye değil öğrenenin bilgiyi transfer etmesine, var olan bilgiyi yeniden yorumlanmasına ve yeni bilgiyi oluşturmaya dayanır. Öğrenen, öğrenilmiş bir bilgi ile yeni öğrenilen bilgiyi uyumlu hale getirerek yapılandırdığı bilgiyi, yaşam problemlerini

çözmede uygulamaya koyar (Perkins, 1999; Erdem,2002, s.82). “Yapılandırmacılık bilgiyi aktarma ve başkasının aktardığı bilgiyi kaydetme yerine bilgiyi yapılandırmayı vurgulayan epistemolojik bir bakış açısıdır. Öğrenen birey, bilgiyi etkin bir biçimde inşa ve transfer etmektedir.” (Koç, 2004, s.178).

Yapılandırmacılığın öğrenen açısından yararları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- 1) Öğrenenlerin düşünme ve plan yapma yeteneğini geliştirir,
- 2) Girişimciliği geliştirir,
- 3) Öğrenme yaşantılarını daha iyi anlamayı sağlar,
- 4) Öğrenen- öğretene ilişkilerini geliştirir,
- 5) Güdülenmeyi sağlar,
- 6) Öğrenenin okula ilgisini artırır,
- 7) Kendini ifade etmeye fırsat verir,
- 8) Konu alanında geleneksel sınıflara göre başarı daha çok yükselir (Marlowe ve

Page, 1998; Erdem, 2002, s. 86).

Yapılandırmacılık, öğrenmenin yalnızca bilişsel yönüyle ilgilenmekle kalmayıp; duyuşsal alan özelliklerinin kazanılması ve kişilik gelişimi üzerinde de durmaktadır. Yapılandırmacılık, bilginin yapılandırıldığı varsayımına dayandığından daha çok düşünme süreçlerine odaklanan mantıklı düşünme, eleştirel düşünme, bilgiyi anlama ve kullanma, öz düzenleme ve zihinsel yansıtma gibi üst düzey düşünme hedefleri öne çıkmaktadır. Öğrenenlerin bilgiyi hatırlamasına değil daha çok bilimsel, araştırmacı, problem çözücü, eleştirel düşünen bireyler olmasına yönelik hedefler yazılmaktadır (Yurdakul, 2008, s. 42).Yapılandırmacılara göre birey doldurulacak boş bir kutu değildir. Araştıran, öğrenen, keşfeden ve bilgiyi anlamlandırıp yapılandıranıdır. Yapılandırmacı öğrenenin özellikleri ise şöyle sıralanabilir;

- Öğrenen, öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.
- Kendi kararlarını kendi alır.
- Öğrenen öğrenme sürecinde sürekli merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.
- Bilgiyi özgürce daha derinlemesine araştırır, inceler, analiz eder, problem çözer.
- Eleştirel soru sorar.
- Karşılaştırma yapar.
- Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.

(Erdem, 2002, s. 86).

Yapılandırıcı yaklaşımda öğrenen araştırarak, gözlem yaparak, sorgulayarak, sorun çözerek ve bunların sonucunda dış dünyaya ilişkin kendi yorumunu yaparak aktif bir çabalarıyla öğrenir. Öğrenen öğrencinin kendisidir ve öğrenmenin kontrolü de öğrencidedir (Labédie ve Guy, 2001; Güneş, 2013, s. 176). Yapılandırmacı anlayışa göre öğrenenler kendileri için keşfederler, araştırırlar, yaratırlar ve kendi bilgi yapılarını oluştururlar. Yapılandırmacı öğrenen yapılandırma sürecinde etkin öğrenir, eleştirel düşünür ve problem çözme becerisini de geliştirir. Yapılandırmacı yaklaşım öğrenme sürecinde aktif olan, eleştirel düşünen, problemi tespit eden, problemi çözen ve çözmekten hoşlanan, meraklı, sorgulayan, bulduklarını tartışan ve yorumlayan birey tipi yetiştirmeyi hedeflemektedir.

2.1.3. Çocuk Edebiyatına Yapılandırmacı Yaklaşım Açısından Bakış

Geçmişten günümüze insanların, sistemlerin veya çocuk yazarlarının çocuğa bakışı çok çeşitli olmuştur. Çocuğu baskılayan, ona şekil vermeye çalışan bir sistemden; çocuğun kendi rengiyle var olmasını kabul eden bir sisteme doğru gidilmiştir. “*Çocuklar göremeyeceğimiz bir zamana gönderdiğimiz canlı mesajlardır.*”(Postman, 1995, s.7; Tüfekçi Can, 2014, s.2). Bizim artık yer almayacağımız bir zamana gönderdiğimiz bu canlı elçilere yaklaşımımız çok önemlidir. Onun yeteneklerini ortaya çıkaracak zeminler hazırlamalı ve en önemlisi de onun mutlu olacağı bir ortam yaratmalıyız. Eğitim sistemi de bu anlamda çocuğa geleneksel yaklaşmamalı onun hayatı kavrayıp yapılandırmasında rehber olmalıdır. Toplumun, ebeveynlerin, devletin çocuğa bakışı eğitim sistemlerini etkilemiş, eğitimdeki yaklaşımlar da çocuk yazını etkilemiştir. Çocuk yazınında da otoriter bir tutumdan antiotoriter tutuma geçiş yaşanmıştır.

Otoriter yaklaşımların çıkış noktası çocuk ve çocuğun dünyası değil, yazarın eğitimi yaklaşımıdır. Eğitim odaklı çocuk yazının en tehlikeli yanı da ideolojik güdümlenmelerin etkisi altına girebilmesidir. Yazar böylece kendi görüşü doğrultusunda çocuğa belli doğruları aşılamayı hedefler. Yaşam iyiler ve kötüler karşılığında sunulur. Kesin doğru ve yanlışlar çocuğun gerçekliğinden uzak, çocuğa parmak sallayan bir öğreticilikle verilir. Sonuçta çocuklara hep aynı kalıplar çerçevesinde bir dünya sunulduğunu, ancak yazarın ideolojine göre tiplerin ve olayların biçimlendirildiğini görürüz (İpşiroğlu, 2008, s.177- 179). Çocuk yazını yazarın çocuğa eğitim verme, ona doğruyu yanlış öğretme kaygısıyla yazılmamalı, çocuğun ufkunu genişleten, çocuğa okuma zevkini tattıran ürünler olmalı.

Gelenekçi eğitim anlayışının değişmesiyle beraber çocuk bilgi aktarılabilecek boş bir kutu olarak görülmez. Çocuk çevresini gözlemleyen, düşünen sorgulayan ve çocuk gerçekliğiyle yaşamı yapılandıran bir varlıktır. “Çocuk gerçekliği” kavramıyla beraber ortaya çıkan

antiotoriter yaklaşım da çocuğa şekil verilecek bir hamur değil de birey olarak yaklaşır. Bu anlayış çocukları öğütlere boğmaz, onlara seçme şansı verir.

İpşiroğlu özellikle Batı'da çocuk ve gençlik yazınının yaklaşık otuz yıldır yaşadığı değişimde, çocuğa yaklaşımda geleneksel bakışın değiştiğini vurgular. Oluşan yeni anlayış, çocuğu yücelten ya da korunması ve yoğrulup biçimlendirilmesi gereken bir varlık olarak görmez. Çocuğa korumacı, otoriter bir yaklaşımla tepeden bakan, bir şeyleri dayatmaya çalışan didaktik anlayışın yerini çocuğu anlamak, tanımak ve bulgulamak isteyen yaklaşım alır (İpşiroğlu, 2008, s. 173). Eğitim anlayışında meydana gelen değişimler, oluşan yaklaşımlar çocuk yazınında da değişmelere yol açmaktadır. Çocuk yazınına da etki eden eğitim yaklaşımları öğreten merkezli eğilimden öğrenen çocuk merkezli eğilime doğru evrilmiştir.

Bu çalışmada Alman Çocuk ve Gençlik Edebiyatı yazarlarından Christine Nöstlinger ve Türk Çocuk ve Gençlik Edebiyatı yazarlarından Miyase Sertbarut'un çocuk romanları yapılandırımcı yaklaşımın hedeflediği amaçlar temel alınarak incelenmiştir. Çocuk romanları incelenen bu iki yazarın kahramanlarının yapılandırımcı öğrenen özellikleri taşıdığı görülmüştür. Çocuk edebiyatı alanında eser veren bu iki yazarın karşılaştırılmasının sebebi ise özellikle çocuk kahramanlarının yapılandırımcı öğrenen özellikleri taşımasıdır. Karşılaştırmalı edebiyatta hedef, karşılaştırılan eserlerin birinin diğerinden üstün olduğunu ispatlamak değildir. Karşılaştırmalı edebiyat, edebiyatların birbirini tanımalarını, benzer ve farklı yönlerini görmelerini ve birbirine yakınlaşmalarını sağlar. Bu bağlamda Christine Nöstlinger ile Miyase Sertbarut'un çocuk romanlarının kurguları ve kahramanların eylemleri yapılandırımcı yaklaşımın hedeflediği birey özellikleri dikkate alınarak irdelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

2.1.4. Yazarların Öz Yaşam Öyküleri ve Eserleri

2.1.4.1. Christine Nöstlinger'in Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri

Alman Çocuk ve Gençlik Edebiyatı yazarlarından biri olan Christine Nöstlinger, 13.10.1936'da Viyana'da doğar. İşçi bir baba ve anaokulu öğretmeni bir annenin çocuğu olan Nöstlinger'in çocukluğu, Hitler ordusunun işgali altında kalan Avusturya'da, bodrum sığınaklarında geçer. Christine Nöstlinger dokuz yaşında Kızıl Ordu Viyana'ya girene kadar bodrumlarda yaşar. Liseden mezun olduktan sonra Viyana Uygulamalı Sanatlar Akademisi'nde öğrenim görür. 1957 evlenip üniversiteden ayrılan yazarın bir kızı olur. İlk evliliğini bitiren Nöstlinger 1961'de gazeteci Ernst Nöstlinger ile evlenir ve bir kızı daha olur. İki kız çocuğu sahibi Nöstlinger ev kadını kimliği ile yetinmez ve 1970'de Alev Saçlı Çocuk (Die Feuerrote Friederike) adlı çocuk kitabını yazar ve resimler. Christine Nöstlinger, yazdığı kitabın resimlerinden çok yaratıcı öyküsü ilgi görünce yazmaya başlar. Günümüzde dünya çocuk

edebiyatının klasikleri arasında sayılan Kim Takar Salatalık Kral'ı ile 1973'te Alman Gençlik Edebiyatı Ödülü'nü kazanan yazarın son 48 yıl içinde yüzün üstünde kitabı ve sayısız makalesi yayımlanır. Çocuklara ve gençlere yazmanın yanı sıra yetişkinlere de şiirler ve öyküler kaleme alan yazar aynı zamanda çeşitli gazete ve dergilerle Avusturya Radyosu için de çalışır. 2003'ten 2018'deki ölümüne kadar "Çocuklar için Radyo" dizisi için haftada iki bölüm yazar. Christine Nöstlinger 28 Haziran 2018'de Viyana'da hayata veda eder.

Christine Nöstlinger, eserlerinde ağırlıklı olarak orta halli aile çocukların gündelik yaşamlarını, geleneksel aile yapısını, okuldaki başarısızlıkları, aile içindeki çatışmaları ve boşanma gibi konuları anlatır. Yazarın eserlerinde günlük hayattaki birçok sorunu, sıkıntıyı görebiliriz. Eserlerde işlenen bu sorunlar genelde ebeveynler tarafından çözülmez, çocuk kahraman bu sorunları zamanla kendisi aşar. Eserlerde çocukları eğitime kaygısı taşımayan Christine Nöstlinger "antiterbiyeci" bakış açısına sahiptir. Eserlerdeki kahramanlar mükemmel (Konrad Konserve Kutusundan Çıkan Çocuk romanında idealize edilmiş çocuk figürü olan Konrad'ı yaratır ve idealize çocuk tipi eleştirilir) veya masum çocuklar değildir, şehirde yaşayan ortalama ailelerin çocuklarıdır. Nöstlinger'in kahramanları kimi zaman yalan söyler, yaramazlık yapar, ebeveynlerine karşı çıkar ancak yazar bu eylemler için ahlaki uyarılarda bulunmaz. Gençlerin günlük yaşamlarının doğal olarak anlatıldığı romanlarda çocuk okurun kahramanla özdeşleşmesi de kolay olmaktadır. Nöstlinger'in eserlerinde sık işlenen konulardan biri de otorite ve özgürleşme sorunudur. Her türlü otoriteye karşı olan yazar romanlarında bu konuyu kimi zaman mizahi bir dille işler. Çocuk okurun kimi zaman güldüğü, kimi sorguladığı, kimi zaman farklı bir bakış açısı geliştirebildiği kitaplar yazan yazar terbiyeci bir tutum takınmadığı için çok geniş bir okur kitlesine ulaşabilmiştir.

Christine Nöstlinger, 1973'te Alman Gençlik Edebiyatı Ödülü, Friedrich Bödecker Ödülü, Avusturya Devlet Ödülü, Viyana Şehir Çocuk ve Gençlik Kitabı Ödülü, 1984'te uluslararası Hans Christian Andersen Ödülü ve 2003'te de yine uluslararası Astrid Lindgren Edebiyat Ödülü olmak üzere birçok ödül aldı.

Christine Nöstlinger'in Türkçeye çevrilen eserleri şöyledir;

1. Konrad ya da Konserve Kutusundan Çıkan Çocuk, Güneşli Kitaplığı, 2003.
2. Kim Takar Salatalık Kral'ı, Güneşli Kitaplığı, 2003.
3. Konuk Değil Baş Belası, Güneşli Kitaplığı, 2003.
4. Lollipop, Güneşli Kitaplığı, 2004.
5. Hadi Ama Baba, Güneşli Kitaplığı, 2004.
6. İşte Şimdi Hapı Yuttum, Güneşli Kitaplığı, 2005.
7. Susi ve Paul'un Gizli Günlüğü, Güneşli Kitaplığı, 2005.

8. Arkadaş Dümeni, Günışığı Kitaplığı, 2006.
9. Mini ve Mırnav Kedi, Günışığı Kitaplığı, 2006.
10. Mini Denizde, Günışığı Kitaplığı, 2006.
11. Mini ve Doğum günü Partisi, Günışığı Kitaplığı, 2006.
12. Mini Küçük Dedektif, Günışığı Kitaplığı, 2006.
13. Mini ve Yılbaşı Armağanları, Günışığı Kitaplığı, 2006.
14. Mini Kayak Tatilinde, Günışığı Kitaplığı, 2006.
15. Kağıt Uçakla Gizli Gizli Macera, Günışığı Kitaplığı, 2008.
16. Aklından Düşünceler Geçen Çocuk, Günışığı Kitaplığı, 2009
17. Küçük Korsan İşbaşında, Günışığı Kitaplığı, 2009.
18. Alev Saçlı Çocuk, Günışığı Kitaplığı, 2010.
19. Puding Poli Karıştırıyor, Tudem, 2011.
20. Evde ve Uzakta, Günışığı Kitaplığı, 2011.
21. Saklı Miras, Günışığı Kitaplığı, 2012.
22. Puding Poli Çözülüyor, Tudem, 2012.
23. Puding Poli Aydınlatıyor, Tudem, 2014.
24. Curcuna Evi, Günışığı Kitaplığı, 2014.
25. İyi Ejderha Kötü Ejderha, Günışığı Kitaplığı, 2017.
26. Uçuk Kaçık Loretta, Günışığı Kitaplığı, 2018.
27. Franz ve Futbol Hikayesi, Günışığı Kitaplığı, 2018.
28. Franz ve Köpek Hikayesi, Günışığı Kitaplığı, 2018.
29. Franz ve Dedektiflik Hikayesi, Günışığı Kitaplığı, 2018.
30. Franz ve Arkadaşlık Hikayesi, Günışığı Kitaplığı, 2018.

2.1.4.2. Miyase Sertbarut'un Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri

Miyase Sertbarut 1963 yılında Adana'nın Ceyhan ilçesinin Körseli köyünde dünyaya gelir. Evin en küçük kız çocuğu olan Sertbarut ilkokula köy okulunda başlar. Ortaokulu okuduktan sonra Kayseri Sağlık Koleji'ni kazanan Sertbarut, ailesinden ayrılarak yatılı okur. Sağlık Koleji'nden 1980'de mezun olur ve Ankara'ya hemşire olarak atanır. Kısa bir süre hemşirelik yaptıktan sonra üniversite sınavına yeniden girer. Gazi Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kazanan Miyase Sertbarut 1985 yılında mezun olur ve Sivas'ın Kangal ilçesinin Havuz Köyü'ne atanır. Burada altı ay çalışır ve eş durumundan Ankara'ya döner. Çeşitli illerde öğretmenlik yapan Miyase Sertbarut yazmaya radyo oyunları ile başlar. 1996 yılında

Çankaya Belediyesi ve Damar Edebiyat Dergisi'nin birlikte düzenlediği yarışmada ilk ödülünü alır ve ilk kitabı yayımlanır: "Fasulyem Bulutlara Çıkamaz"

Yazar ile yapılan söyleşi de kendini şöyle anlatır yazar:

50 kelimeyle bize kim olduğunuzu anlatabilir misiniz?

İşte bu 50 kelimeyi bulamadığım için yazmaya devam eden biriyim. Kendini yazarak arayan, bulduğunu sandığı şeyin bir süre sonra kendisi olmadığını anlayan, sözcüklere âşık, onlarla oynamayı seven, hayal ile gerçeği harmanlayan, hangisinin gerçek hangisinin hayal olduğunu çoğu zaman karıştıran biriyim. Daha somut şeyler isterseniz Çukurova'da doğmuş, ama çoğu zaman bozkır iklimlerinde bulunmuş 52 yaşında bir kadının (kurmacabiyografiler, 2015).

Emekli olana kadar öğretmenliği ve yazarlığı bir arada yürüten yazar emekli olduktan sonra da yazmaya devam etmiştir. İlk kitabının yayınlanmasından (1996) bugüne 23 yılda otuzun üzerinde kitabı okuyucu ile buluşmuştur. Çocuk öyküleri, masal, çocuk ve gençlik romanları, deneme, anlatı, radyo tiyatrosu, ilk okuma serileri gibi çeşitli alanlarda eser veren yazar pek çok kurumdan da ödül almıştır.

Disiplinli olarak yazmaya radyo oyunları başlayan yazarın öyküleri ve denemeleri çeşitli dergilerde yayımlanır. Yazarın dergilerde yayımlanan bu ürünlerinin hiçbiri çocuk edebiyatına yönelik değildir. *Damar* edebiyat dergisinin yarışmasını gören yazar daha önce çok çalışmadığı bir alanda çocuk edebiyatı alanında bir ürünle yarışmaya katılır. "Fasulyem Bulutlara Çıkamaz" adlı öykü ile birincilik kazanan yazar çocuk edebiyatına yönelir. Aydınlik Kitap Eki 16 Kasım 2012'de Damla Yazıcı'nın yazar ile yaptığı söyleşide yazarın çocuklar için yazmasının serüvenini görmekteyiz.

Genelde yetişkinler için değil de çocuklar için yazmayı seçtiniz, neden çocuklara hitap etmek?

Bir rastlantı bu. İyi bir rastlantı. Çankaya Belediyesi ve Damar Edebiyat dergisi ortak bir yarışma açmıştı. Pek çok alan vardı yarışmada. Ama duyuruyu geç görmüştüm. Son katılım tarihine yetişemeyebilirdim. Daha kısa sürede biter diye çocuk öyküleri yazıp yollamaya karar verdim. Ama yazdıkça yetişkinlere yazarkenki halimden hiç de farklı olmadığını gördüm. Aynı kaygılar, aynı yaratım süreci; bir kurmacanın içinde dolaşıp durmak ve başkalarını da bu kurmaca dünyaya inandırma çabası. Yazıyı ve yaratımı ciddiye aldığınız sürece edebiyatın hangi dalında ürün verirsiniz verin aynı hazzı yaşıyorsunuz, bunu anladım. Sonra da vazgeçemedim (Aydınlik Kitap Eki, 2012).

Yazmayı seven, yazarak kendini aradığını ifade eden yazar edebi eser vermenin ötesinde her şekilde yazı yazmayı sevdiğini belirtir Cumhuriyet Kitap, 19 Ekim 2006'da Salih Mercanoğlu ile yaptığı röportajında.

- Hangisi daha keyifli sizin için çocuk kitapları yazmak mı? Yetişkinler için yazmak mı? Ben yetişkin olarak çocuk kitapları okumaktan keyif alıyorum.

- Size bir sır vereyim mi? Bırakın çocuklar için yetişkinler için yazmayı, vergi iade zarflarını yazmak bile mutlu ediyor beni. Yanı sıra alışveriş listesi yazmak... 2 paket makarna, mısırözü yağı, peçete... Neden gülüyorsunuz? Şaka yapmıyorum ki. Bunlar hayatın içinden şeyler. Edebiyat hayatın dışında değil. Çünkü insan var yazının içinde. Alışveriş fişlerinde, faturalarda da insan var. Bir mağazanın adı, satın aldığınız şeyler, sonra kasiyerin adı bile yazıyor o fişlerde... Yazmaktan hoşlanmadığım tek bir şey vardı çalışırken, günlük plan yapmak, ders planı yapmak... Neyse ki emekli oldum da o yapay planlardan kurtuldum (Cumhuriyet Kitap, 2006).

Eserlerinde eleştiren, araştıran ve sorgulayan çocuk karakterlerin bulunduğu yazar eserlerinin ilham kaynağı olarak yine çocuk ruhunu göstermektedir.

Kitaplarınızı yazarken çocukların ruhuna inmek adına nelerden beslenirsiniz?

Çocuk vahşidir, aykırıdır, anarşisttir ve pek çok şeyi ciddiye almaz. Ama öğrenmek için rol yapmak, taklit etmek zorunda kalır. Onların bu yanı beni etkiliyor ve bundan besleniyorum. Benim içimde de böyle şeyler var, yazdıkça o yanımla ortaya çıkıyor (Aydınlık Kitap Eki, 2012).

Yazar romanlarını yazarken çocukları bilinçlendirme amacının olmadığını vurgular. Edebiyatı toplumsal sorunları aktarma aracı olarak görmez yazar. Çocuk okur kitabı okuduğunda bir maceraya çıksın ister ve bu macerada belli sorunlar da çıkacaktır çocuğun karşısına ve okur bu macera ile birlikte doğal olarak sorgulayacaktır.

Çocuklar için macera kısmıyla ilgililer. Çünkü o yönde bir okuma alışkanlığına ve birikimine sahipler. Ama zaten ben de çocukları bilinçlendireyim derdinde değilim. İnsanları anlatıyorum, bu insanlar toplumdaki sorunlarla birlikte yaşıyorlar. Sorunları göz ardı edip tamamen yalıtılmış bir macera kurgulamak benim tarzım değil. Ama edebiyatı da toplumsal sorunları aktarma aracı olarak görmüyorum. Yazma sürecinde inandığım ve sevdiğim hayali kahramanlarla bir süre yolculuk yapmak hoşuma gidiyor. Okur da bu kitabı eline aldığıda benim gibi bir yolculuğa çıksın istiyorum. Bu birlikte yol alma sırasında kimi zaman toplumsal sorunlar üzerine de kafa yorabilir insan, ama bu konuda çocuklara fazlaca yüklenmeyi doğru bulmuyorum (Aydınlık Kitap Eki, 2012).

Çocukları terbiye etme kaygısı taşımayan yazar, içindeki çocuğu yaşatma kaygısındadır. *“Çocukluğumu ömrümün sonuna dek canlı tutabilmemin tek yolu çocuklar için yazmak sanırım.Kitaplarımda anlattığım her çocuğu yaşıyorum. Mutlu çocuk, mutsuz çocuk, seven çocuk, nefret eden çocuk, yaramaz çocuk, uslu çocuk, korkak çocuk, kahraman çocuk...Hepsi içimde ve hepsi yazdıklarımda.”**Çocukluğunu canlı tutabilmek için yazan ve yazmaya devam eden yazar otuzun üzerinde eser vermiş ve birçok da ödül almıştır.

Miyase Sertbarut'un öykü, çocuk ve gençlik romanları, masal, radyo tiyatrosu gibi çeşitli alanlarda birçok eseri vardır. Miyase Sertbarut'un yayımlanan eserleri sırasıyla şöyledir:

1. Fasulyem Bulutlara Çıkamaz, Çankaya Belediyesi Yayınları, Ankara, 1996. Bu eser daha sonra *Saat Canavarı* (Paydos Yayıncılık, Ankara, 2006) adıyla yeniden yayımlanmıştır.
2. Hayalet Geminin Seyir Defteri, Akdeniz Yayıncılık, Antalya, 1996.
3. Ayakkabı Götüren Köpek, Özgür Eğitim Yayınları, İzmir, 1996.
4. Salih Dede'nin Sihirli Piposu, Bu Yayınevi, İstanbul, 1997.
5. Sınıfta Kalanlar Okul Açtılar, Eğitim-Sen Yayınları, 1997.
6. Çınar Ağacındaki Gizli Geçit, Bu Yayınevi, İstanbul, 1998.
7. Annemin Kokusu, Halkevleri Yayınları, 1999.Bu kitap “Büyümenin Zamanı Geldi” (Paydos Yayıncılık, Ankara, 2007.) ve “Yalancı Portakal” (Tudem Yayınları, İzmir, 2015) adıyla yeniden yayımlanmıştır.
8. Çiğdem Der ki... Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 1998. Bu kitap daha sonra “İkizler İz Peşinde” (Tudem Yayınları, İzmir, 2013) adıyla yeniden yayımlanmıştır.
9. Gerçekle Büyüme Düşlerle Yürümek, Bu Yayınevi, İstanbul, 2000. Bu kitap daha sonra “Sil Baştan Aşk” (Tudem Yayınları, İzmir, 2012) adıyla yayımlanmıştır.
10. Tuna'nın Büyülü Gemisi, Tudem Kültür Yayınları, İzmir, 2003.
11. Kırmızı Kartal, Tudem Kültür Yayınları, İzmir, 2004.
12. Bir Dilek Tut, Tudem Kültür Yayınları, İzmir, 2005.
13. Sis Sakladıkları, Tudem Kültür Yayınları, İzmir, 2005.
14. Piper Pa-25, Can Yayınları, İstanbul, 2006.
15. Mendel'den Kopya İnsana, Paydos Yayıncılık, 2007.
16. Altın Avcıları Plajda, Tudem Yayınevi, İzmir 2007.
17. Kapiland'ın Kobayları, Tudem Yayınevi, İzmir 2007.
18. Akvaryumdaki Denizkızı, Tudem Yayınevi, İzmir, 2009.
19. Kırmızı Başlıklı Ispanak, Çizmeli Kedi Yayınevi, İstanbul, 2009.
20. Yılankale, Tudem Yayınları, İzmir, 2010.

*Erişim: <http://www.miyasesertbarut.com/>

21. Gözlüklü Ayçiçeği, Çizmeli Kedi Yayınevi, İstanbul, 2010.
22. Kimsin Sen? Tudem Yayınları, İzmir, 2011.
23. Çöp Plaza, Tudem Yayınları, İzmir, 2012.
24. Kapiland'ın Karanlık Yüzü, Tudem Yayınevi, İzmir, 2013.
25. Kaçak Köpek Biber, Tudem Yayınları, İzmir 2013.
26. Mezarlıktaki Gölge, Altın Kitaplar, İstanbul, 2014.
27. Yangın Tüpüyle Uçan Çocuk, Tudem Yayınları, İzmir, 2014.
28. Buz Bebekler, TudemYayınları, İzmir, 2014.
29. Sarı Maymun, TudemYayınları, İzmir, 2015.
30. Ara Alem Tarlakoz' un Tuzağı, Tudem Yayınları, İzmir, 2015.
31. Ara Alem Yasak Oyun, Tudem Yayınları, İzmir, 2016.
32. Gizli Bahçe Masalları, Altın Kitaplar, 2017.
33. Ara Alem Yeniden Doğuş, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.
34. Kapiland'ın Kıyameti, Tudem Yayınları, İzmir, 2018.
35. Ünsüz Youtuberın Günlüğü, Tudem Yayınları, İzmir, 2018.
36. **Emre ile Cemre - İlk Okuma Serisi -10 Kitap**
 - Emre ile Cemre 1 - Okuma Bayramı, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.
 - Emre ile Cemre 2 - Kedili Takvim Yapıyor, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.
 - Emre ile Cemre 3 - Alışveriş Merkezinde, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.
 - Emre ile Cemre 4 - Tarım Yapıyor, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.
 - Emre ile Cemre 5 - Kitap Fuarında, TudemYayınları, İzmir, 2017.
 - Emre ile Cemre 6 - Korkuluk Yapıyor, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.
 - Emre ile Cemre 7 - Doktor Oluyor, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.
 - Emre ile Cemre 8 - Kermeste, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.
 - Emre ile Cemre 9 - Düğünde, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.
 - Emre ile Cemre 10 - Başbakan Oluyor, Tudem Yayınları, İzmir, 2017.

Yazar Miyase Sertbarut yazın hayatına başladığı günden bu güne pek çok ödül almıştır.Miyase Sertbarut'un aldığı ödüller sırasıyla şöyledir:

- Fasulyem Bulutlara Çıkamaz: Çankaya Belediyesi ve Damar Edebiyat Dergisi Çocuk Öykü Yarışması'nda Birincilik Ödülü(1996).
- Ayakkabı Götüren Köpek: Özgür Eğitim Yayınları Öykü Yarışması'nda Mansiyon Ödülü (1996).
- Salih Dede'nin Sihirli Piposu: Bu Yayınevi Çocuk Öykü Yarışması Mansiyon Ödülü(1997).

- Çınar Ağacındaki Gizli Geçit: Bu Yayınevi Masal Yarışması Mansiyon Ödülü (1998).
- Sınıfta Kalanlar Okul Açtılar: Eğitim-Sen Çocuk Romanı Yarışması İkincilik Ödülü(1998).
- Cam Aşkı(Çocuk Filmi Senaryosu):Kültür Bakanlığı “23 Nisan ve Çocuk” Konulu Senaryo Yarışması, Mansiyon Ödülü (1998).
- Anadolu Ateşi:Radyo Tiyatrosu, TRT Birincilik Ödülü (1999).
- Bay Yalnız ve Bayan Sütlaç (Radyo Tiyatrosu):TRT 1999, İkincilik Ödülü.
- Annemin Kokusu: Halkevleri Çocuk Romanı Yarışması Birincilik Ödülü (1999).
- Gerçekle Büyüme Düşlerle Yürümek: Bu Yayınevi Gençlik Romanı Yarışması İkincilik Ödülü(1999).
- Tuna'nın Büyülü Gemisi: Tudem Yayınları Çocuk Öyküsü Yarışması Birincilik Ödülü (2003).
- Kırmızı Kartal: Tudem Yayınları Çocuk Öyküsü Yarışması Birincilik Ödülü (2003).
- Sisın Sakladıkları: Tudem Yayınları Roman Yarışması İkincilik Ödülü (2004).
- Uzun Dalga 171 Khz (Radyo Tiyatrosu): 2005 Yılı TRT'den Mansiyon Ödülü.
- Şenko'nun Kanatları(Radyo Tiyatrosu):TRT 2007 Mansiyon Ödülü.
- Kapiland'ın Kobayları: Tudem Yayınları Roman Yarışması Birincilik Ödülü (2006).
- Sınavsız Hava Sahası (Tiyatro):İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı Mansiyon Ödülü.
- Mezarlıktaki Gölge:Gülten Dayıoğlu Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Vakfı 2013 Çocuk Romanı Ödülü.

2. 2. İlgili Araştırmalar

Alan yazını tarandığında karşılaştırmalı edebiyat, yapılandırmacı yaklaşım ve Miyase Sertbarut ile ilgili bazı çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Dilaver (2011), “Charles Dickens’ın İki Şehrin Hikâyesi ve Reşat Nuri Güntekin’in Damga Romanlarında Fedakârlık” adlı yüksek lisans tezinde İngiliz yazar Charles Dickens’ın “İki Şehrin Hikâyesi” ve Türk yazar Reşat Nuri Güntekin’in “Damga” romanlarındaki fedakârlık temasını analitik olarak karşılaştırmayı amaçlamıştır. Araştırmada, her iki romanda ana tema olan “aşk uğruna yapılan fedakârlık”, karşılaştırmalı edebiyat bilimi verileri ışığında karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda, iki yazarın romanlarında benzer bir motifi ele aldığı fakat “fedakârlık” temasının işleniş bakımından farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir.

Çolak(2009), “Samed Behrengi’nin “Küçük Kara Balık”, Richard Bach’ın “Marti Jonathan Livingston” ve Cahit Zarifoğlu’nun “Motorlu Kuş” Adlı Öykülerindeki Ana Karakterlerin

Kişilik Gelişimi, Bireyselleşme ve Toplumsallaşma Açısından Karşılaştırılması” başlıklı yüksek lisans tezini yazmıştır. Çalışmada amaç Samed Behrengi’nin “Küçük Kara Balık”, Richard Bach’ın “Martı Jonathan Livingston” ve Cahit Zarifoğlu’nun “Motorlu Kuş” adlı öykülerindeki ana karakterler, kişilik gelişimi, bireyselleşme ve toplumsallaşma konuları çerçevesinde karşılaştırılarak bu gelişim süreçlerinde ortaya çıkan benzerlikleri ve farklılıkları tespit etmektir. Bu çalışmanın sonucunda çocuğun doğuştan getirdiği birtakım kişilik özellikleri ile içinde bulunduğu çevrenin çocuğun kişilik gelişimini, bireyselleşmesini ve toplumsallaşmasını önemli ölçüde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Aktaş (2011), “Türk ve Alman Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Örnek Metinlerinde “Öteki” İmgesinin Karşılaştırılması” başlıklı yüksek lisans tezini yazmıştır. Tezin amacı eserler üzerinden toplumların birbirleri hakkındaki fikirleri, birbirlerine tarih boyunca nasıl baktıklarını, aralarındaki benzer, farklı ve ortak yönlerini ortaya koymaktır. Çalışma; çeşitli nedenlerle birbirlerini tanıma fırsatı bulan, belirli zamanlarda birlikte yaşamak zorunda kalan, iki farklı kültüre sahip insanların, yarattıkları Çocuk ve Gençlik Edebiyatı eserlerinde birbirlerini olumsuzladıkları sonucuna ulaşmıştır.

Arslan (2009), “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı ve Türkçe Öğretimi” adlı çalışmada yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı tanıtmış; ardından bu öğrenme yaklaşımına göre Türkçe öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyalleri, ölçme-değerlendirme araçları, çeşitli yönleriyle etkinlikler ve yöntem-teknikler hakkında bilgi vermiştir. Çalışmanın sonucunda Türkçe dersinde etkinlikler işlenirken, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun çeşitli hususların dikkate alınması önerisinde bulunmuştur.

Dilidüzgün (2009) “Yapılandırmacı Yaklaşımla Hazırlanan İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Ders Kitaplarında Metin-Odaklı Görevlerin Yeri” adlı çalışmada yazar yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanan ilköğretim Türkçe programında, anlama ve anlatma becerileriyle beraber sıralama, sınıflama, ilişki kurma gibi bilişsel becerilerin geliştirilmesi de amaçlandığından öğretim sürecindeki çalışmaların bu doğrultuda düzenlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Erdem (2001), Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı” adlı yüksek lisans tezinde yapılandırmacılık yaklaşımı tanıtılmış ve programın öğeleri olan hedef, içerik, eğitim ve sinema durumlarının bu yaklaşıma göre nasıl hazırlandığı incelenmiştir.

Başegmez Tıgılı(2014) “Miyase Sertbarut’un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatı Öğelerine Göre İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezi yazmıştır. Bu çalışma Miyase Sertbarut’un çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı ilkelerine göre incelenmesi amaçlı yapılmıştır. Yazarın çocuk edebiyatı alanında verdiği 7 masal kitabı, 9 öykü kitabı ve 9 roman olmak üzere

toplam 25 kitabı, çocuk edebiyatı temel öğeleri ve ilkelerine göre incelenip değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda yazarın romanlarının çocuk edebiyatı temel öğeleri açısından gerekli niteliklere sahip olduğu ve okurun okuma alışkanlığına olumlu yönde katkılar sağlayabileceği düşüncesine ulaşılmıştır.

İskender(2017),“Distopik Romanların Gençlik Edebiyatındaki Yeri Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı makalesinde distopik romanların gençlik edebiyatındaki yeri üzerine bir değerlendirme yapılmış ve Türk gençlik edebiyatından seçilen iki romanın içerdiği distopik unsurlar incelenmiştir. Çalışmada gençlik edebiyatının temel nitelikleri üzerinde durulmuş, daha sonra gençlik edebiyatının tarihi üzerine kısa bir değerlendirme gerçekleştirilmiş ve Türk gençlik edebiyatının gelişim sürecine göz atılmıştır. Ardından distopik gençlik romanlarının belli başlı temaları ve genç okurlar için değeri üzerinde durulmuştur. Gülten Dayıoğlu’nun “Işın Çağı Çocukları” ve Miyase Sertbarut’un “Kapiland’ın Kobayları” romanlarındaki distopik unsurlar incelenmiştir.

Yüksel (2014), “Miyase Sertbarut’un Eserlerinde Çocuk ve Gençlik Sorunları” başlıklı tezde Miyase Sertbarut’un çocuk ve gençlik sorunlarına değindiği yirmi bir kitabını incelemiş, karşılaşılan yirmi sorunu metne dayalı inceleme yöntemiyle ele almıştır. Yazarın bu sorunlara geniş yer ayırdığı, sorunların ciddiyetine ve önceliğine önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda Sertbarut’un, çocukların ve gençlerin yanında yer alarak onlar adına söz söyleme sorumluluğunu kabul ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan literatür taramalarında karşılaştırmalı edebiyat ve yapılandırımcı yaklaşımla ilgili daha önce bir çok akademik çalışmanın yapıldığı görülmüştür. Yine yazar Miyase Sertbarut ile ilgili daha önce iki tezin yazıldığı görülmüştür. Çocuk yazınında yapılan çalışmaların çoğu yazarların eserlerinin çocuk edebiyatının temel ilkelerine göre incelenmesi şeklindedir. Çocuk yazınının yapılandırımcı yaklaşım açısından incelenmediği görülmüştür. Bu yönüyle özgün bir çalışmadır. Bu çalışma çocuk edebiyatı ürünlerine nitel araştırmayla yapılandırımcı yaklaşım açısından bir değerlendirme yapacağı için alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın problemine uygun olarak seçilen araştırma modeli, evren ve örnekleme, araştırmanın kapsam ve sınırlılıkları veri toplama yöntemi ve veri analizi ile ilgili bilgiler alt başlıklarla verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger'in romanlarını yapılandırmacı yaklaşımla değerlendirmek amacıyla yapılan nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger'in çocuk romanları nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiş ve içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un kitaplarıdır. Araştırmanın örneklemini ise Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un aşağıdaki tabloda verilen çocuk romanları oluşturmaktadır.

Araştırmada kapsamında incelenen kitaplar aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.2.1.

Araştırmada İncelenen Kitaplar

ISBN	Yazar Adı	Kitap Adı	Sayfa Sayısı	Yayınevi
975814285-2	Christine Nöstlinger	Konrad ya da Konserve Kutusundan Çıkan Çocuk	174	Günışığı
978-975-6227-75-6	Christine Nöstlinger	Kim Takar Salatalık Kral'ı	158	Günışığı
975814290-3	Christine Nöstlinger	Konuk Değil Baş Belası	166	Günışığı
978-975-8142-96-5	Christine Nöstlinger	Lollipop	102	Günışığı
978-9944-717-18-2	Christine Nöstlinger	Aklından Düşünceler Geçen Çocuk	86	Günışığı
978-975-6227-10-7	Christine Nöstlinger	Susi'nin Gizli Günlüğü	62	Günışığı
978-975-6227-10-7	Christine Nöstlinger	Paul'un Gizli Günlüğü	55	Günışığı
978-605-4603-31-2	Christine Nöstlinger	Saklı Miras	177	Günışığı
978-9944-69-640-1	Christine Nöstlinger	Puding Poli Çözülüyor	168	Tudem
978-9944-69-856-6	Christine Nöstlinger	Puding Poli Aydınlatıyor	173	Tudem
978-605-2164-06-8	Christine Nöstlinger	Uçuk Kaçık Loretta	128	Nemesis
978-605-9493-01-7	Miyase Sertbarut	Sınıfta Kalanlar Okul Açtılar	96	Tudem
978-975-9081-07-2	Miyase Sertbarut	Sisin Sakladıkları	206	Tudem
978-9944-69-628-9	Miyase Sertbarut	Çöp Plaza	152	Tudem
978-9944-69-772-9	Miyase Sertbarut	Kapiland'ın Karanlık Yüzü	157	Tudem
978-9944-69-694-4	Miyase Sertbarut	Kaçak Köpek Biber	99	Tudem
978-975-21-1913-0	Miyase Sertbarut	Mezarlıktaki Gölge	149	Tudem
978-9944-69-931-0	Miyase Sertbarut	Buz Bebekler	167	Tudem
978-605-9153-39-3	Miyase Sertbarut	Ara Alem Tarlakoş' un Tuzağı	190	Tudem
978-605-9153-95-9	Miyase Sertbarut	Ara Alem Yasak Oyun	192	Tudem
978-605-2031-24-7	Miyase Sertbarut	Ara Alem Yeniden Doğuş	189	Tudem
978-605-285-030-5	Miyase Sertbarut	Kapiland'ın Kıyameti	222	Tudem
978-975-21-2377-9	Miyase Sertbarut	Ünsüz Youtuberın Günlüğü	182	Tudem

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Nitel bir araştırma olan bu çalışmada veri toplama yöntemi doküman incelemesidir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2006).Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger'in çocuk romanlarından doküman incelemesi yoluyla veri toplanmıştır.

3.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Bu çalışmada nitel araştırma veri analizi tekniklerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi bir metnin öğelerinin önceden saptanan kategorilere göre sınıflandırılmasına dayanmaktadır. Kelimeler, cümleler, paragraflar ya da tüm belgeler gibi (Çökçe, 1999, s. 101). İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde veriler daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analizle keşfedilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).Christine

Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un çocuk romanlarında veri toplanmadan önce bir kod listesi oluşturulmuştur. Strauss ve Corbin (1990) a göre üç tür veri kodlama biçimi vardır bunlardan birisi “ Daha önceden belirlenmiş kavramlara göre yapılan kodlama” dır. Bu kodlama araştırmanın temelini oluşturan bir kuram ya da kavramsal çerçevenin olduğu durumlarda, veriler toplanmadan önce bir kod listesinin çıkartılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada da Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un çocuk romanları yapılandırmacı yaklaşım açısından inceleneceği için yapılandırmacı yaklaşımla ilgili sekiz kod belirlenmiştir. Bu kodlar şunlardır;

1. Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.
2. Problemi tespit eder, problemi çözer ve problem çözmekten hoşlanır.
3. Öğrenen öğrenme sürecinde merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.
4. Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.
5. Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.
6. Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.
7. Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.
8. Düşüncelerini eyleme dönüştürür.

Belirlenen kodlara göre taranan Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un çocuk romanlarındaki bulgular yorumlanmıştır. Aynı zamanda kodların kitaplarda frekans değeri verilerek nitel veriler sayısallaştırılmıştır.

4. BULGULAR

4.1.Miyase Sertbarut ile Christine Nöstlinger’ in Romanlarının Yapılandırmacı Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi

Yapılandırmacılık, öğrenmenin yalnızca bilişsel yönüyle ilgilenmekle kalmayıp; duyuşsal alan özelliklerinin kazanılması ve kişilik gelişimi üzerinde de durmaktadır. Yapılandırmacılık, daha çok düşünme süreçlerine odaklanır. Mantıklı düşünme, eleştirel düşünme, bilgiyi anlama ve kullanma, öz düzenleme ve zihinsel yansıtma gibi üst düzey düşünme hedefleri yapılandırmacılıkta öne çıkmaktadır. Yapılandırmacılıkta, öğrenenlerin bilgiyi hatırlamasına değil daha çok bilimsel araştırmacı, problem çözücü, eleştirel düşünen bireyler olmasına yönelik hedefler yazılmaktadır (Yurdakul, 2008, s. 42).Erdem (2001)’ in tezinde yapılandırmacı öğrenenin özelliklerini şu şekilde vermektedir.

- Öğrenen, öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.
 - Kendi kararlarını kendi alır.
 - Öğrenen öğrenme sürecinde sürekli merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.
 - Bilgiyi özgürce daha derinlemesine araştırır, inceler, analiz eder, problem çözer.
 - Eleştirel soru sorar.
 - Karşılaştırma yapar.
 - Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.
- (Erdem, 2004, s. 86).

Yapılandırıcı yaklaşımda öğrenen araştırarak, gözlem yaparak, sorgulayarak, sorun çözerek ve bunların sonucunda kendi yorumunu yaparak aktif bir çabalarıyla öğrenir. Öğrenen öğrencinin kendisidir ve öğrenmenin kontrolü de öğrencidedir (Labédie ve Guy, 2001; Güneş, 2013, s. 176).Yapılandırmacılara göre birey doldurulacak boş bir kutu değildir. Araştıran, öğrenen, keşfeden ve bilgiyi anlamlandırıp yapılandırır. Yapılandırmacı öğrenme ortamında sorumluluklarını yerine getiren bireyin girişimci olma, iletişim kurma, plan yapma, kendini ifade etme, eleştirel gözle bakma, öğrendiklerini yaşamda kullanma gibi özelliklere sahip olması beklenir.

Mücadeleci, meraklı, girişimci ve sabırlı olmak, yapılandırmacı öğrenende bulunması gereken kişisel özelliklerdir. Yapılan araştırmalar sonucunda yapılandırmacı öğrenenin ortak özellikleri sentezlendiğinde genel kapsam ve sınırlar aşağıdaki kodlarla ortaya konabilir;

1. Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.

2. Problemi tespit eder, problemi çözer ve problem çözmekten hoşlanır.
3. Öğrenen öğrenme sürecinde merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.
4. Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.
5. Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.
6. Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.
7. Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.
8. Düşüncelerini eyleme dönüştürür.

Öğrenme eylemi yalnız okul sıralarında gerçekleşmez. Birey doğumundan ölümüne her ortamda bilgiyi zihninde yapılandırır ve yeni öğrenmeler oluşturur. Birey aile içinde, yaşadığı çevrede, okulda, izlediği bir filmde, okuduğu bir kitapta ve daha birçok ortamda ve durumda kimi zaman sorgulayıp eleştirerek, kimi zaman araştırıp inceleyerek dış dünyaya ilişkin yorumunu kendisi yapar, bilgi yapısını yapılandırır. Çocuk dünyasında özellikle kitapların çocuğun kendi bilgi yapısını oluşturmada etkisi çok büyüktür. Çocuk okuduğu kitaplarla eleştirel düşünme becerisi geliştirir, kitaptaki kahramanla özdeşleşir, onun yaşadığı sorunları yaşar, onunla birlikte araştırır, inceler ve problem çözer. Bu anlamda çocuk kitaplarındaki kahramanların yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşımaları çok önemlidir. Çocuk okur yapılandırmacı öğrenen özelliği taşıyan kahraman ile özdeşleşince kahramanın bakış açısından etkilenir ve dış dünyaya ilişkin yorumunu kendisi yapmaya başlar.

Christine Nöstlinger'in çocuk edebiyatı romanlarından "Aklından Düşünceler Geçen Çocuk", "Konrad Konserve Kutusundan Çıkan Çocuk", "Konuk Değil Baş Belası", "Lollipop", "Uçuk Kaçık Loretta", "Puding Poli Karıştırıyor", "Puding Poli Çözüyor", "Puding Poli Aydınlatıyor", "Kim Takar Salatalık Kralı", "Saklı Miras", "Susi ve Paul'un Gizli Günlüğü" adlı eserlerin kurguları tek tek incelenmiştir. Bu eserlerde kahramanların düşünceleri ve eylemleri üzerinden yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşıyıp taşımadığı tespit edilmiştir. Miyase Sertbarut'un ise çocuk edebiyatı romanlarından "Sınıfta Kalanlar Okul Açtılar", "Sisin Sakladıkları", "Kapiland'ın Kobayları", "Yılankale", "Çöp Plaza", "Kapiland'ın Karanlık Yüzü", "Kaçak Köpek Biber", "Mezarlıktaki Gölge", "Buz Bebekler", "Ara Alem Tarlakoz'un Tuzağı", "Ara Alem Yasak Oyun", "Ara Alem Yeniden Doğuş", "Kapiland'ın Kıyameti", "Ünsüz Youtuberın Günlüğü" romanlarının kurguları tek tek incelenmiştir. Bu eserlerde kahramanların düşünceleri ve eylemleri üzerinden yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşıyıp taşımadığı tespit edilmiştir.

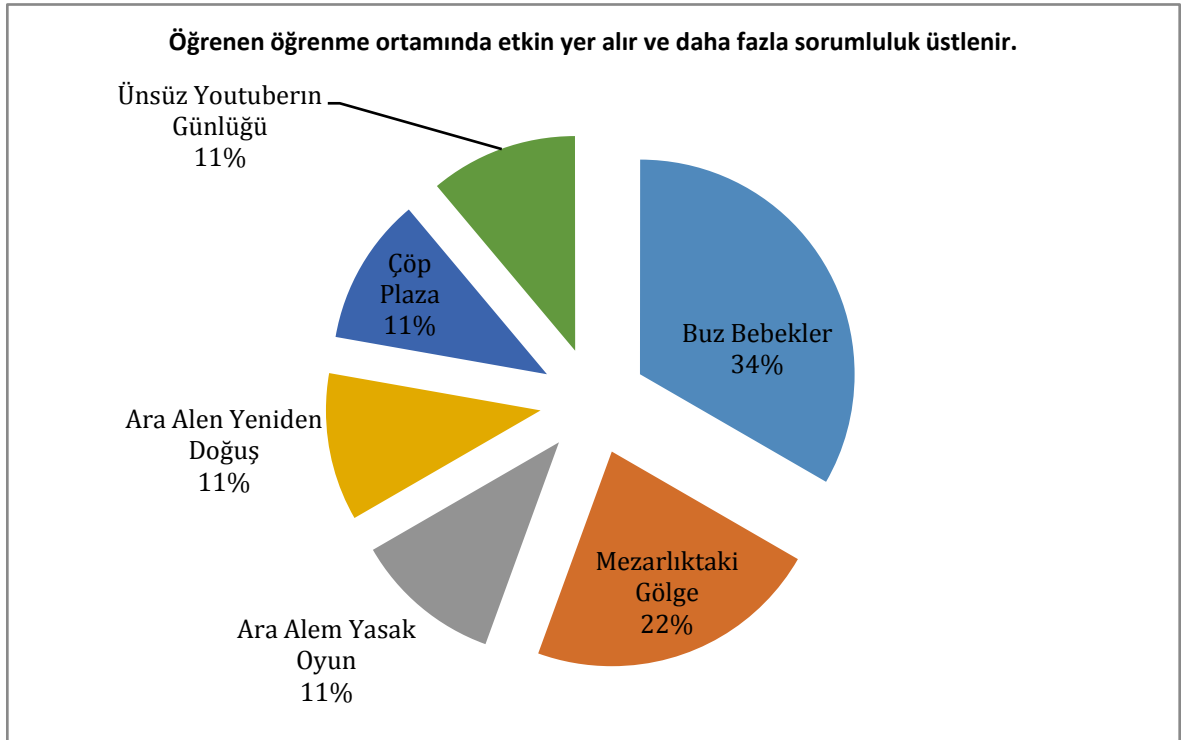
4.1.1. Öğrenen Öğrenme Ortamında Etkin Yer Alır ve Daha Fazla Sorumluluk Üstlenir

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre öğrenen öğrenme ortamında yer almak ister, öğrenmeye, keşfetmeye isteklidir ve bu süreçte sorumluluk alır. Bireye bilgi dışarıdan transfer edilemez, birey transfer bekleyen boş bir kutu da değildir. Birey öğrenme ortamında etkin yer alıp, sorumluluk üstlenerek dış dünyaya ilişkin yorumunu yapar, yani bilgiyi yapılandırır.

Yapılandırmacı öğrenme çevrelerinde öğrenenlerin öğrenmeden sorumlu olmasını sağlamak önemli bir ilkedir. Yapılandırmacılıkta öğrenen; neyi, ne zaman öğreneceğine ve öğrenmenin nasıl oluşacağına kendi karar verir. Öğrenen, kendi öğrenme ihtiyacına karar veren ve bu ihtiyaçların en iyi nasıl karşılanacağına etkin olarak katılan kişidir. Öğrenenler, kendi öğrenme süreçlerini yönetmediklerinde özerk düşünür olamamaktadırlar. Bu nedenle, onların öğrenmede sorumluluk kazanması önceliklidir. Öğrenen araştırma yapmalı, kendi kararlarını vermeli ve kendi gelişimini değerlendirmelidir. Öğretmen ise bu ortamda kaynak ve rehber olmalı, süreci kontrol etmek yerine paylaşmalıdır (Yurdakul, 2005, s. 287).

Geleneksel eğitim ortamında öğrenenler edilgenken, yapılandırmacı öğrenenler eğitim ortamında etkin yer alırlar ve daha fazla sorumluluk üstlenirler. Yapılandırmacı öğrenen yeni bilgiyi etkin yapılandırma süreciyle yapılandırır. Öğrenen öğrenme sürecinde etkin yer alıp öğrenmeye ilişkin yapı oluşturmazsa, kendi sözcükleriyle ifade etmedikçe öğrenme ezber olarak kalacaktır. Öğretmen bilgiyi aktarma yaklaşımından vazgeçmeli; öğrenenin tartışmasını, araştırmasını, problem çözme ve karar verme gibi bilgiyi yapılandırmasını sağlayan öğrenme modelini kullanmalıdır (Good ve Brophy, 2000, s. 416-417; Yurdakul, 2004, s.101). Yapılandırmacı öğrenende bulunması gereken kişisel özellikler arasında meraklı, mücadeleci ve girişimci olmak vardır (Erdem, 200, s. 91). Meraklı öğrenen merak ettikçe araştırma yapacak ve öğrenme ortamında daha fazla yer alıp sorumluluk üstlenecektir. Çünkü öğrenmeye, kendi bilgi yapısını oluşturmaya isteklidir.

Romanları incelenen Miyase Sertbarut'un "Buz Bebekler", "Mezarlıktaki Gölge", "Ara Alem Yasak Oyun", "Ara Alem Yeniden Doğuş", "Çöp Plaza" ve "Ünsüz Youtuberın Günlüğü" ve Christine Nöstlinger'in "Puding Poli Karıştırıyor", "Puding Poli Çözüyor" ve "Puding Poli Aydınlatıyor" romanlarındaki kahramanlarının öğrenme ortamında etkin yer alıp sorumluluk üstlendikleri görülmüştür. Yapılandırmacı öğrenenin kişilik özelliklerine sahip olan kahramanlar merak eden kişilerdir ve merak ettikçe öğrenme ortamında etkin yer alıp sorumluluk üstlenmektedirler. Kahramanların eylemlerinden ve düşüncelerinden yola çıkılarak yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin yansımaları olay kurgusu içinde verilerek açıklanmıştır.

Grafik 4.1.1.1. “Öğrenen Öğrenme Ortamında Etkin Yer Alır ve Daha Fazla Sorumluluk Üstlenir.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Miyase Sertbarut’un yazmış olduğu ve araştırmaya konu olan “Sınıfta Kalanlar Okul Açtılar” , “Sisin Sakladıkları”, “Kapiland’ın Kobayları”, “Yılankale”, “Çöp Plaza”, “Kapiland’ın Karanlık Yüzü”, “Kaçak Köpek Biber”, “Mezarlıktaki Gölge”, “Buz Bebekler”, “Ara Alem Tarlakoz’ un Tuzağı”, “Ara Alem Yasak Oyun”, “Ara Alem Yeniden Doğuş” , “Kapiland’ın Kıyameti”, “Ünsüz Youtuberın Günlüğü” çocuk romanları içerisinde barındırdığı yapılandırmacı öğrenen özellikleri açısından incelendiğinde yukarıdaki tabloda verilen altı romanda ilgili kodayansımalar tespit edilmiştir.

Yukarıdaki grafik incelendiğinde yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden olan “Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir” kodunun yansıması en fazla “Buz Bebekler” adlı eserde tespit edilmiştir. Yazarın tüm romanlarındaki kahramanlar genel olay örgüsüne bakıldığında meraklı, öğrenme ortamında yer alıp sorumluluk üstlenen kişilerdir. Bununla birlikte bu özelliklerin daha belirgin olduğu bölümler grafikteki romanlarda görülmüştür.

Miyase Sertbarut’un “Buz Bebekler” isimli eserinde esirgeme kurumunda kalan annesini ve babasını tanımayan Ece’nin hikayesi anlatılmaktadır. Roman Ece’nin “ Lülüfer” adını taktığı bir günlüğe yazılanlardan oluşmaktadır. Böylece okur Ece’nin duygularını ve düşüncelerini daha iyi anlamaktadır. Ece esirgeme yurdunda kalan tüm çocuklar gibi annesinin ve babasının kim

olduğunu öğrenmeye çalışan, voleybol oynamayı seven ve ilerde bu alanda kendini kanıtlamaya çalışan bir çocuktur. Ece'nin beden eğitimi öğretmeni Ece'ye yakın davranmakta ve onun voleybolda çok iyi olduğunu söylemektedir. Öğretmenin kendisine sıcak davranmasından etkilenen Ece bir gün yurttaki kızkardeş olarak seçtiği Aybuke ile beden eğitimi öğretmeni Sadun Hoca'nın evine gider. Öğretmen, Ece'yi alışveriş yapması için dışarı gönderir ve Ece döndüğünde Aybuke'nin hareketlerinden bir şeylerin ters gittiğini anlar. Sadun Öğretmen çocuk pornosu çeken birisidir ve bunu anlayan Ece yurt arkadaşı Cem ile bunu ortaya çıkarmak için mücadele eder.

Daha önce yaşadığı sorunlarda yurt müdürünün yapıcı olmadığını, olayların üstünü kapatmaya çalıştığını bilen Ece kanıt toplayarak olayı açığa çıkarmaya çalışır. Ece ve yurt arkadaşı mücadelecilikleriyle sorumluluk alırlar. *"Müdür gitmek için acele etme, bir kanıt bulmalıyız."* *"İkimiz o eve girmeliyiz. Evde fotoğraf, film bir şeyler mutlaka vardır. O zaman paçayı kurtaramaz işte."* (BB, s. 123). Ece ve Cem bu olayla ilgili gerçekleri öğrenmeye karar verirler. Yapılandırmacı öğrenenler de kendi öğrenmelerinden sorumludurlar ve öğrenmeye kendileri karar verirler. Ece ve Cem da bu olayda kendi öğrenme süreçlerini kendileri yönetirler. Yapılandırmacı öğrenen özelliklerini taşıyan kahramanlar evde arama yapıp kanıt toplamak isterler çünkü kanıt olmadan bir sonuca ulaşamayacaklarını düşünürler. *"Birlikte apartmanın içine girdik. "Sen iki dakika sonra gel," deyip merdivenlere yürüdü. Ayak seslerini dinledim, sonra zile bastığını duydum. İkinci kata geldiğimde Cem kapıyı aralık tutmuş, beni bekliyordu. Hemen girdim, yavaşça kapadık kapıyı."* (BB, s. 131). Düşüncelerini eyleme dönüştüren Ece ve Cem kanıt toplamak için öğretmenin evine gidip inceleme yapmaya başlarlar. Çocukların bu davranışları öğrenme sürecinde etkin yer aldıklarını, sorumluluk üstlendiklerini göstermektedir. Geleneksel yöntemle öğrenen ile yapılandırmacı öğrenen arasındaki en önemli farklardan biri geleneksel yöntemle öğrenen edilgendir. Yapılandırmacı öğrenen ise edilgen olmak yerine öğrenme ortamında etkindir ve daha fazla sorumluluk üstlenir. Öğrenmenin yeni yollarını öğrenir. Ece ve Cem'in eylem ve hareketlerinden yapılandırmacı öğrenenin bu özelliklerine sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Sadun Öğretmen'in evine giderek sorumluluk alan ve kanıt toplamaya çalışan iki arkadaş problemi çözmek için cesur davranırlar ve polis ile iletişime geçerek olayın aydınlanmasını sağlarlar. Yapılandırmacı öğrenenin özelliklerinden olan problemi tespit eder, problemi çözmeye istekli olur, problemi çözmek için öğrenme ortamında etkin yer alıp sorumluluk üstlenir özellikleri bu iki arkadaşta görünmektedir.

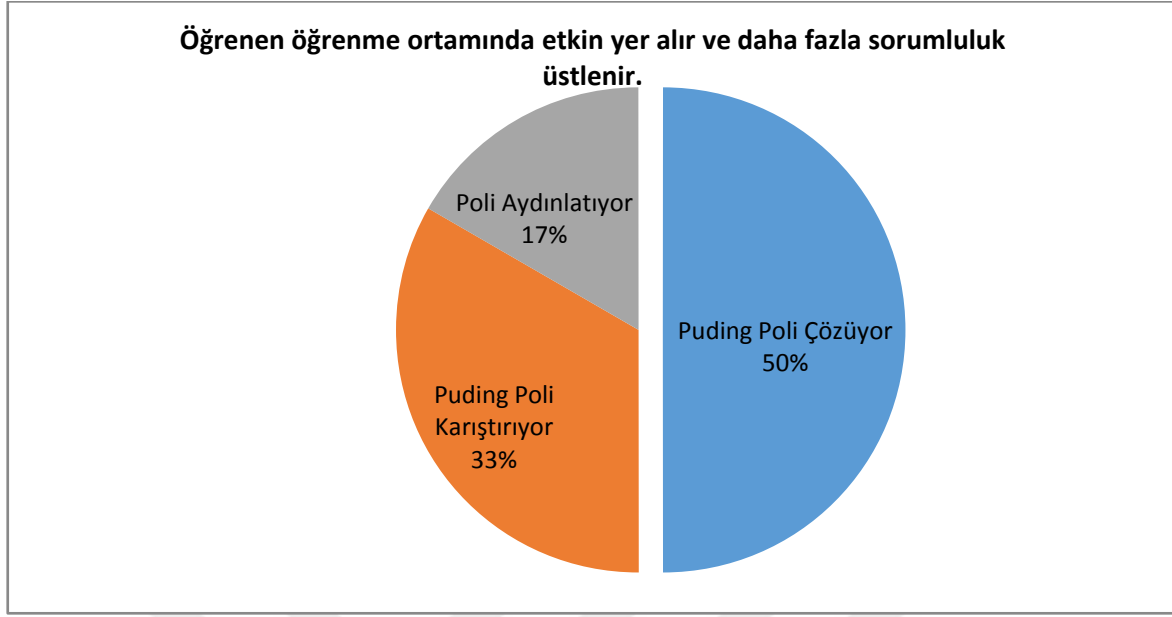
Miyase Sertbarut'un "Mezarlıktaki Gölge" romanında da yine merak eden merak ettiği için öğrenmeye istekli çocuklar vardır. Romanın kahramanlarından Kemik Aziz ile Balık Oya

aynı mahallede oturan, aynı sınıfa giden iki arkadaştır. İki arkadaşın mahallelerine yeni taşınan Nuran Hanım ile ilgili bazı şüpheleri vardır. Mahallede kaybolan kedilerin sorumlusunun Nuran Hanım olduğunu düşünmektedirler. Kedilere ne olduğunu merak eden iki arkadaş inceleme yapmak için Nuran Hanım'ın evine giderler. Öğrenmeye meraklı olan çocuklar öğrenme sürecini yönetir, öğrenme ortamında etkin yer alır, araştırma yapar, sorumluluk üstlenirler. *“Ertesi gün sözleştikleri gibi oldu. Aziz elinde bir kazmayla Oyaların kapısındaydı.”*(MG, s. 90). Balık Oya ve Kemik Aziz Nuran Hanım'ın bahçeye bir şeyler gömdüğünü görmüşlerdir. Gömülen şeyin ne olduğunu merak eden Oya ve Aziz'in çeşitli aletler alıp bahçeyi kazmaları öğrenme ortamında etkin yer aldıklarını gösterir.

Hediyelik mum yapıp satan Nuran Hanım'ın evine sipariş verme bahanesiyle giren çocuklar kediler ile ilgili gerçeği öğrenmek için inceleme yapmak istemektedir. *“Raflardaki mumlara baksalar da çocukların aklı, bu odaya açılan diğer iki kapıdaydı. Onların arkasında ne vardı? Az önceki tıkırtılar neydi? Kadın neyi gizliyordu? Çuval çuval kedi tüyü varsa onlar taşınırken ses çıkarmazdı ki, hafif olurdu.”*(MG, s. 107). Nuran Hanım'ın evinde inceleme yapan çocuklar olayı çözmeye çalışırlar. Bir süre sonra kaybolan kediler tekrar ortaya çıkar ama kedilerin tüyleri kesilmiştir. Araştırma yapan çocuklar Nuran Hanım'a karşı önyargılı olduklarını anlarlar. Nuran Hanım düşündükleri gibi kedilere zarar vermemekte, mezarlıktan ölüleri çıkarmamaktadır. Nuran Hanım hediyelik mum, kilden heykel ve kedi tüylerinden şapkayapan ve bunlardan oluşan bir sergi açmayı düşünen bir kişidir.

“Mezarlıktaki Gölge” romanının kahramanlardan Kemik Aziz ile Balık Oya mahallelerinde gerçekleşen olaylara kayıtsız kalmayan, sorunları gören, problemi tespit edip çözmeye çalışan kişilerdir. Problemi çözmek için de araştırma yapan, öğrenme sürecinde aktif olan ve sorumluluk üstlenen kişilerdir. Bu özellikleriyle yapılandırmacı öğrenen özelliklerini sergileyen kahramanlar, çocuk okur üzerinde de etkili olabilmektedir.

Christine Nöstlinger'in incelenen çeviri çocuk romanlarında yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden olan “ Öğrenenin öğrenme ortamında etkin yer alıp sorumluluk üstlenir.” kodunun yansıması “Puding Poli Karıştırıyor” ve “Puding Poli Çözüyor” ve “Puding Poli Aydınlatıyor” adlı romanlar da tespit edilmiştir.

Grafik 4.1.1.2. “Öğrenen Öğrenme Ortamında Etkin Yer Alır ve Daha Fazla Sorumluluk Üstlenir.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Christine Nöstlinger’in çocuk edebiyatı romanlarından “Aklından Düşünceler Geçen Çocuk”, “Konrad Konserve Kutusundan Çıkan Çocuk”, “Konuk Değil Baş Belası”, “Lollipop”, “Uçuk Kaçık Loretta”, “Puding Poli Karıştırıyor”, “Puding Poli Çözüyor”, “Puding Poli Aydınlatıyor”, “Kim Takar Salatalık Kralı”, “Saklı Miras”, “Susi ve Paul’un Gizli Günlüğü” isimli romanların kurguları incelendiğinde, öğrenme ortamında etkin yer alıp sorumluluk istenen birey tipi grafikteki üç eserde tespit edilmiştir.

Christine Nöstlinger’in Türkçeye çevrilen üç romandan oluşan “Puding Poli” serisindeki ana kahramanlar on bir yaşındaki Poli ve onun sınıf arkadaşı Rozi’dir. Poli meraklı, problem çözmeyi seven bir çocuktur. “*Poli Pistulka’nın hobisi, çözülmemiş polisiye olaylardı. Evde bu konudaki gazete haberlerinden oluşan kalınca bir dosyası vardı. Bu haberleri sık sık yeniden okur ve failin kim olacağı konusunda kafa yorardı. Günün birinde komiser olacağı kesindi.*” (PPK,s. 14). Polisiye olaylara meraklı olan Poli aynı zamanda yemek yapma konusunda çok beceriklidir. Toplumsal cinsiyet ile ilgili kalıp yargıları da kırmaya çalışan yazar toplumun alışık olduğu rolleri de değiştirmiştir. Poli çok iyi yemek yapan, matematikten hiç anlamayan bir erkek çocuğudur. Rozi ise yemek yapmayı bilmeyen, matematiği ise çok iyi olan bir kız çocuktur. Poli ve Rozi bir anlaşma yapmıştır. Poli yemek yapacak Rozi ise bu sırada matematik ödevlerini yapacaktır.

Poli sorumluluk sahibi bir bireydir ve annesinin de bunu görmesini ister. Kişisel bakım ve beslenme sorumluluklarını tek başına karşılayabileceğini düşünen Poli bu isteğini annesine kabul ettirir.“*Ama onuncu doğum gününde annesinden tek bir dileği olmuştu: "Ben de tıpkı*

*arkadaşım Rozi gibi ev anahtarını boynunda taşıyan bir çocuk olmak istiyorum. Bunun için yaşam yeterince büyük. Kendime göz kulak olabilirim, ben artık çocuk kulübüne gitmek istemiyorum!" (PPK,s. 9).*Poli evde yalnız kalmayı istemektedir ve bunu annesine kabul ettirir. Poli evde yalnız kalarak beslenme ve bakım ile ilgili sorumluluk üstlenmektedir.

Babası ile annesi ayrı olan Poli okul dışındaki zamanlarda evde arkadaşı Rozi ile kalır, yemek yapar ve tespit ettiği problemleri çözmeye çalışır.Poli ve Rozi çevresindeki olaylara duyarlı, meraklı, problemleri tespit edip çözmeye çalışan çocuklardır. Poli ve Rozi'nin sınıf arkadaşları Lea'nin altın kolyesi kaybolmuştur. Sınıftaki öğrenciler kalbin çalındığını ve bu hırsızlığı yapabilecek iki kişinin olduğunu düşünmektedirler. Poli ve Rozi ise sınıf arkadaşlarının araştırmadan iki kişiyi suçlamalarını kabul etmezler ve olayı çözmeye karar veririler. Olayı çözmeye çalışan çocuklar araştırma yapar, öğrenmeye çalışır sorumluluk üstlenir ve öğrenme ortamında etkin yer alırlar. Yaptıkları araştırmalar sonucu altın kalbi bulan çocuklar, önemli olanın kalbi bulmak olmadığını, önemli olanın olayın nasıl gerçekleştiğini çözmek olduğunu düşünür ve altın kalbi satmaya çalışan Hubatka isimli çocuk ile ilgili araştırma yaparlar. Onun oturduğu siteye gidip ona ulaşmaya çalışırlar.*"Ama herif okula gidiyor olmalı, bizden pek büyük değil," dedi Poli. " Eğer pazartesi günü yedi buçuktan itibaren avlu kapısının önünde pusuya yatarsak onu yakalayabiliriz."*(PPK, s. 39). Yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşıyan Poli ve Rozi bu olayı çözmeyi kendileri istemiştir, yani öğrenme sürecine kendileri karar vermişlerdir. Poli ve Rozi Hubatka'nın oturduğu siteyi öğrenirler. Hubatka'nın sitede hangi evde oturduğunu bilmeyen Poli ve Rozi bunu öğrenebilmek için site kapısında nöbet tutar, öğrenciler ile konuşur hatta Hubatka'nın bir robot resmini çizdirerek onunla ilgili araştırma yaparlar. Öğrenme ortamında etkin yer alan çocuklar sonunda Hubatka'yı bulur ve onunla konuşurlar.

Yaptıkları araştırmalar sonunda kalbin kimse tarafından çalınmadığını, altın kalbin sahibi kalbi kaybettiğini ve bulduktan sonra da arkadaşlarına alay konusu olmaktan çekindiği için kalbi sınıf kapısına attığını, kalbi gören başka bir öğrencinin ise değersiz bir şey olduğunu sanıp aldığını anlarlar. Rozi ile Poli sınıf arkadaşlarının hırsız olarak suçlandığını ve bu yanlış anlaşılmanın düzeltilmesi gerektiğiniLea'ye kabul ettirirler. Böylece olay çözülmüştür.Poli ve Rozi bu süreçte olayı çözebilmek için araştırmalar yapmış, sorumluluk almış öğrenme ortamlarında aktif yer almış ve sonuca ulaşmışlardır. Yapılandırmacı öğrenen özelliklerini taşıyan kahramanlar çocuk okur için de rol model olmuşlardır.

Puding serisinin ikinci kitabı olan "Puding Poli Çözüyor" kitabında da iki arkadaş mahallelerinde kaybolan köpeklerle ilgili araştırma yapmaya başlarlar. Poli'nin komşusunun köpeği çalınmıştır ve problem çözmekten hoşlanan Poli; Rozi'yi de ikna eder ve bu olayı aydınlatmaya çalışır. Yaptıkları araştırmalar sonunda kaybolan birçok köpeğin olduğunu ve

para karşılığı bu köpeklerin sahiplerine geri verildiğini öğrenen çocuklar olayı çözmek isterler. Olayı çözmek için cesur davranan çocuklar araştırma yapar, öğrenme ortamında etkin yer alır ve sorumluluk üstlenirler. “ ‘Ben onu çaktırmadan izleyeceğim,’ dedi Poli.” (PPÇ, s.46).Poli öğrenmeye, problemi çözmeye karar vermektedir.Poli ve Rozi kaybolan köpekleri bulmak, bu işi kimin yaptığını öğrenmek için araştırma yaparlar. “Saat beş buçukta durağa gideceğim ve süpermarketin yanında nöbet tutacağım, sen saat altıdan biraz öncesine kadar Bayan Mader'in yanında bekleyeceksin, sonra ikiniz birlikte Jagd Caddesi'ne geleceksiniz, Bayan Mader gazetesyle birlikte sola, çöp sepetine yürüyecek, sen de sağa, videocuya gideceksin.” (PPÇ, s.51).Dışarıda nöbet tutan çocuklar sorumlu kişiyi bulup takip etmek isterler. Bu olayı çözmek için cesur davranırlar ve öğrenme ortamlarında aktif yer alırlar.

Kaçırılan köpeğin tutulduğu yeri öğrenen Poli sorumluk alır ve köpeğin tutulduğu yere tek başına gider. “Kokarcaların bahçe kapısına vardığında, kapının ardına kadar açık olduğunu gördü, bahçe evinin ahşap kapısının üzerinde bir anahtar vardı. Bunun üzerine beyni durdu! Fazla düşünmeden koş koş bahçeye girdi ve bahçe evine doğru koşup kapıyı ardına kadar açtı.” (PPÇ,s.116).Kaçırılan köpeklerin tutulduğu yere giden Poli öğrenme ortamında etkin yer alır fakat gittiği evde tutsak kalır. Arkadaşı Rozi ve Emily ise bunu fark eder ve Poli'yi kurtarır. Çocuklar kaçırılan köpek olayını çözer ve suçluları polise bildirirler.

Kaçırılan köpekler ile ilgili araştırmalar yapan üç arkadaş olayı çözmeye çalışırken öğrenme ortamlarında aktif yer alırlar, araştırma yaparlar, nöbet tutarlar. Sorumluluk üstlenir ve olayın gerçek sorumlularını da bulmadan vazgeçmezler. Yapılandırmacı öğrenenin özelliklerini taşıyan bu çocuklar mücadeleci kişilikleriyle bir sonuca varıp mutlu olurlar. Bu süreçte çocuklar olayı çözmek için gönüllüdür, öğrenmeye kendileri karar verirler, problemi kendileri tespit ederler. Problem çözmeyi seven ve sorumluluk alan çocukların bu özellikleri yapılandırmacı öğrenen özellikleriyle örtüşmektedir.

4.1.2. Problemi Tespit Eder, Problemi Çözer ve Problem Çözmekten Hoşlanır

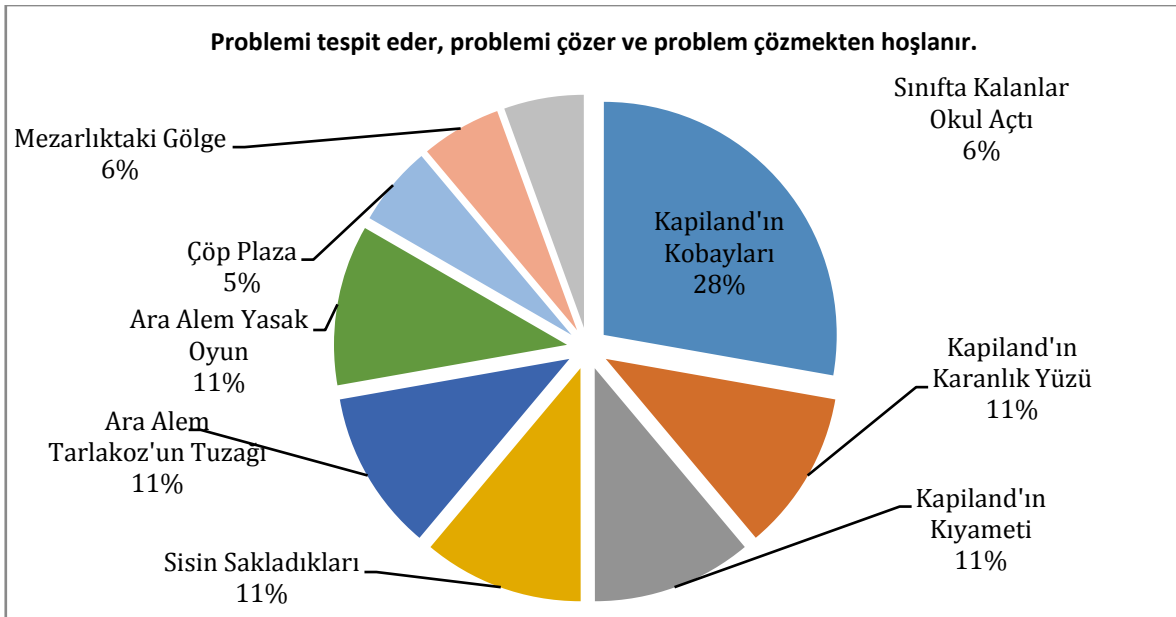
Geçmişten günümüze öğrenenin nasıl öğrendiği ile ilgili birçok anlayış düşünce belirtmiştir. Zamanla öğrenenin bir kayıt cihazı olduğu anlayışından vazgeçilmiş ve öğrenen merkezli bir anlayış benimsenmiştir. Yapılandırmacı yaklaşım öğreneni merkeze alır ve öğrenenin ön bilgi ve yaşantılarıyla kendi bilgi yapılarını oluşturduğunu savunur. Böylece öğrenen bilgiyi temelden kurmaktadır yani kendi yapılandırdıkları bilgiyi özümsemektedir. Bilgiyi özümseyen öğrenen böylece üst düzey düşünme becerilerini de kullanabilmektedir. Üst düzey düşünme becerilerini kullanabilen öğrenen problemi neden ve nasıl çözdüğünü de açıklayabilmektedir. Yapılandırmacı anlayış çerçevesinde eğitim alan bireylerin üst düzey

düşünme becerileri gelişir ve öğrenenlerin bazı hedeflenen davranış özelliklerini sergilemesi beklenir. Yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey özelliklerinden biri de problemi tespit eden, problem çözmekten hoşlanan bireydir. Çevresine eleştirel bir gözle bakan, sorgulayan birey elbette var olan sorunları tespit eder. Meraklı, araştırma yapmayı seven öğrenen öğrenme ortamında aktif yer alıp sorumluluk üstlenir ve problemleri çözmeye istekli olur. Yurdakul (2004) doktora tezinde problem çözme ve problem çözme becerisini şu şekil tanımlamıştır.

Problem Çözme (Problem Solving): Bir hedefe ulaşmayı engelleyen bir olay ya da olguda ne olduğunu belirli değişkenler ışığında irdeleme, bilişsel kaynakları kullanarak çözümün tasarımı gerçekleştirme, nasıl çözümleyeceğine karar verme ve karar verilen çözüm yolunu uygulayıp değerlendirme yapma süreci (Yurdakul, 2004, s.10).

Problem Çözme Becerileri (Problem Solving Skills): Çözümü gerektiren bir problemin farkına vararak belirleme, problemle ilgili değişkenleri dikkate alma, görevi tanımlama, çözüm için öneriler ya da işlemler geliştirme, öneriler ya da işlemleri birbiriyle karşılaştırma, öneri ya da işlemleri ölçüt geliştirerek değerlendirme, uygun olan bir öneri ya da işlem yolunu seçme/ karar verme, tüm aşamaları gözden geçirerek tutarsızlıkları ve işlemeyecek yönleri kestirme ve tüm çözüm sürecini değerlendirme davranışlarından oluşan dirik üst düzey düşünme becerileri (Yurdakul, 2004, s.10).

Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenmeye aktif katılan öğrenen; hedefe ulaşmayı engelleyen olayı ya da olguyu irdeler ve çözüm tasarımı geliştirir, araştırır, keşfeder, eleştirel düşünüp problem çözer. İncelenen yazarların çocuk romanlarında kahramanların birçoğunda yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği problem çözmeye istekli birey tipini görebilmekteyiz.

Grafik 4.1.2.1. "Problemi Tespit Eder, Problemi Çözer ve Problem Çözmekten Hoşlanır."
Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Miyase Sertbarut'un incelenen romanlarında "Problemi tespit eder, problemi çözer ve problem çözmekten hoşlanır." kodunun yansması en fazla "Kapiland" serisindeki üç romanda tespit edilmiştir.

Miyase Sertbarut'un "Kapiland'ın Kobayları", "Kapiland'ın Karanlık Yüzü" ve "Kapiland'ın Kıyameti" romanlarından oluşan "Kapiland" serisinde ana karakterler lise öğrencileri olan Marjinal (Hayri) ve Mehtap'tır. Asıl adı Hayri olan Marjinal olaylara bakış açısı farklı olan, aykırı davranan, çoğu zaman bambaşka bir düşünceyi savunup buna göre hareket eden bir kişiliktir. Sınıf arkadaşları bu özelliklerinden dolayı ona "Marjinal" adını takmışlardır. "Hayri" ismini sevmeyen Marjinal kendisine takılan bu ismi çok beğenmiş ve bu ismi kullanmaktadır.

Okul Müdürü Çetin Bey bir sabah tüm okul öğrencilerine önemli bir konuda konuşma yapar. Çetin Bey Vali ile okul müdürlerinin toplantı yaptığını ve öğrencilerle paylaşılması gereken bir konu olduğunu söyler. Kapilandlı ve Türkiyeli bilim insanları bir araştırma yapmış ve çok tehlikeli bir virüs olduğunu, bu virüsün 7-17 yaş arası çocuklar üzerinde etkili olduğunu saptamışlardır. Beyindeki sinirleri etkisi altına alan, kişinin hem kendine hem başkasına zarar vermesine neden olan bu virüs şiddet virüsüdür. Bilim insanları ise bu virüse karşı bir ilaç geliştirmiş ve bu ilaç tüm okullara ücretsiz dağıtılmıştır. Anti- şiddet şurubu olan "anti- row" şurubunu bu yaş grubundaki tüm çocukların içme zorunluluğu vardır. Hatta içmeyenler hakkında da yasal işlem başlatılacaktır. Okul müdürünün verdiği bu bilgiler birçok öğrenciyi tedirgin ederken Marjinal, okul müdürünün yaptığı bu konuşmayı şüphe ile dinlemiştir. *"Marjinal müdürün söylediklerini baştan sona dikkatle dinlemiş, bir sözcüğüne bile inanmamıştı. Asıl virüs müdürün kendisi."* (KK, s.20). Böyle bir virüsün varlığına şüpheyile bakan Marjinal ortada bir problem olduğunu anlamıştır fakat bu problem bahsedildiği gibi şiddet virüsü değildir. Marjinal virüsün kendisi okul müdürü diyerek aslında sistemsal bir sıkıntının olduğunu fark etmiştir. Ortada bir problem vardır ama bu problem kendilerine sunulandan farklıdır. *"Hepsi uydurma bunların! İlaç firmalarının para tuzağı! Kimse içmesin o şurubu arkadaşlar!"* (KK, s.25). Marjinal şiddet virüsünün yalan olduğunu, ücretsiz dağıtılan şurupların para tuzağı olduğunu söyler. Asıl problemin dağıtılan şuruplar olduğunu düşünür.

Anti-row şurubunu içmeyen Marjinal, şurup ile ilgili şüphelerini arkadaşları ile paylaşır. Anti- row şurubunu içenleri gözlemleyen Marjinal, bu şurubu içenlerin daha fazla yemek yediklerini, tüketime yöneldiklerini fark eder. Sürekli yemek yiyen çocuklar şişmanlar ve hantallaşır. Hantallaşan, yemeğe yönelen çocuklar kavga etmez; böylece şiddet olayları da azalır. Ama daha büyük bir sorun vardır. Sürekli yiyen, tüketen çocuklar gittikçe şişmanlar, şişmanladıkça da yeni kıyafetler alır ve bu tüketim zinciri gittikçe büyür. Marjinal bunun

Kapiland'ın bir oyunu olduğunu düşünür. Çünkü yenilen birçok gıda, giyilen birçok giysi Kapiland'dan gelmektedir. Kapiland kendine bağımlı bir ülke ve gençlik yaratmaya çalışmaktadır. Bu durumu fark eden başka biri daha vardır. O da Marjinal'in öğretmeni Sevda Hanım'dır. Öğrencileri gözlemleyen Sevda Hanım, problemi fark eder ve bu konuyu okuldaki başka bir öğretmen Ekrem Bey ile paylaşır. Ekrem Bey de durumu fark etmiş ama problemi çözecek cesareti yoktur.“– *Nasıl bir şey yok! Eğer düşüncenizden eminseniz, bu şurubun çocuklarımızı, gençlerimizi tüketim makinesine dönüştürdüğünden kuşkunuz yoksa neden gidip ilgili yerlerle görüşmüyorsunuz? En azından sendika başkanımızla görüşün, o da bu konuda bir karar almamızı sağlar. Gerekirse bütün diğer sivil toplum örgütleriyle bağlantıya geçeriz.*”(KK, s.61).Sevda Hanım problemi fark etmiş ve bu problemi çözmek istemektedir. Ekrem Bey de problemin farkındadır ama olaya müdahale edecek cesareti yoktur. Sevda Hanım şurupla ilgili şüphelerini yazdığı bir yazıyı internet üzerinden birçok kuruma atar ama bu problemi çözmez tam tersine Sevda Hanım'ın izlenmesine, tehdit edilmesine yol açar.

Marjinal, şurupla ilgili şüphelerini arkadaşlarına anlatır ve arkadaşları Mehtap, Burhan, Ezgi de şurubu içmeyi bırakır. Marjinal ve arkadaşları şurupla ilgili tüm gerçeği açığa çıkarmak için çözüm yolları ararlar.

“Mehtap:

– Acaba biz de bu sokakta anti-rowa karşı bir gösteri mi yapsak?

Marjinal:

– Polis hemen alır bizi, ne diyorsun sen?

– Alır, tamam da, hiç olmazsa bazı insanların dikkatini çekeriz, anti-row şurubu hakkında düşünmeye ve araştırmaya başlayanlar olabilir böylece.” (KK, s.89)

Problemi gören, problemi çözmek için istekli olan Marjinal ve arkadaşları buldukları çözüm yollarını değerlendirirler. İnsanların dikkatini çekecek etkili bir adım atmak isterler. Problemi çözmek için ilk olarak okulda bulunan şurup depolarını boşaltıp içini meyve suyuyla doldururlar. Böylece en azından kendi okullarındaki öğrencileri kurtaracaklardır.“– *Hayır hayır, benim müthiş bir planım var. İlacın içeriğinde ne olduğunu bilsek de bilmesek de yapacağımız iş için bir önemi yok. Biz bu şurubun içeriğini değiştireceğiz!*” (KK, s.110).Problemin küçük bir bölümünü çözüme kavuşturan Marjinal ve arkadaşları bu sırada daha büyük bir sıkıntı ile karşılaşır. Marjinal' in arkadaşı Burhan babası ile tartışır ve bir şişe anti-row şurubunu bir defada bitirir. Anti-row şurubunun bir diğer etkisi ise yaşlanmayı hızlandırmasıdır. Burhan şurubu içtikten sonra hastaneye yatırılır ve hızla yaşlanmaya başlar ve doktorlar bunu durduramazlar. Bu sırada Sevda Öğretmen attığı maillerden dolayı tehdit edildiği için Marjinal' in dedesinin yanında kalmaktadır. Marjinal' in dedesi de bitkiler ile ilgili araştırmalar yapan

birisidir. Marjinal' in dedesi anti-row şurubu ile ilgili araştırmalar yapmış ve buna karşı bitkisel bir formül geliştirmiştir. Yaptığı araştırmaları Burhan'ın doktorlarına gösteren dede yaptığı şurup sayesinde Burhan'ın hayatını kurtarır ve Burhan eski haline döner. Bu olay sayesinde bu şurup ve yan etkileri tüm ülkede duyulur ve şurup toplatılarak yasaklanır. Böylece Marjinal ve arkadaşları problemi çözmüş olur.

Marjinal okul müdürünün konuşma yaptığı ilk günden beri olaya şüphe ile yaklaşmıştır. Böyle bir virüs varsa bu virüs için dağıtılan şurup neden ücretsiz dağıtılır ve bu şurubu kullanmak neden yasal zorunluluktur? Marjinal olaylara eleştirel bakan bir kişilik olduğu için kendisine sunulan bir bilgiyi hemen kabul etmemektedir. Böylece var olan sorunları görebilmektedir. Ortada bir problem vardır ve problem çözülmelidir. Marjinal bu fikirlerini sınıf arkadaşları Mehtap, Burhan ve Ezgi'ye anlattığında arkadaşları Marjinal' in bu fikrine katılmazlar. Fakat onlar da kendilerinde ve çevrelerinde olan değişimi görünce Marjinal' e hak veririler ve problemi çözmeye istekli hale gelirler. Yapılandırmacı öğrenmede öğrenen çevresini gözlemler, olaylara eleştirel bakar, problemi tespit eder ve bu problemi çözmeye isteklidir. Marjinal ve arkadaşları da roman boyunca anti-row şurubu ile ilgili söylenenlere inanmaz kendi gözlemleri sayesinde ortada bir problem olduğunu fark ederler. Marjinal ve arkadaşının okulda bulunan şurup deposunu boşaltması onların cesur olduğunu ve problemi çözebilmek için her türlü tehlikeyi göze aldıklarını gösterir. Okul öğretmeni Sevda Hanım da yine Marjinal ve arkadaşları gibi problemi fark eder ve çözüm yolu arar. Marjinal ve arkadaşları, Sevda Hanım ve Hayri Dede problemi fark edip bu problemi çözmek için cesurca adımlar atan karakterlerdir bu da onların yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipine uygun olduklarını göstermektedir.

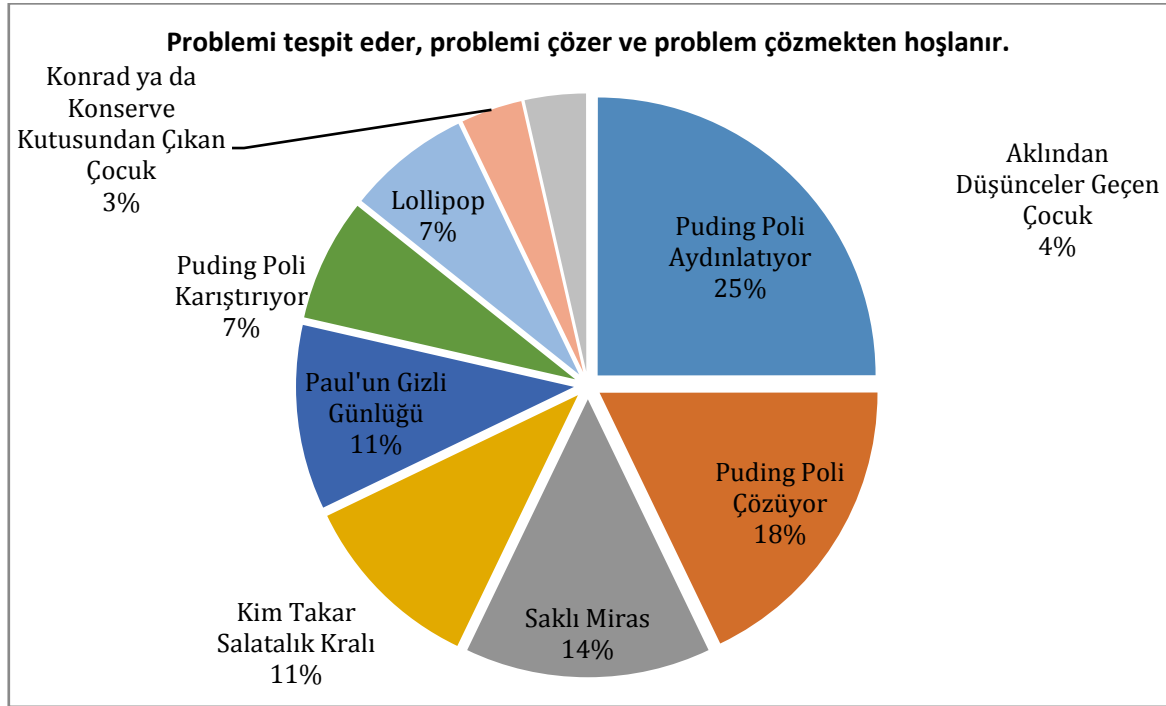
“Kapiland” serisinin ikinci kitabı olan “Kapiland’ın Karanlık Yüzü” romanında ana karakterler yine Marjinal ve Mehtaptır. Bu eserde Kapiland, “anti-row” şurubu ile ilgili gerçekleri ortaya çıkaran, ülkenin itibarını zedeleyen bu iki öğrenciyi Kapiland’ a getirip hem gençlerin gözünde hem de tüm dünya genelinde ülkeleriyle ilgili itibar kaybını telafi etmek istemektedirler. Kapiland bir sınav düzenler Türkiye’de ve sınavı kazananlar Kapiland’da ücretsiz tatil yapacaktır. Mehtap bu sınava girmek isterken Marjinal bunu düşünmez. Kapiland’ın yaptığı sınav ise aslında uydurma bir sınavdır sınav sonucu ne olursa olsun Mehtap ve Marjinal seçilecektir. Marjinal sınava hem inanmamaktadır hem de yapılan sınavla ilgi problemleri görmektedir. *“Sınava girecekti ve yalan yanlış cevaplayıp, çoğunu da boş bırakıp gerçekten önceden seçilip seçilmediğini anlayacaktı. Pazartesi başvuru için son gündü. Birileri başkalarının telefon hattı üzerinden mesaj yolluyorsa telefonu da dinliyor olmalıydılar. Bunu anlamak için küçük bir test yapmak istedi.”* (KKY, s. 41). Marjinal telefonlarının Kapiland tarafından dinlendiğini düşünür ve bunu ispatlamak içinde bir adım atar. Mehtap ile konuşur ve

sınav başvurusunun süresini kaçırdığını söyler. Bunun üzerine sınav başvuru süresi uzatılır. Bu olaydan sonra Marjinal şüphelerinin boş olmadığını anlar. Ortada bir problem vardır. Kapiland onları bir amaç uğruna ülkelerine çağırmaktadır.

Sınav sonuçları açıklanır, Marjinal ve Mehtap sınavı kazanmıştır. Marjinal sınavda soruları çözmemiş, kafadan atmış ya da boş bırakmıştır. Kapiland onları istemektedir. Marjinal ve Mehtap ortada bir problem olduğunu fark etmişlerdir. *“Hocam biz biraz düşünelim, Mehtap’la konuşur bir karara varırız. Birlikte hareket etmeliyiz. Diyelim ki gitmedik, bu durumda planın ne olduğunu asla öğrenemeyiz. Ama gidersek...”*(KKY, s. 72). Mehtap ve Marjinal gitmezlerse Kapiland’ın amacını öğrenemeyeceklerdir ama giderlerse hem çağrılmalarının sebebini öğrenecek hem de kendileri ile ilgili planları bozabileceklerdir. Problemi gören kahramanlar geri adım atmamış ve problemi çözmeye karar vermişlerdir.

Marjinal ve Mehtap gittiklerinde bir rehber eşliğinde ülkeyi gezmeye başlarlar. Kapiland’ın amacı Mehtap ve ülkelerinin güzelliklerini göstermektir. Mehtap ve Marjinal ise eleştirel bakış açısına sahip çocuklar olduğu için kendilerine gösterilen güzellikler ile birlikte olumsuzlukları da görüp eleştirirler. Marjinal ve Mehtap ülkedeki mutsuz insanları, tüketim çılgınlığını ve daha birçok durumu eleştirince Kapiland başka bir yola başvurmaya çalışır. Gençlere tıbbi bir müdahale yapılacaktır. Böylece Mehtap ve Marjinal de sorgulamayan, tüketen bireylere dönüşecektir. Aşı yapacak olan profesör gençlerle anlaşır ve onlara gerçekten aşı yapmayacağını söyler. Sahte aşı yapıldıktan sonra Marjinal ve Mehtap Kapiland’dan çıkabilmek için rol yapar ve böylece ülkelere dönüp Kapiland ile ilgili gerçeği bir daha tüm dünyaya duyururlar.

Kapiland serisinin ana kahramanları Marjinal ve Mehtap bu kitapta olaylara eleştirel bakıp var olan sorunları görmeleriyle dikkat çekmektedir. Kapiland’ da kendilerine sunulan güzel lüks ortamlarda bile çevredeki problemleri görüp, görünenin ötesindeki sorunlara eleştirel bir bakış ile yaklaşabilmektedirler. Yapılandırmacı öğrenen kendisine sunulan bilgileri bir kayıt cihazı gibi kaydetmez. Kendi bilgi yapılarını kendisi oluşturur. Mehtap ve Marjinal de kendilerine sunulan bilgileri kabul etmemiş, olaylara eleştirel bakmış, problemleri görmüş ve dış dünyaya ilişkin yorumlarını kendileri yapmışlardır. Bu bakımdan bu iki karakterin yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipine uygun olduğu söylenebilir.

Grafik 4.1.2.2. “Problemi Tespit Eder, Problemi Çözer ve Problem Çözmekten Hoşlanır.”
Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Christine Nöstlinger’in romanlarındaki birey tipleri incelendiğinde ilgili koda ait yansımanın en yüksek olduğu kitap “Puding Poli Aydınlatıyor” isimli kitaptır.

Christine Nöstlinger’in “Puding Poli” serisinin üçüncü kitabı olan “Puding Poli Aydınlanıyor” kitabında ana karakterler yine Poli ve Rozi’dir. On iki yaşındaki bu iki sınıf arkadaşı serinin bu kitabında da çevresindeki olaylara duyarlı, problemleri görüp tespit eden ve bu problemleri çözmeye hevesli kişilerdir. Bu kitapta Poli ve Rozi’nin okulunda bazı eşyalar kaybolmakta ya da çalınmaktadır. Polisiye olaylara ilgili olan Poli bu konuyu aydınlatmaya kararlıdır.

“Anladığım kadarıyla hırsızlık olayları genellikle bizim okulda oluyor, ama bu tür olaylara sadece bizde değil, park ve yüzme havuzunda, hatta dondurmacıda bile rastlanıyormuş. Bana kalırsa bunların arasında bir bağlantı var, çünkü bu hırsızlıklar her yerde aynı zamanda, yani birkaç hafta önce başladı.

“ Bir liste yapalım diye önerdi Rozi. “ Belki o zaman çıkan tabloyu daha iyi görürüz.”

“On beş dakika sonra Poli ve Rozi çalınan eşyaların uzun bir listesini yapmışlardı:” (PPA, s.16-17).

Poli ve Rozi okullarında yaşanan hırsızlık olayı ile ilgili tespitlerde bulunmakta, mantık yürütmektedirler. Problemi çözmek için çalınan eşyaların listesini tutmaya başlamışlardır. Poli ve Rozi’nin hırsızları bulma merakı bir maceradan öte gerçekten de olayı çözme isteklerinden gelmektedir. Özellikle Poli çözülmemiş olaylar dosyası bile tutmaktadır. Çözülmemiş problemler

Poli'yi rahatsız etmekte, bir problem çözülme-yene kadar da kararlılıkla problemi çözmek için adım atmaktadır.

“Uyanık olup hırsızları tuzağa düşürmemiz gerek,” dedi Poli. “Düşündüm de en iyisi bunu Bodrum katındaki giysi dolaplarının orada yapmak. Çünkü en fazla hırsızlık olayı orada oluyor.”

“İyi ama nasıl? diye sordu Rozi.

“Ben pazartesi günü öğlene kadar aşağıdaki bodrumda saklanacağım ve bir şey olmasını bekleyeceğim. Belki şansımız yaver giderse bir şey olur.” (PPA, s.33).

Yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşıyan Poli, okuldaki hırsızları yakalamak için çözüm yolları düşünmektedir. Poli bu problemi çözmeye kararlıdır hatta problemi çözmek için saatlerce okul dolabına girip nöbet tutmayı bile göze almıştır. *“Sezgilerime göre,” dedi Rozi “sekizinci sınıftaki kızları da bir kenara bırakabiliriz. Çünkü sekizinci sınıfa giden biri kendi ceketinin altına alt sınıftan birinin ceketini giyemez, hayatta içine sığamaz. Ayrıca sekizinci sınıftakiler şimdi bitirme sınavı için inek gibi ders çalışıyorlar, onların kafasında hırsızlıktan başka şeyler var” (PPA, s.47).* Poli ve Rozi yaptıkları araştırmalar sonunda hırsızlığı yapan kişinin ya da kişilerin kız öğrenciler olduğunu bulmuşlardır. Problemin bir kısmını çözmüş olan Poli ve Rozi mantık yürüterek bu kızların sekizinci sınıf öğrencileri olamayacağını düşünmektedirler. Problemi çözmeye istekli olan Poli ve Rozi okuldaki diğer kız öğrencilerin hepsini soruşturmayı düşünmektedirler. *“Harika bir şeyayı, örneğin senin kaşmir kazaklarından birini görünen bir yere koyarız, ama elbette bir yere saklanıp gözleyeceğimiz biçimde. Sonra da ne olacağına bakarız.” (PPA, s.58).* Poli ve Rozi hırsızlık olayını aydınlatmak için çözüm yolu aramaktadırlar. Ortada bir problem vardır ve özellikle Poli problemleri çözme konusunda çok isteklidir. Poli ve Rozi hırsızları tespit etmek için bir tuzak hazırlarlar. Değerli bir şeyayı bir yere koyup hırsızın gelip onu almasını bekleyeceklerdir. Böylece hırsız ortaya çıkacak problem çözülecektir. Poli ve Rozi'nin problemi çözmek için yaptıkları çoğu plan işe yaramasa da olayı çözmekten vazgeçmezler. Bir tesadüf sonucu kaybolan hırkasını parkta başka bir kızın üzerinde gören Rozi bu fırsatı değerlendirip kızın bu hırkayı nasıl bulduğunu öğrenir. Hırka kıza hediye paketi içinde gelmiştir ve mahallede oturan birçok kişi bu hediyelerden almıştır. *“Bizim kleptoman kızlar Saphira'nın oturduğu Huber Sokağı'ndaki hemen hemen her eve bir paket bırakmış ve ayrıca Kevin Pospischil adında birine gelen kovboy çizimleri de ne yazık ki iki numara küçükmüş. Yani bulmacanın çözümü bu Huber Sokağı ile ilişkili olmalı,” diye devam etti.” (PPA, s.79).* Huber Sokağı'ndaki birçok eve hediye geldiğini öğrenen gençler çalınan eşyaların başkalarına hediye olarak dağıtıldığını öğrenir. Olay basit bir hırsızlık olayı değildir. Problemin boyutu değişmiştir. Bu onları problemi çözmeye daha da istekli hale getirmiştir.

“Çimen yeşili şapka yerine küçük yeşil bir başlık koy ve paket kağıdının üstündeki ağaçları Nottingham yakınlarındaki Sherwood Ormanı olarak düşün!” diye yardım etmeye çalıştı Rozi. Bu kez Poli’ nin gözleri fal taşı gibi açıldı. “Yani şimdi sen... demek istiyorsun ki... sen gerçekten... Onların Robin Hood!çuluk oynadığını mı söylemek istiyorsun? Zenginden alıp yoksullara vermek gibi mi yani? (PPA, s.90).

Yoksul insanlara dağıtılan hediye paketleri üzerinden hırsızlık yapanların Robin Hood gibi davrandıklarını öğrenen Poli ve Rozi problemin büyük bir kısmını çözmüşlerdir. Problemi çözmek için çok istekli olan, araştırma yapan Poli başka bir sorunla karşı karşıyadır. Poli hayatı boyunca Robin Hood’un bu davranışını takdir etmiş ama şimdi bu davranışı taklit eden insanları polise veya okul idaresine söylemek zorundadır. Rozi hırsızlık yapanların tam olarak Robin Hood gibi davranmadığını çünkü eşyaları çalınan insanların da zengin olmadığını düşünmektedir. Poli de Rozi’ ye hak vermiştir. Problem tam olarak çözülmelidir ve kesinlikle bu aşamada bırakılmamalıdır. Çalınan eşyaların konulduğu depoyu bulan Poli ve Rozi tüm eşyaları getirip okul bahçesine döker ve hırsızlığı yapan kızların gelip suçlarını itiraf etmesini ister. Hırsızlığı yapan öğrenciler de mecbur kalınca suçlarını itiraf eder böylece problem çözüme kavuşmuş olur.

Yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden olan problemi tespit edip problemi çözmeye istekli olma durumu Poli ve Rozi’de açıkça görülmektedir. Serinin üç kitabında da çözülmemiş olaylar vardır ve Poli ve Rozi bu olayları çözmek için çok istekli olmuşlardır. Birçok engelle karşılaşmalarına rağmen ikisi de problem tam olarak çözülene kadar kararlı davranmışlardır.

Problemi tespit eden, çözen ve çözmekten hoşlanan öğrenen özellikleri Christine Nöstlinger’ in “Puding Poli” serisindeki “Puding Poli Çözüyor” kitabında da sık görülmektedir. Kitabın kahramanları Poli ve Rozi bu kitapta da çevresindeki olaylara duyarlı, problemleri gören ve çözmeye çalışan kişilerdir. *“Poli onu sürekli Bayan Merny’nin Peggy’si ve Bay Pollak’ın Hubs’i hakkında sorular ile rahatsız ediyordu. Bu iki köpek kaybolalı ne kadar olmuştu ve nasıl geri gelmişlerdi? Kendi kendilerine mi? Değilse onları kim getirmişti? Bayan Merny ile Bay Pollak tam olarak nerede oturuyorlardı? Köpekler büyük mü yoksa küçük mü, genç mi yoksa yaşlı mı, yumuşak başlı mı yoksa ısırın türden miydi?” (PPÇ, s.17).*Poli’nin komşusunun köpeği kaçırılmıştır ve Poli yaptığı araştırmalar sonucunda yaşadığı mahallede başka köpeklerin de kaçırıldığını tespit etmiştir. Problemi tam olarak tespit etmek ve çözmek için sorular soran Poli bu sorunu çözmek için de isteklidir. *“Acaba Büyük Cadı Ustası zarfı Bayan Mader’in kapısına da kolayca koyabilecek miydi? Ne de olsa Bayan Mader’in oturduğu apartmanın kapısı hep kapalı duruyordu. Yani adamın mektubu posta ile göndermesi gerekecekti. Belki de bu sefer mektup göndermeyip telefon edecekti. Bu sorunu Bay Pollak’ta nasıl çözdüğünü bilse yeterdi, çünkü onun*

*oturduğu apartmanın kapısı da hep kapalıydı.”(PPÇ, s.31).*Kendini Büyük Cadı Ustası olarak adlandıran köpek hırsız kaçırılan köpekler için para istemektedir. Poli, köpek sahiplerine zarf göndererek para isteyen bu hırsızın zarfları nasıl bıraktığını bulmaya çalışmaktadır. Kapalı apartman kapılarından hırsızın nasıl girdiğini öğrenmeye çalışan Poli bunu öğrenirse sorunu daha çabuk çözebileceğini düşünmektedir. Problemin çözüm yollarını arayan, araştırma yapan ve bu konuya yoğunlaşan Poli problemi çözmeye isteklidir. Kimse kendisinden bu sorunla ilgilenmesini istememiştir. Poli meraklı, problem çözmeyi seven biri olduğu için bu olayı çözmeye aşamalarında çok mutludur. *“Poli sözlerini sürdürdü: “Şimdi tiyatrodan oynamak için elinde süper bir olanak var.” (PPÇ, s.45).*Rozi kaybolan köpek olayının aydınlanması konusunda Poli kadar istekli değildir. Poli ise Rozi ile birlikte takım çalışması yaparak bu problemi çözmeye çalışmaktadır. Bu olayın içine katmak için Rozi’nin yapmaktan hoşlandığı bir etkinlik bulmuştur. Rozi tiyatroyu sevmektedir ve Rozi dilenci kılığına girip köpek hırsızına paranın verildiği yerde duracaktır. Böylece Poli ve Rozi hırsızın kim olduğunu öğrenecektir. Poli ve Rozi, problemi çözmek için her türlü yolu denemeye kararludur ve bunu eğlenceli hale getirmektedirler.

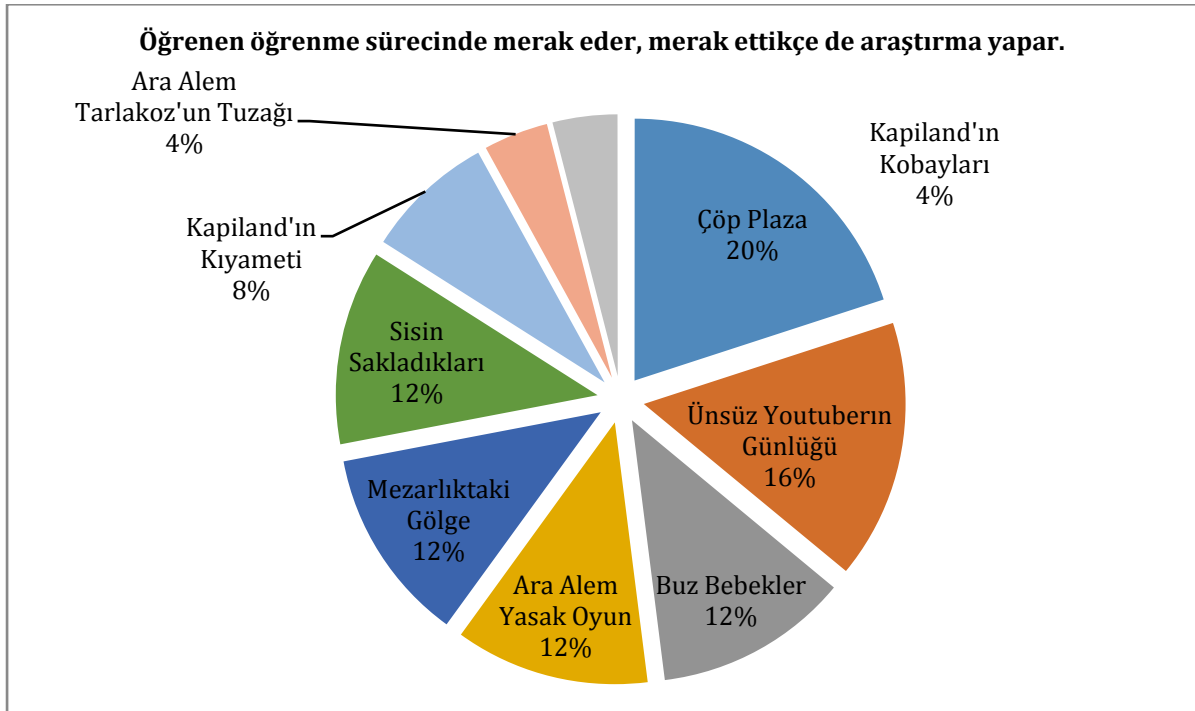
Rozi dilenci kılığına girip durakta beklediği gün parayı alan kişinin tam olarak kim olduğunu görememiştir fakat Schistal Kevin adlı eski bir okul arkadaşından şüphelenmektedir.Schistal Kevin’in hangi okula gittiğini öğrenmeye çalışan çocuklar problemi çözmeye adım adım yaklaşmaktadırlar. *“Evet haklısın,” dedi Rozi. Rozi Poli’yi tanıyordu. O olayı kendisi sonuçlandırmak istiyordu, büyükler karışmadan. Eğer lokantada köpeği nerede ve nasıl bulduklarını açıklarlarsa büyükler işe el koyar ve polise koşarlardı. Eğer birisi polise gidecekse Poli bunun kendisi olmasını istiyordu! (PPÇ, s.131).*Poli ve Rozi kaçırılan köpek olayını aydınlatmak için araştırmalar yapmış, çevrelerini gözlemlemiş ve sonunda olayı aydınlatmışlardır. Kaçırılan köpeği bulan ve olayın asıl sorumlusunun kim olduğunu öğrenen Poli hırsızın adını yetişkin birine söylerse; onların da gidip polise haber vereceğini düşünmektedir. Problemin çözüm aşamalarında hiçbir yetişkinden yardım almayan Poli son aşamada da yetişkinlerin olaya müdahale etmesini istemektedir. Bu olayı Poli ve Rozi çözmüştür, son aşamaya kadar kimse müdahale etmemelidir ve hırsızın adını kendileri polise vermelidir.

Christine Nöstlinger’in Puding Poli serisindeki Poli ve Rozi karakteri üç kitapta da problemleri tespit edip çözmeye çalışmışlardır. Problemi çözerken yetişkinlerden yardım almamışlardır. Poli ve Rozi problemi çözmek için kendileri istekli olmuşlardır. Kimsenin onlardan bu problemin çözümü ile ilgili bir beklentisi yoktur. Özellikle Poli problem çözmekten hoşlanan hatta çözemediği problemlerden rahatsız olan biridir. Yapılandırmacı öğrenen de problemi çözmeye kendisi isteklidir. Poli ve Rozi’nin gerek düşüncelerinden gerekse eylemlerinden yapılandırmacı öğrenenin bu özelliklerini taşıdığını söyleyebiliriz.

4.1.3. Öğrenen Öğrenme Sürecinde Merak Eder, Merak Ettikçe de Araştırma Yapar

Yapılandırmacı öğrenen öğrenme sürecinde merak eder. Öğrenme isteği olan birey bu isteğini gidermek için araştırma yapar. Bu aşamalarda birey mutlu ve isteklidir. Merak ile başlayan araştırma sürecinde birey öğrenme ortamlarında etkin yer alır, sorumluluk üstlenir, problemleri görür ve bu problemi çözmek ister. Ulaştığı bilgileri analiz eden ve sonuca varan birey dış dünyaya ilişkin yorumunu kendisi yapar yani bilgiyi yapılandırır. Böylece merak giderilmiş olur ve yeni öğrenmeler için bu süreç tekrar eder. *“Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenci araştırarak, gözlem yaparak, sorgulayarak, sorun çözerek kendi aktif çabalarıyla öğrenir. Öğrenen öğrencidir. Kimse onun yerini tutamaz. Öğrenmenin kontrolü öğrencidedir.”* (Labédie ve Guy, 2001; Güneş, 2013, s. 176). Öğrenme kontrolünü elinde bulunduran, aktif çaba ile öğrenen birey bu süreçte merak eder ve merak ettikçe de araştırma yaparak bilgi yapısını oluşturur.

Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut’un incelenen birçok çocuk romanında bu meraklı ve araştırma yapan çocuk tipini görmekteyiz. Romanlardaki çocuklar çevrelerinde gelişen olayları gözlemlemekte ve bazı problemler tespit etmektedirler. Problemlerin sebebini merak eden çocuklar problemin çözümü için araştırmalar yapmaktadırlar. Miyase Sertbarut’un özellikle “Çöp Plaza” ve “Ünsüz Youtuberın Günlüğü” adlı romanlarında; Christine Nöstlinger’in ise özellikle “Puding Poli Çözüyor” ve “Saklı Miras” adlı romanlarında merak eden ve araştırma yapan çocuk tipini sıkça görmekteyiz.

Grafik 4.1.3.1. “Öğrenen Öğrenme Sürecinde Merak Eder, Merak Ettikçe de Araştırma Yapar.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Miyase Sertbarut'un incelenen romanlarında kahramanların öğrenme sürecinde merak edip araştırma yaptıklarını sık görmekteyiz. Özellikle "Çöp Plaza" ve "Ünsüz Youtuberın Günlüğü" romanları bu anlamda yansımanın en yüksek olduğu kitaplardır.

Miyase Sertbarut'un çocuk romanı "Çöp Plaza" da özellikle Murat, Doktor Metin ve İhsan problemleri tespit eden ve öğrenme aşamasında merak edip araştırma yapan kişilerdir. Yazar bu romanda maddi sıkıntılar yaşayan Çöp Plaza (Gülova Mahallesi) ile olanakları çok iyi olan, dış ortamdan tamamen yalıtılmış, kendi içinde okulu, sağlık merkezi, alışveriş merkezi olan Elit City'de yaşayan insanların yaşamlarını anlatır. Çöp Plaza'da yaşayan insanlar köyden göç etmiş, genelde katı atık toplayarak yaşamını sürdüren yoksul insanlardır. Elit City ise maddi durumu iyi olan insanların yaşadığı, çok iyi korunan, hiçbir mikrobun içeri bulaşmayacağı şekilde tasarlanan büyük bir sitedir. Elit City'deki çocuklarda bir sağlık problemi başlamıştır. Sitede bulunan uzman doktorlar yaptıkları araştırmalar sonucunda çocukların bağışıklık sisteminin çöktüğü sonucuna ulaşmışlardır. Sitede bulunan doktorlar Çöp Plaza'da yaşayan çocukların kanını incelediğinde ise bağışıklık sistemi ve diğer değerleri iyi olan bir kanla karşılaşmışlardır. Elit City'deki çocuklar için tıbbi bir çözüm bulunmazsa en ufak bir mikropla karşılaşmaları durumunda çocukların çok zarar göreceğini söyleyen doktorlar, çözüm olarak Çöp Plaza'daki çocukların kanlarını alıp kendi çocuklarına vermeyi düşünmektedirler. Elit City'deki uzmanlar Çöp Plaza'ya geçici bir sağlık merkezi kurup burada sağlık kontrolü yaptıklarını söyleyerek çocukların kanlarını almaya başlarlar.

Çöp Plaza'daki çocuklardan kan örneği diyerek yüksek miktarda kan alan konteyner sağlık merkezi İhsan ve Murat'ın dikkatini çekmişti. Murat'ın kardeşi Fırat ve Feride kan verdikten sonra çok bitkin düşmüşlerdir. Murat'ın arkadaşı İhsan, onları tanıdığı bir doktor olan Doktor Metin'e muayene olmak üzere götürür. Yapılan tahliller sonunda çocuklardan yüksek oranda kan alındığını düşünen Doktor Metin, İhsan ve Murat'ın bu merkezi izlemesini ister. *"Şimdi İhsan bu işin içinde bir iş var. Sen akıllı delikanlısın. Sor soruştur, bana ne kadar bilgi bulabilirsen topla getir. Oraya kimler geliyor? Sağlık ocağına kimler girip çıkıyor? Araçla gelenlerin plakasını yaz."* (ÇP, s.77). Doktor Metin problemi fark eder, sağlık ocağı ile ilgili gerçeği merak eder ve Murat ve İhsan'ın inceleme yapmasını ister. Murat ve İhsan bir süre dışarıdan sağlık merkezini izler fakat çok fazla bir şey öğrenemez. Bunun üzerine Murat kan vermek üzere sağlık merkezine gider. Meraklı olup, öğrenmek isteyen Murat kendi sağlığını da tehlikeye atmıştır. *"Ayak sesinden hemşirenin biraz uzaklaştığını anladı Murat. İğneyi sağ koluna batırmıştı. Murat sol eliyle göz bandını çok az yukarı sıyırdı. Kirpiklerinin arasından incelemeye başladı çevresini."* (ÇP, s. 99). Murat sağlık ocağının içini görmek ve burada neler yapıldığını öğrenmek için içeri girer. Buradaki görevli kişiler kan örneği aldıklarını söylerler ama birkaç ünite kan

alırlar ve bunun anlaşılmasını için de kan aldıkları kişilerin gözlerini bağlarlar. Murat sağlık ocağına girer girmez inceleme yapmaya başlar ve göz bandını açarak çevresine bakar. Sağlık ocağında tam olarak ne yapıldığını merak eder ve araştırma yapar. Bilgiye ulaşmaya çalışan Murat bu özelliğiyle yapılandırmacı öğrenen olarak kabul edilebilir.

Murat ve İhsan uzun bir süre sağlık ocağını izlerler ve oraya giren araçları, insanları not ederler. Kan taşımak için gelen araç dikkatlerini çeker ve bunu Doktor Metin'e bildirirler. *"Plakayı versene..." "İhsan söyledi aracın plakasını. Metin Bey, aracı görebilmek için beklemeye başladı. Kan taşıyan bir araç sitede nereye gidecekti? Elbette kliniğe gelmeliydi. O halde bekleyecekti."* (ÇP, s. 110). Doktor Metin sağlık ocağını kuranların Elit City'deki doktorlar olduğunu düşünmektedir ve bundan emin olmak için Elit City'de gözlem yapmaya başlamaktadır. Doktor Metin problemleri tespit eden ve çözmek için istekli olan bir kişiliktir. Problemleri çözmek için de araştırma yapar ve sonuca ulaşmaya çalışır.

"Hangi siteye?"

"Elit'e işte."

"Ne yapacağız orda?"

"Kanımızın nereye gittiğini öğreniriz." (ÇP, s. 116).

Feride ve Fırat da kendilerinden kan alınıp Elit City'ye götürüldüğünü öğrenirler. Bunun üzerine onlar da kanlarının hangi amaçla alındığını öğrenmek için Elit City'ye gitmek isterler.

Doktor Metin'in Elit City'deki görevine son verilir hatta siteye girmesi yasaklanır. Doktor Metin de kanların toplandığı, bilgi ve belgelerin olduğu yere gizlice girerek araştırma yapar. *"Kan saklama dolabının kapağını açtı. Yeterince stok yapmışa benziyorlardı. Üzerlerinde etiket vardı, vericinin adının da yazılı olduğunu gören Doktor Metin en güçlü delili bulmuş olmanın kıvancıyla hemen orada plastik bir eldiven giyip delil toplamaya başladı."* (ÇP, s. 127). Öğrenme sürecinde merak edip araştırma yapan Doktor Metin delil toplar. Topladığı delillerle yetkili yerler ile görüşür ve yasal olmayan bu işlemdeki suçluların ceza almasını sağlar. Murat, İhsan ve Doktor Metin bu olayın aydınlatılması sürecinde sürekli araştırmalar yapmış ve yaptıkları araştırmalar sonucunda birçok bilgiye ulaşmış ve deliller toplamışlardır. Meraklı olup araştırma yapan bu kişiler böylece problemi çözmüşlerdir. Kitaptaki kahramanların düşüncelerinden ve eylemlerinden yola çıkarak bu bireylerin yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipine uygun oldukları söylenebilir.

Miyase Sertbarut'un "Ünsüz Youtuberın Günlüğü" romanı yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin hemen hemen hepsinin bulunduğu bir kitaptır. Özellikle romandaki Pars karakteri problemleri tespit eden, meraklı, araştırma yapan ve sonuca ulaşan bir kişiliktir. Kitabın ana

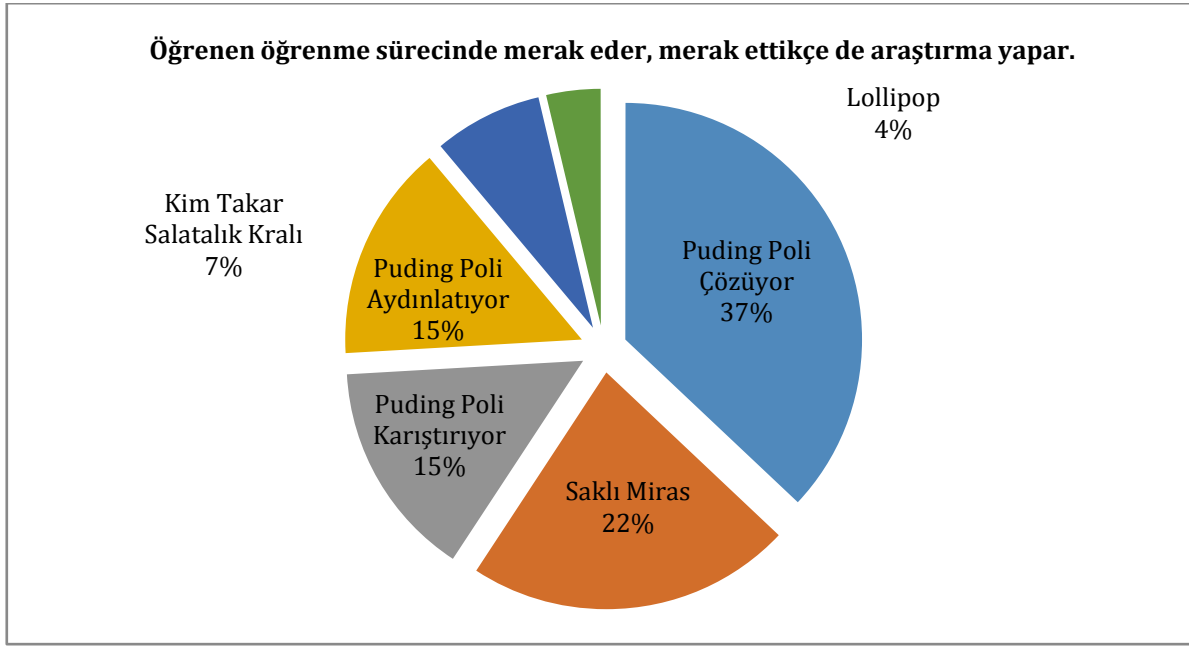
karakteri Ezgi'nin anne ve babası edebiyat belgeseli çeken, son dönemlerde sürekli tartışan ve boşanma aşamasında olan bir çifttir. Ezgi videolar çekip internet ortamında paylaşmak ister. Sınıftaki birçok arkadaşı internet üzerinden paylaşım yapmaktadır. Ezgi'nin youtuber olmasını onaylamayan anne ve babası Ezgi'ye bir günlük alıp çekmeyi düşündüğü videoları buraya yazmasını ister. Ezgi de videolarda sık sık gördüğü konuşmaları taklit ederek bu defteri doldurur. Okuyucu Ezgi'nin yazmış olduğu bu defter üzerinden romandaki olayları öğrenir.

Anne ve babası boşanan Ezgi bu boşanma sürecinden olumsuz etkilenmez hatta anne ve babasının ayrıken daha mutlu olduklarını düşünür. Babası ayrı bir eve taşınan Ezgi babasını ziyaret ettiği bir gün babasının reklam sektöründe olan bir arkadaşıyla tanışır. Ezgi'nin çok iyi bir reklam yüzü olabileceğini düşünen bu adam Ezgi'nin anne ve babasını ikna eder ve Ezgi reklamlarda oynamaya başlar. Ezgi'nin sınıf arkadaşı aynı zamanda duygusal yakınlık hissettiği Pars ise reklamlara eleştirel bakan, reklamları sorgulayan ve reklamlara olan eleştirel bakışını komik videolar çekerek sosyal medyada yayınlayan birisidir. Ezgi'nin reklamların sahte dünyasına girmesini, insanların kandırılmasına alet olmasını istemez. Ezgi reklamda oynanmanın ve ünlü olmanın verdiği mutlulukla bunu çok önemsemez. Pars ise reklamları eleştiren videolar çekmeye devam eder ve en son Ezgi'nin oynamış olduğu videoyu da eleştiren bir video çekip sosyal medyada yayınlar. Pars süt reklamlarında gösterilen yeşil ortamların, mutlu hayvan manzaralarının olduğu reklamların sahte olduğunu, tam tersine hayvan çiftliklerinin çok kötü bir durumda olduğunu gösterir. Pars; Ezgi ve diğer sınıf arkadaşlarını da ikna eder ve "Saklıköy" adlı süt markasının süt çiftliğini araştırmaya karar verirler.

Pars "Saklıköy" reklamlarındaki görüntülerin sahte olduğunu, ve burayı mutlaka gezip gerçekleri öğrenmeleri gerektiğini düşünür. *"Pars kararlılıkla bizlere baktı. 'Orayı görmek istiyoruz, değil mi?' "* (ÜYG, s.159). Sınıf arkadaşlarını da ikna eden Pars "Saklıköy" markasının çiftliğine ulaşma planları yapar. *"Plan yapmamız gerekiyordu. Günü belirlemeliydik, görev dağılımı yapmalıydık. Sinyal'in görevi belli; bina kapısını açabilmemiz için manyetik kartlar ayarlayacak. Görüntü kaydı için cep telefonlarımız tam şarjlı yanımızda olacak. Peki oraya neyle gideceğiz, mesafe fazla, yürüyerek olmaz herhalde."* dedi Kimera. *"Bisikletle."* dedi Pars. *"Böylece geziye çıkmış gibi kendimizi kamufle edebiliriz."* (ÜYG, s.162). Saklıköy ile ilgili gerçekleri merak eden Pars, Ezgi, Sinyal ve Kimera planlar yapıp görev dağılımı yaparlar. Öğrenmeye istekli olan çocuklar düşüncelerini eyleme geçirirler ve öğrenme ortamında etkin yer alırlar. *"Açılan kapıdan beşimiz de binaya girdik. İçeride ne kuyruk sallayan inekler, ne ineklere verilmesi gereken samanlar, ne böğürtü... Önümüzde bir takım çelik paravanlar var, oldukça yüksekler, labirent oluşturuyor gibi"* (ÜYG, s.169). Plan yapıp düşüncelerini eyleme dönüştüren çocuklar Saklıköy adlı çiftliğe girerler.

Hayvan çiftliğinde olması gereken koku, saman ve hayvan gibi hiçbir şey yoktur. Merak eden, öğrenme ortamında yer alan ve araştırma yapan gençler bu çiftlikte yapay makinelerde süt üretildiğini görüp her şeyi kameralara kaydederler fakat yetkililer çocukları yakalayıp görüntüleri siler.

Romandaki özellikle Pars eleştirel bakışa sahip meraklı bir çocuktur. Arkadaşlarına da öncülük ederek onların da çevrelerindeki olaylara eleştirel bakıp, araştırma yapmalarını sağlayan Pars yapılandırmacı öğrenenin birçok özelliğini taşımaktadır.

Grafik 4.1.3.2. “Öğrenen Öğrenme Sürecinde Merak Eder, Merak Ettikçe de Araştırma Yapar.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Öğrenme sürecinde merak eden ve merak ettikçe de araştırma yapan öğrenen özelliğini Christine Nöstlinger’in “Puding Poli Çözüyor” adlı romanında sıkça görmekteyiz. Eserdeki Poli ve Rozi karakteri öğrenmeye, problemi çözmek için araştırmaya gönüllü kişilerdir.

11 yaşlarında olan Poli polisiye olaylara meraklı, bu olayları çözmek için dosya tutan bir çocuktur. Rozi ve Poli çevrelerinde gelişen olayları çözmeye çalışan, meraklı, araştırmacı ve problemleri çözmeye istekli bireylerdir. Bu özellikleriyle yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey özelliklerini taşıdığı düşünülen Poli ve Rozi; “Puding Poli Çözüyor” adlı romanda yine bir problemi çözüme ulaştırmaya çalışmaktadırlar.

Problem çözme aşamasında meraklı olup, öğrenmeye istekli olan Poli ve Rozi mahallede kaybolan köpeklerin kaçırıldığını düşünmektedir ve bu düşüncesini kanıtlamak için incelemeler yapmaktadır. “ ‘Kayışını kendi başına kancadan çıkarıp kaçmasına imkân yok!’ dedi. Rozi, Poli’nin

bunda tümüyle haksız olmadığını itiraf etmek zorundaydı. Gazetecinin yanına gelip kapının önündeki köpek kancasını incelediklerinde, Rozi Poli' ye ne yazık ki tekrar hak vermek zorunda kaldı. Yaylı kilidi olan sabit bir kancaydı bu. En güçlü köpek bile buradan kayışını çıkaramazdı.” (PPÇ, s.16). Merak edip, araştırma yapan Poli köpeklerin kaçmadığını, kaçırıldığını kanıtlamıştır. Kaçırılan köpeklerin sahipleriyle iletişime geçmeye çalışan Poli ve Rozi daha önce kaçırılıp geri getirilen köpekler ile ilgili ayrıntıları öğrenmek istemektedir. *“Ondan köpeğine ne olduğunu öğrenebilir misin?” diye sordu Poli. ‘Köpeği nasıl geri gelmiş? Onu kim getirmiş?’ ” (PPÇ, s.24).* Öğrenmeye istekli olan Poli ve Rozi problemi çözebilmek için tüm ayrıntıları öğrenmek isterler. Yaptıkları araştırmalar sonucunda Schistal Kevin'dan şüphelenen Poli ve Rozi, Schistal Kevin' la ilgili bilgi toplamaya çalışır. *“Şimdi Schistal Kevin' la ilgili tüm bilgileri toplamamız gerek. Onun hakkında her şeyi öğrenmeliyiz.’ Bunun üzerine Poli kalın telefon rehberini aldı ve sayfalarını S'ye kadar çevirdi. Rehberde üç Schistal vardı, fakat bunlardan hiçbiri bu civarda oturmuyordu. Poli yine de üç telefon numarasını denedi ve Kevin' la konuşmak istediğini söyledi.” (PPÇ, s.61).* Poli telefon rehberindeki tüm isimleri tarayarak bir sonuca ulaşmayı düşünmektedir. Öğrenme sürecinde merak eden ve araştırma yapan Poli soyadı Schistal olan tüm isimleri soruşturmayı göze almıştır. *“Poli şansını, bilinmeyen numaralar servisinde denedi. Telefondaki kadın, bilgi verebilmek için aradıkları Schistal'ın adresini bilmesi gerektiğini söyledi. Poli ondan soyadı Schistal olan tüm Viyanalıların adreslerini okumasını rica etti. Kadın bunu kesinlikle reddetti ve konuşmaya son verdi.” (PPÇ, s.62).* Yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği merak eden, merak ettikçe araştıran, öğrenmeye istekli birey tipi özellikleri Poli'de görülmektedir. Poli bilgi toplamak için tüm yolları denemektedir. *“ ‘Kime gelmiştiniz?’ diye sordu merakla. ‘Sana,’ dedi Rozi. ‘Schistal Kevin'ın seninle aynı okula gidip gitmediğini sormak istiyoruz.’ ” (PPÇ, s.72).* Schistal Kevin'ın hangi okulda okuduğunu bulmaya çalışan Poli ve Rozi tüm mahallede araştırma yaparlar. *“ ‘Onun hakkında bildiğin her şeyi bilmek istiyoruz.’ dedi Poli ve Emily’ ninmenekşe rengi gözlerine baktı. ‘Her şeyi, örneğin kiminle arkadaş olduğunu.’ ” (PPÇ, s.77).* Schistal Kevin'ın hangi okulda olduğunu öğrenen Poli ve Rozi bu defa da Emily'nin Schistal Kevin'la arkadaş olup onunla ilgili her şeyi öğrenmesini isterler. Böylece kaçırılan köpek olayında suçlunun tam olarak kim olduğunu öğrenebileceklerdir.

Merak edip araştırma yapan Poli elde ettiği bilgileri de değerlendirmektedir. *“Eğer bu bir kanıt değilse nedir!” diye bağırdı Rozi. “Ne yazık ki sadece bir ipucu!” diye düzeltti Poli ve Rozi' ye kanıt ile ipucu arasındaki farkı açıklamaya girişti. Ama Emily, “ Ben daha bitirmedim ki! Bir sonraki köşeye kadar peşinden yürüdüm,” diye devam etti. (PPÇ, s.85).* Araştırma yapan Poli ve Rozi'nin ekibine bir kişi daha katılmıştır. Emily, Schistal Kevin'ı takip ederek neler yaptığını öğrenmeye çalışmaktadır. *“Yarın Schistal izleyebileceğimizi düşündüm.” “ İzlemek mi?” Rozi*

elindeki süpürgeyi bıraktı. “5 numaralı tramvay durağında bütün gün onun gelmesini mi bekleyeceğiz yani?” “Hayır!” Poli temiz tavayı tezgahın üstüne koydu. “Nepomuk Meydanı’nda nöbet tutmamız gerek. Çünkü belki köpeklerle yemek vermeye gitmeden önce Büyük Cadı Ustası ile buluşur.” (PPÇ, s.93). Üç arkadaş öğrenme sürecinde izlemeye, gözlem yapmaya hatta nöbet tutmaya başlarlar. Merak eden ve kesinlikle sonuca ulaşmaya çalışan üç arkadaş tüm yolları denemektedirler.

Köpek hırsızlığı problemini çözmek için gönüllü olan Poli, Rozi ve Emily olayla ilgili gerçekleri merak etmiş ve merak ettikçe de araştırma yapmışlardır. Bu süreçte pes etmeyen çocuklar sonunda olayı aydınlatmışlar. Kitaptaki bu kahramanların eylemlerinden yola çıkarak yapılandırımcı yaklaşımın hedeflediği birey özelliklerini taşıdıkları söylenebilir.

Christine Nöstlinger’in “Saklı Miras” adlı kitabında yapılandırımcı öğrenen olarak Jakob dikkat çekmektedir. Jakob anne ve babası boşanmış, annesiyle yaşayan bir çocuktur. Annesi çalışan bir kadın olduğu için Jakob okuldan sonra evde yalnız kalmaktadır. Öğleden sonra genelde komşu çocuklarıyla vakit geçiren Jakob bir gün komşuya verilmek üzere bir mektup alır postadan. Komşularına bir miras olarak bir ev kalmıştır. Zengin bir haladan miras olarak sadece eski bir evin kalamayacağını düşünen Jakob saklı bir mirasın olabileceğini düşünmüş ve komşu çocuklarını da ikna edip araştırma yapmaya başlamışlardır. “*Tabii Pups, Tete ve Wuzi evi teftiş etmişlerdi bile! Theresia Cacilia Knitzdeibl’in adresini telefon rehberinden bulmuşlardı. Ne var ki, yeşile boyalı büyük kapısı kilitli olduğundan, evi yalnızca dışından inceleyebilmişlerdi.*” (SM, s.32). Miras olarak kalan evi merak eden çocuklar ev ile ilgili incelemeler yapmaya başlarlar.

Yapılandırımcı öğrenen özelliklerini taşıyan Jakob yaşlı bir kadının para saklayabileceği yerler üzerine mantık yürütür. “*Jakob’un yazısıyla şöyle yazılıydı: İNSANLARIN PARALARINI SAKLADIĞI YERLER. Altında da bu yerlerin uzun bir listesi vardı. Jakob’unları yazmıştı: Kirli çamaşırların altı, döşeme kaplamasının altı, duvar saatinin içi, şömine kapaklarının arkası, kahve ibriklerinin, kanepelerinin, gizli bölmeli çekmeceler, sobaların içi (yanmadıkları zaman), katlı çamaşırların arası, dolap içlerine kaplanan kağıtların altı, giysi astarlarının arası, mobilyaların sırtları, hatta duvar kağıtlarının altı.*” (SM, s.63). Jakob yaşlı halanın evin bir yerinde mutlaka para, altın veya değerli bir şeyler bırakmış olduğunu düşünür, hatta insanların para saklayabileceği yerlerin uzun bir listesini çıkarıp evde inceleme yapma planları kurar. “*Pups plansız bir şekilde odaların içinde gezinip, aynen Komşu Çocuk Jakob’un tarif ettiği gibi, dolap kapaklarını açtı, çekmeceleri çekti, çanak çömleğin içlerine baktı, katlanmış çamaşırların arasına elini soktu, çeşitli palto ve ceketlerin astarlarını yokladı, mümkün olduğunca mobilyaların arkasını inceledi, soba kapaklarını açtı, hatta eski bir koltuğun altındaki döşeme kaplamasını biraz yırttı.*” (SM, s.64). Düşüncelerini eyleme geçiren Jakob, Pups ve Tete saklı mirası bulmak için eve gizlice

girer ve evde hazırladıkları listeye göre evi aramaya başlarlar. Merak eden, merak ettikçe de araştıran çocuklar aramalar sonucunda bir şey bulmazlar.

Pups ve Tete ev aramalarından bir sonuç elde edemeyince saklı bir mirasın olduğu düşüncesine inanmazlar. Yapılandırmacı öğrenen Jakob ise araştırmaya, öğrenmeye devam etmektedir. Saklı miras ile kitaplar arasında ilişki olduğunu düşünen Jakob kitaplarla ilgili araştırma yapmak ister. *“Eğer bu akşam da anahtarları aşırıyorsa, yarın sabah kendimi yan tarafa kahvaltıya davet ettirir, bu işi kendim hallederim. Para o kitapların arasında mı, öğrenmeliyim artık. Tete paranın bir yere kaçmadığını söylerken haklı tabi. Ama kendimi sanki avın kokusunu alıp havlamaya başladığı halde, tasmaından salıverilmeyen av köpeği gibi hissediyorum.”* (SM, s.93). Jakob evde araştırma yapmaya devam etmek ister yalnız ev anahtarı Tete ve Pups’un annesindedir. Tete ve Pups anahtarı kendisine getirmese bir yol bulup kendisi anahtara ulaşmaya çalışacak ve araştırma yapmaya mutlaka devam edecektir. *“Bugün de bütün öğleden sonrası Zwoch’ların evinde anahtar aramakla geçirdik. Ksandi’ye ortalığı toplamak istediğimizi söyledik. Çok hoşuna gitti. Anahtarları bulamadık. Evde olmadıkları apaçık. Tete’yle Pups, öyleyse bir tek kafede olabileceklerini söylüyorlar!”* (SM, s.94). Jakob, Tete ve Pups tüm evde anahtar ara fakat bulamazlar. Jakob meraklı bir çocuktur ve merak ettikçe de araştırma yapar. Bu araştırmayı engelleyen tüm engelleri de ortadan kaldırmaya kararlıdır.

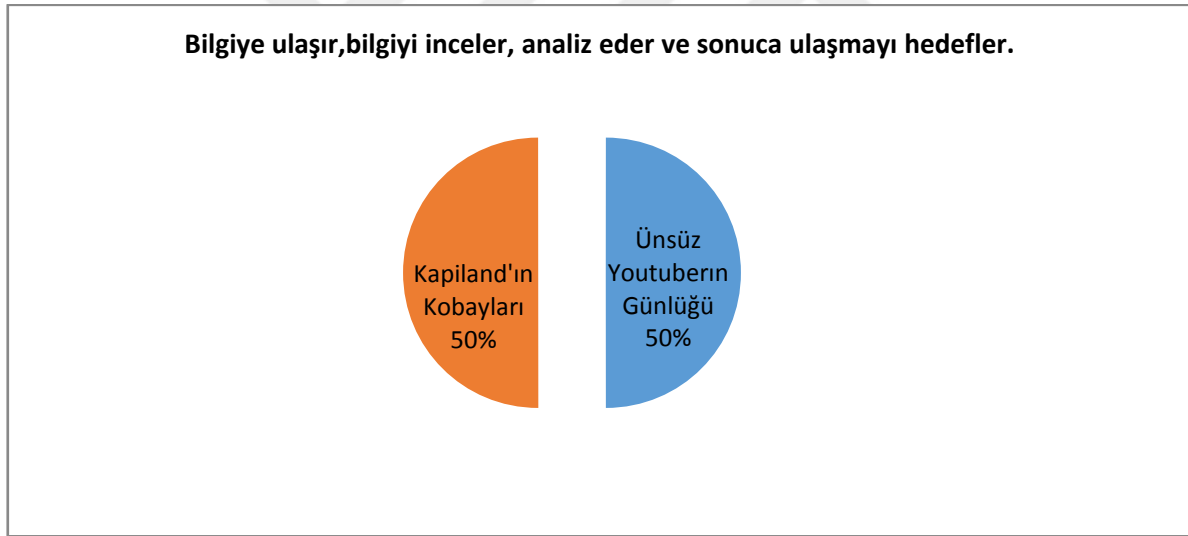
Evde bulunan bir kitaptan çıkan bir not üzerine inceleme yapan Jakob bazı kitaplarda bir takım şifrelerin olduğunu görür. Bunu üzerine elinde bulunan kağıttaki kitap listesine ulaşmaya çalışır. Bunu yaparken bir sorunla karşılaşır çünkü Tete ve Pups’un ailesi bir temizlik şirketi ile anlaşmış ve evdeki tüm eşyaları boşaltmıştır. Bunun üzerine Jakob pes etmez tam tersine bu şirkete gider ve bir mazeret uydurarak kitaplar üzerinde araştırma yapmaya başlar. *“Jakob üç uzun öğleden sonrası Yıldırım Hizmet’ in kent dışındaki deposunda geçirdi. Bütün Knitzdeibl külliyyatını bir daha elden geçirmeye girişti. Ama bu kez hiç olmazsa kitapları sallaması gerekmiyordu. Yalnızca yazar ve kitap adlarına bakacaktı.”* (SM, s.145). Uzun bir süre “Yıldırım Hizmet” deposunda araştırma yapan Jakob elindeki listedeki kitaplara ulaşmaya çalışmaktadır.

Merak eden ve araştıran, pes etmeyen Jakob sonunda kitapların çoğunu bulur ve kitapların üzerindeki şifreyi çözer. Şifre bir kitap ismidir. Bu kitabı da bulan Jakob kitap kapağını inceler ve kapağın altında bir senet bulur. Yaşlı hala bir akrabasına borç para vermiştir. Bunu ortaya çıkaran Jakob meraklı ve araştırmacı kişiliğiyle bir sonuca ulaşmıştır.

4.1.4. Bilgiye Ulaşır, Bilgiyi İnceler, Analiz Eder ve Sonuca Ulaşmayı Hedefler

Öğrenen yapılandırmacı öğrenme ortamının temel ögesidir. Öğrenenler, günlük yaşam problemlerinin karmaşıklığını çözerek yaşam boyu kullanacakları bilgilerini oluştururlar.

Öğrenenler, öğrenme içeriği ile etkileşimde bulunarak bütünü parçalarını yorumlar, parçalardan anlamlı bilgiyi oluştururlar. Önemli olan öğrenenlerin derinlemesine araştırma ve soruşturma yapması ve bilgiyi özümsemeleridir. Önemli olan öğrenenin ne öğrendiği değildir, neden ve nasıl öğreneceğidir. Kısa zamanda birçok bilginin yüklenmesi yerine az bilginin derinlemesine çalışılması önemlidir (Erdem ve Özcan, 2002, s. 84). Öğrenen bilgiyi kaydeden boş bir kaset değildir. Öğrenen bilgiye ulaşan, ulaştığı bilgiyi inceleyen, karşılaştırmalar yapan ve nihayetinde bilgiyi zihninde yapılandıran kişidir. Yapılandırmacı öğrenen bilgiyi yapılandırma sürecinde ulaştığı bilgiyi analiz eder. Analiz maddi veya düşünsel bir konuyu temel parçalarına ayırarak, daha sonra parçaları ve aralarındaki ilişkileri tanımlayarak sonuca gitme yoludur. Analiz yapan kişi ayrıntıları saptar, bir bilginin ya da durumun parçalarını ayırıştırır, karşılaştırmalar yapar, zıtlıkları belirler, kategorize eder, bağlantı kurar ve sonuç çıkarır. Analiz yapan birey tüm bu aşmaları gerçekleştirdiğinde bilgiyi özümser ve kendi bilgi yapılarını oluşturur.

Grafik 4.1.4.1. “Bilgiye Ulaşır, Bilgiyi İnceler, Analiz Eder ve Sonuca Ulaşmayı Hedefler.”
KodununMiyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut’un incelenen çocuk romanlarında kahramanların ulaştıkları bilgiyi analiz etmesini çok sık görmeyiz. Miyase Sertbarut’un sadece “Ünsüz Youtuberın Günlüğü” romanında Pars karakterinin; “Kapiland’ın Kobayları” romanında da Marjinal ve Marjinal’in dedesinin bilgiye ulaşmaya çalıştığını, ulaştığı bilgiyi derinlemesine incelediğini görmekteyiz.

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında birey bilgiyi hazır olarak almaz. Bilgiyi araştırır, yorumlar ve keşfederek yeniden yaratma süreci geliştirir. Miyase Sertbarut’un “Ünsüz

Youtuberın Günlüğü” romanında Pars süt reklamındaki “Saklıköy” ile ilgili verilen bilgilere ve görüntülere inanmaz. Kendisine sunulan hazır bilgiyi olduğu gibi kabul etmez gerçek bilgiye ulaşmaya çalışır. Eleştirel bir bakış ile yorumlar yapar. *“Saklıköy çiftliğinin sahte reklamındaki gibi değil hiçbir şey. Ortada ne çiftlik ne köy var, yalnızca saklı dedikleri şey var. İşte o saklı olanı izliyorsunuz şimdi. Ne yemyeşil çayırlar, ne parlak güneş, ne mutlu buzağılar... Ömürleri 25 yıldan 5 yıla inmiş zavallı süt makineleri var. Güneşi görmüyorlar! Toprak nedir bilmiyorlar! Betonun, çeliğin içinde nefes almaya çalışıyorlar. Bu inekler doğurdukları yavrularını yalnızca ilk üç gün görebiliyorlar. Üç günün sonunda yavru başka bir kafese götürülüyor. Onun mahkûmiyeti orada devam ediyor. Bir daha annesinin sütüne ulaşamaz; ne sütüne ne kokusuna. Bir daha anne diliyle okşanmanın tadını çıkaramaz. Neden? Çünkü Saklıköy’ün patronları buna izin vermez. İşte bütün bunlar Saklıköy’ün saklısı. Ama bu hayvanlar makine değil, bunlar canlı! Tıpkı duyguları olan bütün diğer canlılar gibi.”* (ÜYG, s.139). Parssosyal medyayı aktif kullanan bir youtuberdır ve paylaştığı bu videoda Saklıköy ile ilgili yorumlar yapar. Reklamda gösterilen görüntüler verilen bilgiler ile kendi yaptığı araştırmaları karşılaştırır. Karşılaştırma sonunda bir sonuca ulaşır. Pars çektiği videoda insanların da dikkatini çekmeye çalışır. İzleyicilere reklamlarda gördükleri her şeye inanmamaları gerektiğini söyler. Saklıköy reklamında gerçeklerin saklı olduğunu söyler ve bu gerçek de hayvanların yaşadığı ortamların, hayvan haklarının ihlali ile ilgilidir. Bilgiye ulaşan, bilgiyi inceleyen Pars dış dünyaya ilişkin yorumunu da kendisi yapar ve bilgiyi zihninde yapılandırır.

“Kapiland’ın Kobayları” romanında Marjinal’in dedesi Hayri dede yıllardır bitkiler üzerinde araştırma yapan birisidir. Yetkililerin şiddet virüsü ile ilgili açıklamaları, bu virüsü önlemek için anti-row şurubunun içilmesini zorunlu kılmaları Hayri dedeye pek inandırıcı gelmez. Anti-row şurubu ortaya çıktıktan sonra o da Marjinal gibi şüphe ile yaklaşır bu ilaç ile ilgili söylenenlere. Hayri dede kendisine hazır olarak sunulan bilgiyi olduğu gibi kabul etmez kendi incelemelerini yapmak ister. Marjinal’den şurubu ister ve incelemelere başlar.

– *Senin laboratuvarın yok büyükbaba, bir sıvıyı tahlil etmek kolay değil.*

– *Var, dedi büyükbaba, benim de bir laboratuvarım var, ama biraz farklı.*

Sonra eliyle gözünü işaret etti:

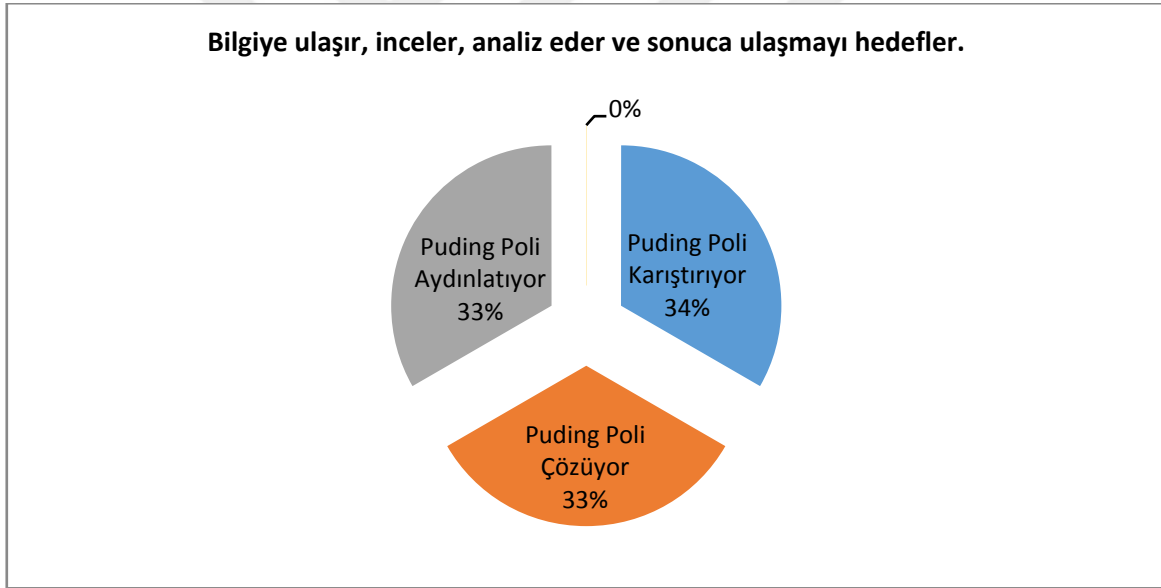
– *Önce ona bakarım; rengine, akışkanlığına, tortusuna, varsa köpüğüne...*

Eli burnuna gitti sonra:

– *Koklarım; kokunun keskinliğine, hafifliğine, baskınlığına, havada çabuk dağılıp dağılmadığına ...”* (KK, s. 100).

Yapılandırmacı öğrenen bilgiye ulaşmak ister. Hayri dede de kendi incelemeleri sonucunda bir karara varmak için şurupla ilgili araştırma yapmak ister. Hayridedenin bir laboratuvarı yoktur ama tecrübelerine dayanarak laboratuvar olmadan da bazı incelemelerin yapılabileceğini söyler. Hayri dedenin bu tutumu onun araştırma, inceleme ve karşılaştırma yapıp bir sonuca ulaşmaya çalıştığını gösterir. Yapılandırmacı öğrenen de Hayri dedenin bu davranış özelliklerine sahiptir ve bu özelliklerle bilgiyi zihninde yapılandırır.

Yapılandırmacı öğrenenin bilgiye ulaşip analiz ederek bir sonuca varma davranış özelliklerini Christine Nöstlinger'in "Puding Poli" serisindeki Poli ve Rozi karakterlerinde görmekteyiz. Kitabın üç serisinde de Poli ve Rozi yakın çevrelerinde meydana gelen bazı olayları çözmeye çalışmaktadırlar. Problemi tespit eden çocuklar problemi çözmek için araştırma yaparlar. Gözlem, araştırma ve inceleme sonucu ulaştıkları bilgileri değerlendirirler, karşılaştırmalar yaparlar ve sonuca ulaşmayı hedeflerler.

Grafik 4.1.4.2. “Bilgiye Ulaşır, Bilgiyi İnceler, Analiz Eder ve Sonuca Ulaşmayı Hedefler.”
Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dilimi

Puding Poli serisinin “Puding Poli Karıştırıyor” romanında kahramanların bilgiye ulaşip analiz etmesini ve bir sonuca varmasını görmekteyiz. Bu kitapta Poli’nin sınıf arkadaşı altın olan kolyesi kaybolmuştur ve Poli ile Rozi bu olayı aydınlatmaya çalışmaktadır.

“ Herkesin ya Jonas’ın ya da Maria’nın hırsız olduğunu düşündüğü doğru değildi. Ama yarıdan fazlası bunu yapıyordu ve Poli bunu yeterince kötü buluyordu.

Poli eve giderken şimdiye kadar belli olan sadece bizim sınıftan birisinin Hubatka’ya kalbi bitpazarında satması için vermiş olması gerektiği! Başka türlü olması mümkün değil!” dedi.

Rozi de umutla “bunun kim olduğunu Hubatka’dan öğreneceğiz,” dedi. (PPK, s. 68)

Poli ve Rozi altın kalpli kolyesini bitpazarında Hubatka isimli çocukta bulurlar. Bunun olayın kapanması için yeterli olmadığını düşünürler. Olayı tamamen aydınlatılması için Hubatka’dan bilgi almalıydılar. Hubatka’ya kalbi kimin verdiğini öğrenmeleri çok önemlidir çünkü sınıf arkadaşları hırsızlık olayı için sınıftaki iki kişiden şüphelenmektedirler. Bu durum Poli ve Rozi için çok üzücüdür. Onlar araştırma ve inceleme yapmadan bir karara varmanın kesinlikle yanlış olduğunu düşünmektedirler. Bundan kaynaklı bilgiye ulaştıktan sonra da onu derinlemesine inceler, karşılaştırma yapar ve kesin bir yargıya varırlar. *“Çok kolay oldu,” diye şaşırды Rozi ve kalbi hemen mi götürmeleri yoksa yarın okulda mı vermeleri gerektiğini sordu. “Hiçbiri” dedi Poli. “ Olay çözülünceye kadar kalp bizde kalıyor.” (PPK, s. 75).* Poli ve Rozi altın kolyeyi Hubatka’dan alır ama olayın aydınlanmadığını düşünür. Bilginin bir kısmına ulaşmışlardır ama bu bir sonuca varmak için yeterli değildir. Özellikle Poli olayı incelemeye devam edecektir. Yapılandırmacı öğrenen problemi tespit eder ve problemi çözmeye isteklidir. Problemi çözerken derinlemesine araştırma yapar. Poli’nin bu olay karşısındaki tavrı da yapılandırmacı öğrenen özelliklerini taşıdığını göstermektedir.

Christine Nöstlinger’in “Puding Poli Aydınlatıyor” adlı romanında Poli ve Rozi okuldaki hırsızlık olayını çözmeye çalışmaktadır. Yaptıkları araştırmalar sonunda hırsızın kim olduğunu bulmuşlardır ama Poli hırsızların adını açıklamakta kararsızdır çünkü hırsızlar Poli’nin hayran olduğu Robin Hood’u taklit etmektedirler. Poli bilgiye ulaşmıştır ama doğru yanlış çelişkisi yaşamaktadır. *“Robin Hood yıllardır benim idolümdü, ona gerçekten hayrandım, onun gibi olmak istiyordum, şimdi ise ona öyküenleri ortaya çıkarma ve kurban etmem isteniyor. Bu pis bir iş.” (PPA, s.94).* Poli bilgiye ulaşır ve karşılaştırmalar yapmaya başlar. Ortada bir hırsızlık olayı vardır ama hırsızlık yapanların bir amacı vardır ve Poli bu amaca hayranlık beslemektedir. Karşılaştırma yapan, çelişkiler yaşayan Poli bir karar verip sonuca ulaşmaya çalışmaktadır. *“Kendileri teslim olsa daha iyi olurdu,” dedi Poli ve kıyılmış dereotunu fokurdayan sosun içine attı ardından içine bir tatlı kaşığı sirke ile iki yemek kaşığı krema ekledi ve iyice karıştırdı. “Bu Robin Hood’un torunlarına daha çok yakışır.” (PPA, s.107).* Poli hırsızlık yapanların kötü amaçları olmadığı sonucuna varır. Ama bu olayın da aydınlatılması gerekmektedir. Poli hırsızların amaçlarının kötü olmadığı, ama hırsızlık yapmanın yanlış olduğu sonucuna vararak hırsızların teslim olmalarını sağlayacak adımlar atar.

“Puding Poli Aydınlanıyor” romanında Poli bilgiye ulaşmış ama analiz etmeden bir sonuca varmamıştır. Karşılaştırma yapan, olayı tüm yönleriyle değerlendiren Poli buna göre bir adım atmıştır.

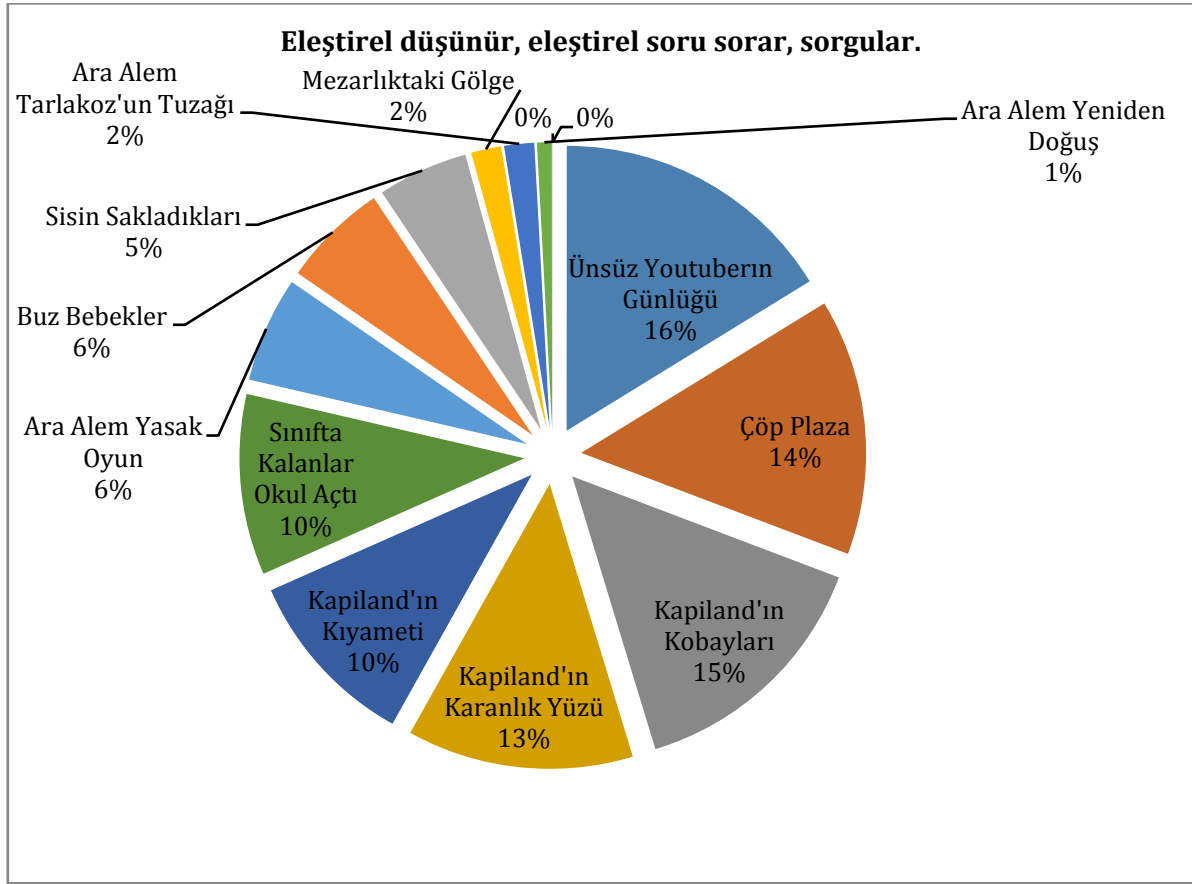
4.1.5. Eleştirel Düşünür, Eleştirel Soru Sorar, Sorgular

Yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey özelliklerinden biri de öğrenenin eleştirel bakış açısına sahip olmasıdır. Eleştirel bakış açısına sahip, eleştirel sorular soran ve sorgulayan birey kendi bilgi yapılarını oluşturabilir ve dış dünyaya ilişkin yorumunu da kendisi yapar.

Türk Dil Kurumu sözlüğünde düşünme, “Duyum ve izlenimlerden, tasarımlardan ayrı olarak, aklın bağımsız ve kendine özgü durumu; karşılaştırmalar yapma, ayırma, birleştirme, bağlantıları ve biçimleri kavrama yetisi” şeklinde tanımlanmaktadır. Düşünmek ise “Bir sonuca varmak amacıyla bilgileri incelemek, karşılaştırmak ve aradaki ilgilerden yararlanarak, düşünce üretmek, zihni yetiler oluşturmak, muhakeme etmek” şeklinde tanımlanmaktadır(TDK Sözlüğü,1998, s.661). “Eleştirel”(critical)sözcüğü ise; Yunanca yargılama, ayırt etme, değerlendirme anlamlarına gelen "kritikos" sözcüğünden türetilmiştir. Bu sözcük bir şeyi iyi ya da kötü yanlarıyla değerlendirmek anlamına gelmektedir. (Kaya, 1997, s. 8). Eğitim terimleri sözlüğünde eleştirel düşünme, öncülleri ve kanıtları titizlikle değerlendirdikten sonra ilgili bütün etmenleri göz önünde tutarak ve geçerli mantık yöntemlerinden yararlanarak elden geldiğince nesnel sonuçlara varma süreci olarak tanımlanmaktadır (Oğuzkan, 1993).Eleştirel düşünme akıl yürütme, analiz ve değerlendirme gibi zihinsel süreçlerden oluşan bir düşünme biçimidir.

Bireyin kendi bilgi yapısını kurması, geliştirmesi, sorgulaması, problem çözmesi, derinlemesine anlamasıyapılandırmacı öğrenmenin sonucudur (Marlowe ve Page, 1998, s. 16,27; Yurdakul, 2004, s.54). Birey zihinsel özerkliğini kullanarak öğrenme sürecinde etkin rol almak için eleştirel ve yapıcı sorular sorar. Öğrenenler başkalarının sorularından ve yanıtlarından da yararlanır (Lin ve diğerleri, 1996s. 211; Erdem, 2001, s.91). Öğrenen öğrenme sürecinde etkin rol almak için eleştirel sorular sorar, sorular sordukça bilgi yapısını oluşturur.

Miyase Sertbarut ve Christine Nöstlinger’in incelenen çocuk romanlarında birçok karakterin eleştirel bakış açısına sahip olduğu söylenebilir. Kahramanların düşüncelerinden, eylemlerinden, yazarın veya romandaki diğer kişilerin kahramanı anlatımından bu özellikleri görmekteyiz. Sekiz kod altında toplanan yapılandırmacı öğrenen özellikleri içinde en sık karşılaştığınız kod yine “Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar ve sorgular.” kodudur. Miyase Sertbarut’un incelenen on dört çocuk romanının on iki romanında bu özelliklere sahip kahramanlar görürken Christine Nöstlinger’in de yine incelenen on bir kitabının onunda bu özelliğe sahip kahraman görülmüştür. Bununla birlikte özellikle Miyase Sertbarut’un çocuk romanlarındaki kahramanları kitaptaki birçok bölümde olaylara eleştirel yaklaşıp sorguladığını görmekteyiz.

Grafik 4.1.5.1. “Eleştirel Düşünür, Eleştirel Soru Sorar, Sorgular” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Miyase Sertbarut'un incelenen on dört çocuk romanının on ikisinde ilgili maddeye ait yansımalar bulunmaktadır. Özellikle “Ünsüz Youtuberın Günlüğü”, “Kapiland'ın Kobayları” ve “Çöp Plaza” romanlarında ilgilikoda aityansıma yüksek çıkmaktadır.

Miyase Sertbarut'un “Ünsüz Youtuberın Günlüğü” romanında kahramanların olaylara eleştirel bakan, sorgulayan tavırlarını sık görürüz. Kitapta aile içi ilişkiler, sosyal medya, reklam sektörü, insanların tüketim alışkanlıkları gibi birçok konuya eleştirel ve sorgulayan bir bakış vardır.

“Ünsüz Youtuberın Günlüğü” romanındaki Ezgi karakteri “youtuber” olmak ister fakat ailesi internet ortamının güvenli olmadığını söyleyerek kızlarının video paylaşımı yapmasını istemezler. Ezgi sosyal medyada video paylaşımı yapmak ister ama paylaşılan videolara, sosyal medyaya da eleştirel bakar. “Yeni videomu bekleyin, söz veriyorum, kendimi fazla özletmem. Sizi seviyorum! (İşte koca bir yalan; sizi tanımıyorum neden seveyim, ama Youtube’takiler bunu çok sık söylüyor, tribünlere oynamak dedikleri yoksa böyle bir şey mi? Aslında sevdikleri tek şey, kendi görüntüleri.” (ÜYG, s.13). Ezgi çoğu paylaşımında olan konuşmaları, paylaşım yapan kişinin duygularını sahte bulur. Paylaşım yapan kişilerin aslında egolarının yüksek olduğunu ve her

şeyden çok kendilerini sevdiklerini savunur. Bu insanların çıkar amaçlı böyle konuştuklarını düşünür. *“Facebook her şeyi yutuyor. Paylaştığın şey bir iki saniye sonra aşağılara düşüyor, çünkü durmadan yeni bir paylaşım tünele giriyor. Yüzlerce fotoğraf, binlerce söz, akıntıya kapılıp kayboluyor. Dünyada iki milyar insan Facebook kullanıyormuş; bu kadar insanın duyguları, düşünceleri, resimleri zaman tünelinin içinde dipsiz bir kara delikte aslında yok oluyor.”* (ÜYG,s.24). İnternet ortamında paylaşım yapmak isteyen Ezgi sosyal medyanın birçok değeri yok ettiğinin de farkındadır. İnsanların sürekli duygu ve durum paylaştığını ama bu ortamda bunların bir önemi olmadığını, tüm duyguların ve paylaşımların saniyelik ömrünün olduğunu söyleyerek sosyal medya eleştirisi yapar.

Sosyal medyayı sorgulayan, eleştiren Ezgi, ailesinin davranışlarını da eleştirir. *“Demek onlara bakmayıp cici kız olmalıyım, öyle mi? O zaman üzüm üzüme baka baka kararmasın.”* (ÜYG, s.21). Ezgi anne ve babaların çocuklarını sürekli uyardığını ama kendi davranışlarını görmediklerini söyler. Bununla birlikte çocuğun davranışlarının da anne ve babanın eseri olduğunu vurgular. *“İkisi evlenmeye karar vermiş; babam, anneme “Asistanım olursun, Almanca bölümünü bitirip de ne yapacaksın?” deyince annem hiç nazlanmadan fakülteyi yarım bırakmış. Tembel bir öğrenci olduğu bence bu olaydan da belli. Böylece ikisi ortak iş yapmaya başlamışlar. Bence bir kadın, kocasının asistanı olmamalı, kendi işi olmalı, o zaman daha bağımsız ve güzel işler çıkartabilir.”* (ÜYG, s.27). Ezgi’nin annesi üniversiteyi yarıda bırakmış ve eşinin asistanı olmuştur. Ezgi bir kadının eşinin asistanı olmak yerine kendi ayakları üzerinde durmasını sağlayan adımlar atan bir konumda olması gerektiğini savunmaktadır. Ezgi annesi üzerinden kadınların bağımlı yaşama durumlarını eleştirmiştir.

“Ünsüz Youtuberın Günlüğü” eserinde Pars karakterinin olaylara eleştirel bakan, sorgulayan tavırlarını sık görürüz.

“Çocuklara bedava süt dağıtıyorlar işte, ne var bunda?”

“Bütün ilkokullara dağıttıklarına göre bir yerlerde süt madeni falan keşfetmiş olabilirler.” diye dalga geçti.

“Süt fabrikası diye bir şey duymadın mı Pars!”

“Duydum ama süt fabrikada üretilmez yalnızca paketlenir.”

“Eee tamam işte, sütü köylerden, çiftliklerden toplayıp fabrikada paketliyorlar, sorun ne anlamadım.”

“Sorun sütün bollaşması ve bizim o inekleri göremeyişimiz.”

“Göremeyiz, çünkü şehirdeyiz Pars.”

“İnekler köylerde mi sanıyorsun? Bırak ineği, birkaç yaşlı insan dışında köylerde kimse yaşamıyor artık. Hem bu kadar sütü çocuklara veriyorlarsa buzağılar ne içiyor?” (ÜYG,s.56).

Romanın ana karakterleri Ezgi ile Pars arasında geçen bu diyalogda Pars'ın sorgulayan ve eleştiren yapısını görürüz. Pars okullarda bedava süt dağıtıldığını, her yerde süte ulaşmanın kolaylaştığını buna rağmen çiftliklerin azaldığını, köy yaşamının yok olduğunu ve hayvanların gittikçe azaldığını görmektedir. Bu durumu sorgulayan Pars var olan süten nasıl oluştuğunu sormaktadır. *"Sen aktivist falan mı oldun Pars?" "Niye öyle aşağılar gibi söylüyorsun, yanlış giden bir şey görürsem tabii karşı çıkarım. Herkes durmadan bir şey satmaya çalışıyor. Sonra da vah küresel ısınma, yok sıcaklık beş derece daha fazla, denizler kirlendi bilmem ne! Bu kadar çok üretim olursa, bu kadar çok şey satılırsa başka ne olacaktı ki? Sen de gittin o sistemin parçası oldun işte."* (ÜYG, s.82). İnsanların tüketim alışkanlıklarını eleştiren Pars fazla üretimin dünyanın dengesini bozduğunu savunmaktadır.

Yazar, Pars karakteri üzerinden reklamların güvenilirliğini, tüketim merakını, yapay yiyecekleri, içeceklerin doğallığını, güvenilirliğini ve devlet politikasını okuyucuların sorgulamasını istiyor. Pars sisteme eleştirel yaklaşan bir kişiliktir ve çok eleştirdiği bu sistemin içine arkadaşının da dahil olmasını kabul edemez. Ezgi de sosyal medyayı, insan ilişkilerini sorgulayan bir bireydir. Bu özellikleriyle Pars ve Ezgi'nin yapılandırmacı öğrenen özelliklerini taşıdığı söylenebilir.

Miyase Sertbarut'un "Çöp Plaza" adlı romanı eleştirel düşünen, sorgulayan birey tipinin yoğun olduğu bir kitaptır. Çöp Plaza'daki yoksul insanların sağlıklı kanlarının çalınıp Elit City'deki çocuklara aktarılmasını anlatan bu kitapta kahramanlar; sosyal sınıf eleştirisi, eğitim sisteminin eleştirisi gibi çeşitli konularda değerlendirmeler yapmışlardır.

"Plazanın anlamı ne?" diye sordu abisine. Çöpün ne olduğunu biliyordu. Plazayı da duyuyordu bazen, ama ne olduğu üzerine hiç düşünmemişti o güne dek.

Murat kendinden büyük başka bir kâğıt toplayıcısından duyduğu ve pek beğendiği açıklamayı yaptı:

"Güliverlerin yaşadığı yerler; onlar Güliver, biz cüce." (ÇP, s.16).

Romanın ana karakterlerinden Murat, okulu bırakmak zorunda kalan bir katı atık işçisidir. Kendi oturduğu mahalledeki yaşam ile plazalardaki yaşam arasındaki uçurumu gören Murat sosyal sınıf eleştirisi yapmaktadır. İki yaşam arasındaki uçurumda kendilerini cüce onları ise dev olarak nitelendirmektedir. Yaşadığı yerdeki sorunları gören, karşılaştırma yapan Murat ailesinin yaşama biçimini de değerlendirmektedir. *"Kapıyı ittirip girdi odaya. Her zamanki gibi buldu ortamı. Televizyon açtı; herkes bir yerlere serilmiş, kendi hayatlarına hiç benzemeyen bir hayatı anlatan dizi filmi izliyorlardı."* (ÇP, s.16). Murat insanların kendi yaşamlarının sefaletini unutup televizyon dizilerindeki lüks yaşamları takip etmelerini eleştirmektedir.

Romadaki Murat ve İhsan karakterinin eleştirdiği bir diğer konu da toplumun sorgulama ve eleştirel düşünmedeki eksiklikleridir. *“İşler öyle yürümüyor, bizler sorgusuz sualsiz kabullenen taraftayız. Biraz kafası çalışan herkes başına geleni sorgulamaz mı?”*“Soru yok! Soru yok!” dedi Murat, sonra ekledi. *“Okulda bize böyle öğretiler. (ÇP, s.80).* Murat’ın arkadaşı İhsan insanların sorgulamamasını eleştirirken, Murat da soru sorma kültürünün okullarda yok edildiğini söyleyerek eğitim sistemini eleştirmektedir.

Murat ve İhsan insanların “iyilik” olarak nitelendirdikleri eylemleri de sorgularlar. *“Çok safsın. Bize niçin bu iyiliği yapsinlar? Onlar kendi çıkarları dışında iyilik yapmayı akıllarından bile geçirmezler. Golf turnuvalarında sokak çocuklarını kedi olarak çalıştırdıkları için kendilerini süper hayırsever sanıyorlar.”* İhsan da ekledi. *“Ve artık giymekten bıktıkları giysileri yoksullara vermeyi de dünyanın en büyük iyilik hareketi olarak görüyorlar.” (ÇP, s. 115).* Murat ve İhsan zengin insanların iyilik anlayışını sorgulamaktadır. Aslında çoğu kişinin iyilik olarak yaptıkları hareketlerin temelinde çıkar olduğunu düşünmektedirler. Çıkar için atılan adımların asla gerçek bir iyilik olamayacağını düşünmektedirler.

Murat karakteri sorunlardan kaçan biri değildir. Murat sorunlardan kaçan insanları eleştirmektedir. *“Başını belaya sokacaksın sen.”*“Herkes beladan kaçarsa, bela büyümeyi mi anne? Baş edilemez olduğunda bizi de ezmez mi anne?” (ÇP, s. 129). Çöp Plaza mahallesindeki çocukların kanları Elit City’deki doktorlar tarafından kaçırılmaktadır. Ortada büyük bir problem vardır ve insanlar beladan kaçmaktadır. Murat var olan sorunlardan kaçan insan tipini eleştirmektedir. Sorunlardan kaçmanın o sorunu büyüteceğini düşünmekte ve ona göre hareket etmektedir.

Çöp Plaza romanında Murat, Doktor Metin ve İhsan sorgulayan bireyler oldukları için problemleri tespit etmişlerdir. Eleştirel sorular soran bu karakterler problemi çözmek için mücadele etmiş ve sonunda yasal olmayan yollarla alınan kan olayını çözmüşlerdir. Karakterlerin eylemlerinden ve düşüncelerinden yola çıkarak yapılandırmacı öğrenen özelliklerine sahip oldukları söylenebilir.

Miyase Sertbarut’un “Kapiland” serisinin üç kitabında eleştirel düşünen, sorgulayan birey tipini sık görürüz. Serinin ana kahramanları olan Marjinal ve Mehtap üç romanda da çevrelerinde gelişen olaylara duyarlı, araştırmacı, merak eden ve eleştirel düşünüp sorgulayan bireyler olarak karşımıza çıkmaktadır. Serinin ilk kitabı olan “Kapiland’ın Kobayları” kitabında devlet yedi ile on yedi yaş çocuklarının içmek zorunda olduğu “anti-row” adında bir şurup dağıtmaktadır. Kapiland ile Türkiye’nin ortak araştırmaları sonucu geliştirilen bu şurup, gençlerde ortaya çıkan şiddet virüsünü engelleyecektir. Kitabı ana kahramanı Marjinal ise virüs ile ilgili söylenenlere hemen inanmaz. *“Bütün bunlar sence de saçma değil mi? Şiddet virüsü diye*

*bir şey olabilir mi? Ya da böyle planlar yapan virüsler. Bir de şurup çıkardılar başımıza.” (KK, s.22).*Marjinal şiddet diye bir virüsün olmayacağını düşünür. Bu virüs için dağıtılan şuruba da şüphe ile bakar çünkü hiç güvenmez.

“Kapiland’ın Kobayları” adlı romanda eleştirel sorular soran, sorgulayan karakterlerden biri de Marjinal’ in öğretmeni Sevda Hanım’dır. Sevda Hanım ve biyoloji öğretmeni gençlerin gittikçe hareketsizleşip şişmanlaması üzerine sohbet ederler.

“– Ne oldu bu çocuklara böyle? Durmadan yemek yiyorlar. Sınıfta bile benden gizleyerek bir şeyler atıştırdıklarını görüyorum.”

...

“– Eskiden yok muydu, dedi Sevda Hanım, bu çocukların kalori ihtiyacı bir ay içinde mi değişti? Önceden teneffüslerde basketbol, voleybol oynarlardı ya da birbirleriyle şakalaşır itişip kakışırıldardı. Şimdiki hallerine bakın, kantin kuyruğunda sıranın kendilerine gelmesini bekliyorlar. Her teneffüs, her teneffüs oradalar...”(KK, s.38).

Marjinal’ in öğretmeni Sevda Hanım,şurup dağıtıldıktan sonra öğrencileri gözlemler ve tüm çocukların gittikçe daha çok yemek yediğini fark eder. Çocukların birdenbire yemeğe yönelmelerini sorgulayan Sevda Hanım gittikçe hareketsizleşen gençlerin durumundan memnun değildir. *“– Kapiland sermayesini katmerleştirsın diye bizim gençlerimiz sağlıklı bedenlerle mi dolaşsınlar? Bir Biyoloji öğretmeni olarak şişmanlığın pek çok hastalığa neden olduğunu biliyorsunuz.”(KK, s.62).*Biyoloji öğretmeni gençlerin artık kavga etmediklerini söyleyerek şişmanlığın önemli olmadığını düşünürken Sevda Hanım, biyoloji öğretmenin bu yaklaşımını eleştirmektedir. Dağıtılan bu şurup ve izlenen politika ile Kapiland’ın zenginleştiğini düşünen Sevda Hanım, gençlere zarar veren uygulamayı eleştirmektedir.

Eserdeki ana karakterlerden Mehtap dağıtılan şurubu ilk zamanlarda sorgulamadan kabul eder zamanla çevresini gözlemleyerek eleştirel sorular sormaya başlar. *“Ne oluyor bize,” diye düşündü Mehtap, “herkes neden birdenbire kilo almaya başladı?” (KK, s.49).*Mehtap kendisinde ve çevresindeki çoğu kişide meydana gelen değişikliğin nedenleri üzerine düşünmeye başlar. Mehtap’ın babası da kitaptaki sorgulayan, araştıran karakterlerden birisidir. Gıda paketlerinin üstündeki yazıları okuyan baba paket üstünde yazılan bazı yazıların boyutunun küçük olmasını sorgular.

– Senin GDO hakkında bir bilgin var mı, dedi karısına.

– Yok, ama kötü bir şey değil herhalde. Oraya yazdıklarına göre...

Salih Bey böyle düşünmüyordu:

– Bu kadar küçük yazdıklarına göre bence iyi bir şey değil, diye mırıldandı.

Birilerine sorup öğrenmeliydi. (KK, s.71)

Nurten Hanım:

– Ben diyorum ki kötü bir şey olsa oraya yazmazlardı, öyle değil mi Mehtap?

Babası sinirlendi:

– Madem iyi bir şey neden kocaman harflerle yazmamışlar peki? (KK, s. 105).

Paket üzerinde GDO yazısının küçük harflerle yazıldığını gören baba bu durumu sorgular. Mehtap da GDO ile ilgili araştırmalar yapar ve yaptığı araştırmalar sonucu GDO'ya ilişkin eleştirel düşüncelerini aktarır. “– *Hocam, ben genetiği değiştirilmiş organizmaları araştırırken Kapiland’ da bu işin oldukça acımasız bir biçimde uygulandığını öğrendim. Her şey büyük şirketlerin çıkarı için yapılıyor. Dünyayı açlıktan kurtaracağız gibi bir slogan kullanıyorlar, ama intihar eden tohumlar üretmeleri bunun açlıkla mücadele etmek için yapılmadığının bir göstergesi, öyle değil mi?*” (KK, s. 80). Ülkelerin gıda ile ilgili politikalarını eleştiren Mehtap, dünyayı açlıktan kurtarma sloganlarını da sorgular.

Marjinal’ in dedesi Hayri bitkiler üzerine araştırmalar yapan, soran, sorgulayan biridir. “anti-row” şurubunun kullanımına ve etkilerine şüpheyle yaklaşır.

Büyükbaba da şiddet virüsüne inanmıyor gibiydi:

– Liselerde bıçaklamalar, öldürmeler, sokakta kapkaçlar çoğaldı son yıllarda, ama bunlar virüsten olamaz. Sosyal bazı sorunlardan kaynaklanıyor.

...

– Peki şiddet durdu mu?

...

– Şiddet durdu mu demiştin evlat.

– Şey, dedi Hayri, pek bir olay olmadı, ama...

– Ama başka nedenleri de olabilir bunun diyorsun.

– Olmalı... Çünkü...

– Çünkü Kapiland denen sömürgeci canavar bizim iyiliğimizi niçin istesin? Niçin bedava anti-row şurubu dağıtsın? (KK, s. 98).

Marjinal ve dedesi şiddet virüsü ve “anti-row” üzerine sohbet ederler. Büyükbaba şiddet virüsünün olmadığını gençlerdeki bu eğilimin sosyal sıkıntılardan kaynaklandığı çıkarımında bulunur. Şiddet ve nedenleri, “anti-row” şurubunun etkileri üzerine eleştirel bakış geliştiren Marjinal ve dedesi problemin asıl kaynağını ve problemin çözüm yollarını bulmaya çalışmaktadır.

Marjinal ve sınıf arkadaşları, Sevda Hanım ve Hayri Dede’nin “anti-row” şurubu ile uygulamalara karşı çıkmaları, sorgulamaları, devletin uygulamalarını eleştirmeleri ve mücadele etmeleri sonunda “anti-row” şurubu ile ilgili gerçekler ortaya çıkmıştır. “*Kapiland’ın yıllardır*

güttüğü politika buydu. İnsan haklarına saygılıymış gibi görünüp yalnızca kendi çıkarları, ülkesindeki büyük şirketlerin çıkarları için uğraşan bir ülkeydi. Şimdi de kancayı bizim ülkeye takmış, diye geçirdi içinden. Demek anti-rowun parasız olarak tüm 7-17 yaş grubuna dağıtılıyor olmasının amacı çocuklarımızın bolca gıda tüketen birer kobay olmalarına yol açmak içinmiş. (KK, s. 173). Marjinal Kapiland'ın kendi çıkarları uğruna insan haklarına saldıran tutumunu eleştirmektedir. Marjinal bu eleştirel ve sorgulayıcı tutumu ile anti-row şurubunun olumsuz etkilerinin açığa çıkmasını ve şurubun yasaklanmasını sağlamıştır.

“Kapiland” serisinin ikinci kitabı olan “Kapiland’ın Karanlık Yüzü” romanındaana kahramanlar Mehtap ve Marjinal ülkelerinde düzenlenen sahte bir sınav ile Kapiland’a gitmişlerdir.*“Bu sınav beyin göçü için sempatik bir kılıf.” (KKY, s. 22).*Kapiland’ın ülkelerinde yaptığı sınavın beyin göçü amaçlı olduğunu düşünen Marjinal yapılan sınavları sorgulamaktadır.

Kapiland “anti-row” şurubu ile ilgili gerçekleri açığa çıkaran bu gençleri ülkesine getirtip sarsılan itibarını düzeltmeye çalışmaktadır. Kapiland tarafından görevlendirilen bir rehber Marjinal ve Mehtap’a ülkenin güzelliklerini gösterip onları etkileyecektir. Mehtap ile Marjinal ise Kapiland’da gezerken Kapiland’ın tüketim alışkanlığını, insanların para kazanmak için köleye dönüşmelerini, ülkenin savaş politikalarının sorgular ve görünen güzelliklerin ötesindeki gerçeğe eleştirel bir gözle bakarlar.*“Eh insan ilk duyduğunda bunun iyi bir şey olduğunu düşünebilirdi tabii. Ama ne için çalıştıkları daha önemli değil miydi? Evlere, arabalara, eşyalara bağlanıyorlardı ve ödemeleri bittiğinde o eşya eskimiş olduğundan, o ev, o eşyalara dar geldiğinden yeni bir eve, yeni arabaya, yeni eşyalara borçlanıyorlardı ve bu durumda kesintisiz çalışmak dışında başka bir seçenekleri de kalmıyordu.” (KKY, s. 87).* Kapiland’da gezen Mehtap ve Marjinal insanların eşyalara bağlanmalarını, alınan eşyalar için sürekli çalışmalarını eleştirmektedirler.Kapiland’daki bu zincirin insanları mutsuz bir köleye dönüştürdüğünü düşünen Marjinal ve Mehtap Kapiland’daki lüks arabaların veya evlerin önemli olmadığını, insanların seçenezsiz bırakıldığını düşünmektedirler.

Birçok savaşta Kapiland’ın bir rolü olduğunu düşünen Marjinal ve Mehtap böyle bir ülkede barış müzesinin bulunması ile ilgili değerlendirmeler yapmaktadır.

“Barış Müzesi mi? Her savaşta parmağı olan Kapiland’ da demek bir Barış Müzesi var?” (KKY, s. 94).

“Bu fotoğraflar eksik, yalnızca görmemiz gerekenleri gösterdiniz.” dedi Marji.

...

“Evet öyle, siz onlara un, şeker, konserve dağıtırken fotoğraf çekmişsiniz, ama ne aldığınızın fotoğrafı yoktu içeride. Onları başka bir müzede mi sergiliyorsunuz?” (KKY, s. 96).

Müzedede gezen gençler çekilen fotoğraflarda gerçeklerin gizlendiğini düşünmektedirler. Eleştirel sorular soran Marjinal ve Mehtap görünenin ötesindeki problemleri tespit edebilmektedirler.

“Kapiland’ın Karanlık Yüzü” romanının bazı bölümlerinde yazarın tanrısal bakış açısından eleştirel söylemlerini görmekteyiz. *“Aslına bakarsanız Persia hiçbir yerdeydi ya da her yer olabilirdi. Kapiland savaş çıkmasını istiyorsa bir Persia var edebilirdi. Çünkü savaş, zenginliği çoğaltan bir şeydi. Harcamalar artar, üretim artar, yeni kaynaklar bulunur, dünya üzerinde bir hareket sağlanırdı. Hareket her zaman parayla ilgili bir şeydi, hareket petrol kullanımı demekti, yeni araçlar, araçların bakımı ve araçların içindeki yükler parayla ilgiliydi. Tırların içinde silah da olsa un da olsa parayla ilgiliydi. Kapiland’ın düzeni bunu gerektiriyordu. Bir şeyler harcanmalıydı, insanlar bile. Ölenler kendi tarafındansa kahraman ilan ediliyor, gözyaşı dökülüyor, geride kalan aileye şeref sembolü madalyalar veriliyordu. Karşı tarafın ölüleri ise isyancıydı, haksız ölülerdi. Kahramanlar ve isyancılar ne kadar çoğalırsa para kasaları da o kadar doluyordu.”* (KKY, s. 96). Kapiland’ın savaş politikasını eleştiren yazar insanların bu düzen içinde ezildiğini, büyük ülkelerin çıkarları uğruna savaşlar çıkardığını düşünmektedir. Tanrısal bakış açısından gördüğümüz bu bölümde yazar okuyucu da eleştirel düşünmeye, sorgulamaya yönlendirilmektedir.

“Bunlar öyle çocuklar işte. Hiç bir şeye sempati ile bakmıyorlar. Sürekli muhalifler ve her şeyin olumsuz tarafını görüyorlar. Düşünebiliyor musunuz benim camaro almamı bile yanlış buldular. Oysa o yaşta kime söylesem hayranlıktan ağzı bir karış açılır.” (KKY, s. 107).

“Her şeyde bir olumsuzluk arıyorlar işte. Önyargıları çok fazla. Sürekli kuşku içindeler, özellikle Marjinal adlı çocuk. Düşünebiliyor musunuz dün yunus balıklarının gösterisine götürdüm ikisini. Bana yunusların acı çektiğini, yüzlerindeki o ifadenin herkesi yanılttığını, aslında mutsuz hayvanlar olduğunu söylediler.” (KKY, s. 107).

Kapiland’ı tanıtmakla görevlendirilen İsmail’in konuşmalarından; Marjinal ve Mehtap’ın eleştirel bakan, sorgulayan çocuklar olduğu anlaşılmaktadır. İsmail’in lüks araba almasını, hayvanların hapsedilmesini eleştiren çocuklar çevrelerindeki diğer bireylerden farklı düşünmektedirler.

Kapiland Marjinal ve Mehtap’a ülkelerindeki güzellikleri göstererek gençlerin kendileri ile ilgili düşüncelerini değiştirmeye çalışmaktadır. Kapiland’da rehber eşliğinde gezen Mehtap ve Marjinal bu gezi sırasında eleştirel bir bakışla gözlem yapmış, sorgulamış ve düşüncelerini dile getirmişlerdir. Marjinal ve Mehtap’ın eleştirilerini gören Kapiland farklı bir yöntem denemeye karar verir. Tıbbi bir uygulama ile Mehtap ve Marjinal’i sorgulamayan bireylere dönüştürecektir. *“Profesör yaptığı işlem için pek pişmanlık duymuyordu. Çünkü politikacılar zaten*

*böyle konuşarak halkı oyalar, pembe tablolar çizer ve iktidarda kalmaya devam ederlerdi. Ama şimdi şu iki gence bunu yapmak galiba ona acı verecekti. Çünkü gençler zaten doğaları gereği her şeyden kuşku duymalıydılar. Söylenen her şeye inanırlarsa doğruyu ve daha iyiyi, daha güzeli nasıl bulacaklar? Tabii ki karşı koymalılar, tabii ki bazı şeyleri reddetmeliler, insanlık ancak bu reddedişlerle sıçramalar yapabilir. Şimdi bir karar vermeliydi. O ikisini çevresine tatlı tatlı gülümseyen ama aslında içinde bir aptalı barındıran gençlere dönüştürecek miydi?”(KKY, s. 114).*Tıbbi işlemi yapacak olan doktor insanların doğaları gereği eleştirmeleri ve sorgulamaları gerektiğini düşünerek tıbbi bir müdahalede bulunmaz. Yazar okuru sorgulamaya, eleştirel düşünmeye yöneltmekte ve bunun bireylerin doğaları gereği yapmaları gereken şey olduğunu vurgulamaktadır.

Marjinal eleştirmeyen, sorgulamadan her şeyi kabul eden bir birey olarak yaşamayı düşünmek bile istememektedir. *“Delikanlı düşünüyordu, en çok korktuğu şeydi bu: aptallaşmak, karşısına çıkan her şeyi beğenip alkış tutmak, bulutlarda yürümek, iyimser olmak, olumlu düşünmek... Bütün bunları yaparak yaşayacaksa kendi olamayacaktı. Dünyada başka biri olarak ve hatta başka biri olduğunu da fark etmeden yaşamak. Salaklığın daniskası... .” (KKY, s. 127).*Marjinal karakteri dünyaya eleştirel baktığının farkındadır ve bu özelliğini sevmekte hatta vazgeçilmez olarak görmektedir. Çevresindeki insanların sorgulamayan, eleştirmeyen, düşünmeyen tavırlarını ise eleştirmektedir.

Kapiland serisinin üçüncü kitabı olan “Kapiland’ın Kıyameti” romanında kahramanlar Marjinal ve Mehtap liseyi bitirmiş ve üniversiteye yerleşmişlerdir. Yaşadıkları anti- row şurubu deneyimi ve Kapiland’ın ziyareti ile olaylara bakış açıları daha da genişleyen Marjinal ve Mehtap üniversite de birçok konu üzerine sohbet etmekte, dünya ile ilgili değerlendirmeler yapmaktadırlar.

“Ama Marji, düşünsene çevresel felaketleri... ya da nükleer bir savaşı... Diyelim ki sular kimyasallarla kirlendi, kim sağ kalır ki? Herkes ölür.”

“Adamlar bunun hazırlığı içindeymiş zaten. Sığınaklara sudaki radyasyonu, zehri arıtacak düzenekler bile kurmuşlar. Bunlar öyle basit sistemler değil, ucuz filtreler değil, anlayacağın yine parası olan sağ kalacak.” (Kapiland’ın Kıyameti s. 57).

Dünyadaki büyük güçlerin politikalarını eleştiren gençler, bir felaket olması durumunda sadece parası olan insanların kurtulabileceğini, yoksulların payına ise ölümün düştüğünü söylerler. Para üzerine kurulu dünya düzenini sorgulayan gençler, paranın yaşamı satın alabileceği bu düzeni kabul etmemektedirler. Eleştirel bakışa sahip olan Marjinal ve Mehtap problemleri görebilmekte bunun sebepleri üzerine yorumlar yapmaktadırlar.

Mehtap teyzesinin evinde yaşamaktadır. Teyzesinin bir zamanlar üniversitede profesör olan bir arkadaşı bazı çalışmalarının olduğunu ve bu çalışmaların güvenli bir yerde saklanması gerektiğini söyler. Canlıların yaşam süreleri üzerine araştırmalar yapan profesör, yaptığı araştırmalar sonucu elde ettiği bazı sıvıların olduğu bir buzdolabını Mehtap'ın teyzesine bırakır. Marjinal ve Mehtap teyzesinin evinde otururken büyük bir deprem olur. Buzdolabının yanında olan gençler yıkıntıların altında iken buzdolabındaki sıvıları içer ve uzun yıllar süren bir uykuya dalarlar. Mehtap ve Marjinal otuz yıl sonra uyandıklarında bambaşka bir dünya ile karşılaşır. Yaşadıkları şehir ve dünya fiziksel olarak değişmiş ama eleştirdikleri dünya düzeni değişmemiştir.

“Dünya pek de değişmemiş, onlar yine konforlu hayatlarına devam ediyor.”

Yaşlı adam Marji'nin öfkesine anlam veremedi.

“Deli deli konuşma, Sera Adası olmasa hepimiz açlıktan ölmüştük.”

“Savaşı başlatan kimdi?”

“Kapiland'dı, fakat haklıydı, çünkü otuz yıl önceki depreme Persiya neden oldu. Kapiland da onları cezalandırdı.”

Marji eliyle dört bir yandaki yıkıntıları gösterdi.

“Yani şimdi Persiya mı cezalandırıldı, Kapiland dünyayı felakete sürüklemiş, başkan bile bir adaya sığınmak zorunda kalmış, sen hâlâ Kapiland haklıydı diyorsun.” (Kapiland'ın Kıyameti s. 93).

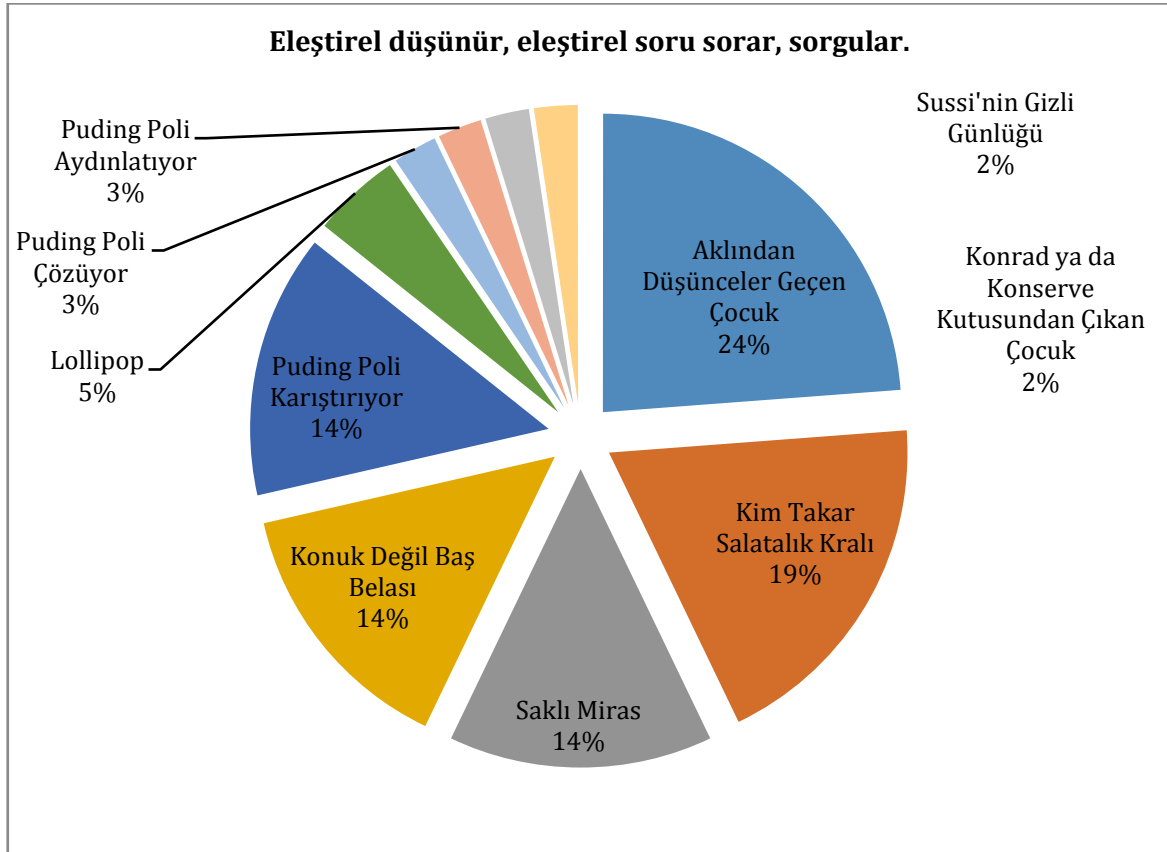
Mehtap ve Marjinal uyandıktan sonra çevrelerini gezerler. Her yer viranedir. İnsanların bir kısmı çiftliklerde yaşamakta ve sera adasının emirlerine göre hareket etmektedir. Kapiland'ın başkanı sera adasında yaşamakta ve oradan dünyayı yönetmektedir. Bunları öğrenen gençler dünyadaki eleştirdikleri sistemin pek değişmediğini düşünürler. Birileri yine emir verir ve rahat yaşar, onlara itaat eden insanlar da sorgulamadan söylenenleri yerine getirir. Mehtap ile Marjinal yaşlı adamla sohbetleri sırasında yaşlı adamın olayların sebebini göremediğini, egemen olana koşulsuz bağlandığını görürler. Olayların sebepleri üzerine düşünen, sorgulayan Mehtap ve Marjinal ise meydana gelen depremin asıl sorumlusunun Kapiland olduğunun farkındadırlar.

Mehtap ve Marjinal sera adasındakilerin halka iyilik diye sundukları “karrera” yı sorgulamaktadır. Kapiland'ın halka iyilik yapabileceğine inanmamaktadırlar. *“Şimdi Truman sığındığı o adada gerçekten de insanlara yardım olsun diye mi şu karrera dedikleri şeyin tohumunu vermişti. Belki onu da kendileri için istiyorlardı? Yaşlı adam, karrera işlem görmeden yenmez demişti. Sera Ada'sında zehirden arıtılıp ekmeğe dönüştürülebiliyorsa... Bu iyilikten başka ne olabilirdi?” (Kapiland'ın Kıyameti s. 104).*Marjinal ve Mehtap çevrelerindeki insanların

sorgulamadığını, eleştirel sorular sormadıklarını fark ederler. Kendilerine söylenen emirleri yerine getiren insanlar ektikleri “karrera” bitkisi ile ilgili hiç araştırma yapmamışlardır. *“Madem karrera toprağı temizliyor, on yılda bir şeylerin değişmesi gerekirdi, hâlâ toprakta başka bir şey yetişmediğine göre temizlemiyor demek ki.” (Kapiland’ın Kıyameti s. 132).* Sera adasındakiler halktan “karrera” bitkisini ekmelerini istemektedir. Bu bitkinin toprağı temizleyeceğini söyleyen sera adası bu bitki karşılığında halka gıda vermektedir. Marjinal ve Mehtap bu bitki ile ilgili söylenenleri sorgulamaktadır.

Yapılandırmacı öğrenen kendine sunulan hazır bilgiyi kabul etmez, öğrenen bilgilerin toplanacağı boş bir kutu da değildir. Öğrenen eleştirel bakıp sorgulayarak dış dünyaya ilişkin yorumunu kendisi yapar. Yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey özelliklerini taşıyan Marjinal ve Mehtap da sera adasının verdiği bilgilere inanmaz ve araştırma yaparak öğrenmeye çalışırlar. Sera adasının belirlediği yedi yeşil maddeye de eleştirel yaklaşırlar. *“Yedi maddenin yedisine de inanmadı Marji, adada Kapiland’ın sisteminden geriye kalan üç beş kişi varsa, bunlardan biri de Truman’sa... Onlardan dünya için bir iyilik ummak saflık olurdu. Mağmacılara bu düşmanlık nedendi? Suçlarını başka gruplara yükleyerek kendilerini aklamaya çalıştıkları çok belliydi.” (Kapiland’ın Kıyameti s. 133).* Bu maddeleri okuyan Marjinal bu maddelerin hiçbirine inanmaz. Marjinal çiftlikte yaşayan insanlar dışında “mağmacılar” olarak adlandırılan başka insanların da yaşadığını öğrenir. Sera adasındakiler mağmacıları düşman olarak göstermektedir. Marjinal “mağmacılar” olarak adlandırılan insanlar ile ilgili söylenen olumsuz düşüncelere eleştirel yaklaşır ve onları tanımaya karar verir. Mehtap ve Marjinal çiftlikten ayrılıp mağmacıları ararlar. Mağmacılar sera adasındakilerin dediği gibi korkulacak insanlar değildir. Onlar sera adasının emirlerine uymayan bağımsız yaşayan, kendi yiyeceğini üreten insanlardır. *“Çiftliktekiler de bunu yapabilir, neden karreraya bağımlılar?” “Adam gülümsedi. “Çünkü Sera Adası bizimle ilgili ne varsa lanetledi, bizi terörist ilan etti, hatta insan yediğimiz yalanını bile söylemekten çekinmedi. Çiftliktekiler inanmak zorundaydılar, onlar bir şeye inanmadan yaşayamazlar, büyük bir güce tapmadan hayatta kalamayacaklarını sanıyorlar. Bugüne dek Sera Adası’na tek soru sormadılar. Neden siz ordasınız da biz buradayız demediler, neden karrera yetiştiriyoruz, demediler, onu ekmeğe dönüştüren sistemi burada kuralım, neden adaya göndermek zorundayız, demediler. Yalnızca bizden nefret ettiler, biz dünyayı cennet bile yapsak bize değil Sera Adası’na inanırlar.” (Kapiland’ın Kıyameti s. 177).* Mağmacılar da Mehtap ve Marjinal gibi sera adasındakileri eleştiren, sistemi sorgulayıp emirlere uymayan kişilerdir. Mehtap ve Marjinal sera adasının uygulamalarını eleştirmiş, mağmacılarla tanışmış ve kitabın sonunda da sera adasına gidip gerçeği öğrenmişlerdir.

Kapiland serisinin her üç kitabında da Marjinal ve Mehtap ana karakterlerdir. Marjinal ve Mehtap eleştirel düşünen, kişileri ve olayları sorgulayan, eleştirel sorular sormaktan çekinmeyen kişilerdir. Bu özellikleri ile ön plana çıkan çocuklar çevrelerindeki insanları da eleştirel düşünmeye yönlendirmişlerdir.

Grafik 4.1.5.2. “Eleştirel Düşünür, Eleştirel Soru Sorar, Sorgular” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Christine Nöstlinger’in incelenen on bir çocuk romanının onunda ilgili koda ait yansımalar bulunmaktadır. Özellikle “Aklımdan Düşünceler Geçen Çocuk” ve “Kim Takar Salatalık Kralı” romanlarında ilgili koda ait yansıma yüksek çıkmaktadır.

Christine Nöstlinger’in “Aklımdan Düşünceler Geçen Çocuk” romanındayapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipi olarak karşımıza Rosalinde çıkmaktadır. Rosalinde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını, büyükannesinin yalan söylemesini, adının kendisine uyup uymadığını bile sorgulayan bir çocuktur.

“Rosalinde, uzun, çok uzun bir süre ütünün düğmesine baktı ve kafasından düşünceler, hem de çok gizli, büyükannesi hakkında kimseye anlatamayacağı türden düşünceler geçirdi.” (ADGÇ, s. 26).

“Rosalinde büyükannesinin yüzüne baktı. Büyükannesinin yüzü kırmızı değildi. Ama soluk da değildi. Büyükannenin yüzü her zamanki gibiydi. İşte o zaman Rosalinde, ütünün düğmesi hakkında fazla düşünmemeye karar verdi.” (ADGÇ, s.26).

Rosalinde’nin büyükannesi yeni bir ütü istemektedir ve bunun gerçekleşmesi için eski ütünün düğmesini saklar. Rosalinde büyükannesinin yaptığını fark edince büyükannesini gözlemlemeye başlar. Rosalinde büyükannesinin yaptıklarını sorgular ve onun bu hareketleri neden yaptığını anlamaya çalışır, onunla ilgili bir yargıya varır ve bu tavrını eleştirir.

Rosalinde ismini sorgular. Bu ismin kendisine uyup uymadığını düşünür. *“Rosalinde’nin kafasında, ismi hakkında da bir dolu düşünce vardı.” (ADGÇ, s. 29). “O günden beri Rosalinde, “Rosalinde” adının ona uyup uymadığını kendine sorup duruyor.” (ADGÇ, s.30). “Akşam Rosalinde büyükbabasına, niye ona Rosalinde adının verildiğini sorar.” (ADGÇ, s.37.* Yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipi olan sorgulayan, eleştiren öğrenen özelliklerinin ismini bile sorgulayan Rosalinde’de bulunduğunu söyleyebiliriz.

Yazar okura toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının kırılmasına dair örnekler de sunmaktadır. Yazarın cinsiyet kalıp yargılarını eleştiren sorgulayan tavrını Rosalinde’nin düşünceleri üzerinden görürüz.

“Ama Fredi, ‘Sen mühendis olamazsın. Mühendis olunca, bir yığın sayıyla ve hesaplama uğraşmak gerekir. Kızlarda bu yetenek yoktur’ diye iddia eder.”

“Matematik sınavlarında Fredi, Rosalinde’den kopya çeker hep. Rosalinde olmasaydı bir sürü zayıf olurdu. Öğretmen, Fredi’yi tahtaya çağırdığında da, Rosalinde ona fısıldayarak yardım eder.

‘Hem, kızlar teknikten anlamazlar,’ diye iddia eder Fredi”

“Rosalinde, dün onun dört uçlu tükenmezini tamir etti, çünkü Fredi bu işi becerememişti.” (ADGÇ, s.62).

Rosalinde kadınların teknikten anlamadıkları düşüncesine katılmaz, bu düşünceye karşı çıkar ve bunu yaşantılar ile kanıtlar. Rosalinde büyüklerin çoğu davranışını sorgulamakta ve bu davranışları eleştirmektedir. *“Rosalinde başını salladı ve şöyle düşündü: Bazen büyükler insanı düşünmekten alıkoyuyorlar. Sanki düşünmeye karşılar.”(ADGÇ, s.86).* Büyüklerin olaylara bakış açıları eleştiren Rosalinde büyüklerin insanı düşünmekten alıkoydukları sonucuna varır.

Rosalinde’nin düşünmesi, sorgulaması, eleştirmesi ve bunun sonucunda çıkarımlarda bulunması onun yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipine örnek olduğunu göstermektedir.

Christine Nöstlinger’in “Kim Takar Salatalık Kralı” eseri otoriter ve terbiyecî anlayışın eleştirildiği bir romandır. Eserdeki olay örgüsünü on iki yaşındaki Wolfgang’ın anlatımından

öğreniriz. Hogelmann ailesi bir gün mutfaklarında kendisinin kral olduğunu iddia eden bir varlıkla karşılaşır. Salatalık ile kabak arası bir görünüme sahip olan, tacı ve peleriniyle dolaşan bu yaratık çevresindekilerden hizmet beklemektedir. Evin otoriter babası ile yakınlaşmaya başlayan Kumi-Ori Kralı'nın hedefi kilerde yaşayan ve isyan edip kralı kovan Kumi Orileri yok etmektir. Baba kendisi gibi otoriter olup emirler veren krala yakınlık hissederken ailenin diğer bireyleri kralın otoriter ve emredici tavırlarını sorgular ve eleştirirler. *"Annem de, " Bir kral sıradan insandan fazla bir şeydir. Bu yüzden 'ben' yerine 'biz' diyor. Bizler de ona 'sen' yerine 'siz' deriz, O da sıradan insanlara 'sen' yerine 'o' der!" diye açıklamada bulundu. Martina da, ben de hâlâ alışamamıştık. Büyükbabam kulağıma, "Aptal olduğu için öyle konuşuyor!" diye fısıldadı." (KTSK, s.25).* Kendisinden "biz" diye bahseden Kumi-Ori Kralı'nın bu yaklaşımını Martina sorgular büyükbaba ise kralın bu tavırlarını eleştirip kabul etmez. Yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipi çevresindeki gelişmeleri sorgular. Bu bakımdan Martina, dede ve Wolfgang Salatalık Kral'ının tavırlarını sorgulayan ve eleştiren bireyler olduğu için yapılandırmacılığın hedeflediği birey tipine uygundur.

"Halkımız majesteleri olmadan neden var olamaz peki?" diye sordu Büyükbabam.

"Çünkü, onlar bir şey bilmez, aptaldır ve ne yapacaklarını söyleyecek birine gereksinimleri vardır!" diye yanıtladı Salatalık Kral.

"Demek öyle, demek çok aptallar!" dedi büyükbabam. " Peki neden aptallar?" (KTSK, s.27).

Hogelmann ailesi "kral" kavramını da sorgular. Büyükbaba halkın kral olmadan yaşayamayacağı düşüncesine karşı çıkar. Sorgulayan, eleştiren büyük babanın bu tavırları yapılandırmacı öğrenen özellikleriyle örtüşmektedir.

Baba Hogelmann Kumi- Ori Kralı'na karşı yakınlık hisseder. *"O sırada babam, Kumi-Ori'nin kendisiyle yatabileceğini söyledi. İşte bu, çok tuhaf bir şeydi. Ama bundan da tuhafı, bunu söyleyiş biçimi idi; çünkü babam, " Majesteleri, benim yatağında huzur içinde istirahat edebilirler. Majesteleri uykudayken, ben nöbet tutarım!" demişti. Üstelik, bunları söylerken hiç gülmemişti. Onun Salatalık Kral'la dalga geçmediğini fark ettim." (KTSK, s.29).* Wolfgang, Salatalık Kral eve geldikten sonra babasının hareketlerini gözlemler. Babasının krala itaat ettiğini görür ve babasının bu tavırlarına eleştirel bakar.

Baba Hogelman otoriter bir babadır. Evde hiç kimsenin sorgulamasını istemediği kuralları vardır. *"Çünkü her yıl tam da dokuzda Paskalya pazartesi gezmesine çıkarız. Babam bunun bir gelenek olduğunu söyler. Hepimiz birlikte gitmeliymişiz, hem de nezle olsak bile. Aslında, gitmeye direnmemeye de alıştık, çünkü nasılsa direnmenin hiçbir yararı olmuyor. Eğer içimizden*

*biri katılmazsa, babam deliye döner; çünkü bu, gelenekleri çiğnemek demekmiş.” (KTSK,s. 34).*Aile bireyleri babanın otoriterliğinin farkındadır, babanın tavırlarını da eleştirirler ama bu eleştirileri babaya söyleyecek cesaretleri çok yoktur. “*Hayır hayır, değiliz!” diye bağırmaya başladı Martina birdenbire. “ Biz çok boktan bir aileyiz! Televizyonda yalnızca babamın isteklerini izleyebiliriz! Yalnızca babamın istediklerini yiyebiliriz! Yalnızca babamın istediği şeyleri giyebiliriz! Babam istediği zaman gülebiliriz!” (KTSK,s.80-81).*Babanın otoriter tavırlarını eleştiren çocuklar bu eleştirilerini babaya söyleyemez fakat bu otoriter tutumlar karşısında sessiz kalan anneyi de eleştirerek düşüncelerini annelerine söylerler.

Anne Hogelman da her zaman olmasa da kimi durumlarda sorgulayan ve eleştiren bir birey tavırları sergileyebilmektedir. “*Neden baba imzası isteniyor? Eşitlik olan bir ülkede yaşıyoruz?” Yumruğuyla masanın üstüne vurdu. (KTSK, s. 82).*Wolfgang’ın öğretmeni ödev defterinde baba imzası isteyince anne buna karşı çıkar ve bu anlayışı eleştirir.

Evde egemen olan babanın davranışlarını en çok sorgulayan birey Martina’dır. “*Ama bütün bunlara rağmen babam haksız,” diye açıkladı Martina, “ çünkü Alex’e uzun saçlarından ve yuvarlak çerçeveli metal gözlüğünden dolayı tahammül edemiyordu. Ayrıca, kim insanları böyle dış görünüşlerine göre yargılsa, haksız demektir!” (KTSK, s.86).*Martina, babalarının dış görünüşe bakarak bir yargıya varmasını eleştirir. Martina ve Wolfgang babalarının otoriter tavırlarının nedenlerini de sorgularlar. “*Martina, aynı şeyleri kendisinin de yaşadığını anlatmıştı. Babamın, çocukların da normal insanlar olup, kendilerine ait düşünceler geliştirmelerini ve özgür olmak istemelerini bir türlü anlamadığını söylüyor. Babam bunları bir türlü kabullenemiyormuş. Nedenini Martina da bilmiyor.”(KTSK, s. 90).*Martina ve Wolfgang babanın otoriter tavırlarının doğru olmadığını düşünürler.

Wolfgang ve Martina Kumi-Ori’nin ve babanın otoriter tutumlarını eleştirirken Kumi-Ori halkı ile ilgili de araştırmalar yaparlar. Evin bodrum katında yaşayan Kumi-Ori halkı ile tanışan çocuklar kralın halkı yok etmesini de engellerler. Martina ve Wolfgang’ın düşüncelerinden ve eylemlerinden yola çıkarak yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği eleştiren ve sorgulayan birey modeline uygun oldukları söylenebilir.

Saklı Miraseserinde yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipi olarak Jokop çıkmaktadır karşımıza. Jakob’un komşusuna bir miras kalmıştır ve Jakob 85 yaşındaki zengin bir kadından miras olarak bir tek eski bir evin kalmış olabileceğine inanmaz. Bu kadar zengin ve kimsesi olmayan birinin mutlaka saklı bir mirası olacağını düşünür. Sorgulayan ve eleştirel düşünen Jakob böylece bu durumu merak edip araştırmaya başlar. “*Bence 85 yaşındaki bir kadının bütün servetini kumarda yemiş ya da harcamış olması imkânsız. Hele de cimri ve şüpheli biriye.” (SM, s. 46).*Jakob sorgulayan bir tiptir ve yaşlı ve zengin birinin tüm servetini bitirmiş

olabileceğine inanmaz. Bu düşüncesini arkadaşlarıyla da paylaşarak yaşlı kadının saklı mirasını aramaya başlar.

Saklı Miras romanındaki kahramanlardan Jakob'un komşusu Pups, yetişkinlerin bazı tavırlarını eleştirmektedir. “ *Annelerin hayal gücü yok işte,*” diyerek annesini hoş gördü. (SM, s. 72). Pups çocuklar gibi düşünemeyen, hayal gücü olmayan annesinin yaklaşımını eleştirmektedir.

Jakob saklı mirası ararken dünyadaki gelir dengesizliğini de düşünür ve eleştirir. “*Peki, benim başıma böyle bir miras konmamasına ne demeli?*” diye sordu Jakob. “*Hakkaniyet mi? Peki, ya yeterli besin bile alamayan öteki çocuklar ne olacak?*” (SM,s.163).Jakob “ hakkaniyet” kavramına değinir. Bazı insanların beslenemeyecek kadar yoksul olmalarını sorgular ve bunun haksızlık olduğu sonucuna varır.

Yapılandırımcı öğrenen hazır bilgiyi, kendisine sunulduğu gibi kabul etmemelidir, sorgulamalı, eleştirmeli ve çıkarımda bulunmalıdır. Jakob karakterine baktığımızda saklı mirası arama sürecindeki sorgulayıcı yaklaşımı ve eleştirel sorular sorması Jakob'un yapılandırımcı öğrenen olduğunun kanıtı olarak sunulabilir.

Christine Nöstlinger'in “ Konuk Değil Baş Belası” adlı romanında Bille karakteri eleştirel düşünen, sorgulayan yapılandırımcı birey olarak karşımıza çıkmaktadır. Billeözellikle ailesinin otoriter tutumlarını, önyargılarını, dış görünüşe bakıp karara varan tavırlarını eleştiren bir bireydir.

On üç yaşındaki Ewald yaz tatili için birçok hayal kurmaktadır fakat ailesi Ewald'ın isteklerine önem vermez ve zayıf olan İngilizce dersinin gelişmesi için planlar yaparlar. Ewald ailesinin kendine söz hakkı vermemesini eleştirir.“*Annem her zaman benim için neyin iyi olduğunu bilir. Tam olarak emin değilse, babama sorar. Bana da sorabileceği ise hiç aklına gelmiyor!*” (KDBB, s. 15). Ailesinin kendi adına kararlar vermesini eleştiren Ewald ailesinin bu tutumundan memnun değildir. “*Annemin boş tabağıma uzanması benim de hoşuma gitmiyor. Artık bebek değilim ne de olsa. İstedğim yemekleri kendim alabilirim. Ama annem farklı yemekler arasında doğru dengeyi bulamayacağını düşünüyor. Yani eti fazla, sebzeyi az alacağını sanıyor. Veya sosu fazla, patatesi az. Belki de, tümünü fazla ya da tümünü az! Annem, babamın yiyeceklerini de kendi ayarlıyor. Onu bile, kendi ihtiyaçlarını bilebilecek olgunlukta görmüyor.*” (KDBB, s. 76).Anne evde çocukların ve hatta babanın bile neler yiyeceğine karar verir. Annenin bu tutumu Bille ve Ewald tarafından eleştirilir.

Ewald annesinin kız kardeşine yaklaşımını da doğru bulmaz. “*Bille bana bir kova su getir!*”, “*Bille, toz bezini getir!*” ve “*Bille, yer bezini getir!*” (Yer bezini ben getirdim, çünkü annemin

kız olduğu için bu tür işleri hep Bille'ye yıkmasını hiç adil bulmuyorum.)" (KDBB, s. 86). Annesinin toplumsal cinsiyete dayalı yaklaşımı Ewald tarafından eleştirilir.

Ewald'ın İngilizce dersinin gelişmesi için eve İngiliz bir konuk almaya karar veren aile gelen konuktan memnun değildir. Konuk üzerinde hakimiyet kurmaya çalışan, onu tanımadan ve tanımaya çalışmadan değerlendirmeler yapan annenin bu tavrı özellikle Bille tarafından eleştirilir. *"Haklıydım! Bille titreyen ellerini sıkıp yumruk yaptı, ayağıyla yere vurdu ve bağırmaya başladı: Sizlerden öyle nefret ediyorum ki! Hiç kimseyi rahat bırakamaz mısınız siz? Herkesi sizin gibi olması için zorlamak zorunda mısınız sanki! En azından zavallı Jasper'la uğraşmaktan vazgeçin! Siz küçük dünyanızdan başka şey göremeyen züppelersiniz!"* (KDBB, s. 88). Anne eve gelen İngiliz konuk Jasper'ın davranışlarını beğenmez, Jasper'ın davranışlarının sebebini öğrenmeden onu yargılar. Bille insanları yargılamadan koşulsuz sevimleri gerektiğini savunur. *"Benim sinirime dokunan da tam bu işte!" dedi azarlar bir tonda. "İnsanları, neden böyleler demeden, oldukları gibi sevmeyi beceremiyorsun!" "Bille'ye susmasını işaret ettim. Ama, buna niyeti yoktu, konuşmasını sürdürdü "Çünkü sen hatasız ve düzgün davranan insanları seviyorsun bir tek! Yalnız iyi davranışlar karşılığında sevgi veriyorsun! Zaten Jasper'i da sevmiyorsun! Ona acıyorsun! Sevgi bambaşka bir şey! Bundan böyle ders çalışsak ya da esrar içmeye başlasak ya da para çalsak, bizi bile sevmezsin artık!"* (KDBB, s. 117). Bille annesinin hareketlerini sorgular ve bu hareketlerin yanlış olduğunu savunur.

Bille ve Ewald Jasper ile iletişim kurarak onun hareketlerinin arkasındaki nedenleri öğrenirler. Jasper'ın yaşamöyküsünü dinleyen anne ve baba da Jasper'e karşı olan tutumlarını değiştirirler. "Konuk Değil Baş Belası" eserinde Bille ve Ewald karakterleri en çok annenin otoriter davranışlarını sorgularlar. Annesinin davranışlarını koşulsuz kabul etmeyen, sorgulayan ve eleştirel bakış açısına sahip bu bireyler yapılandırmacı anlayışın hedeflediği birey modeline de yaklaşmışlardır.

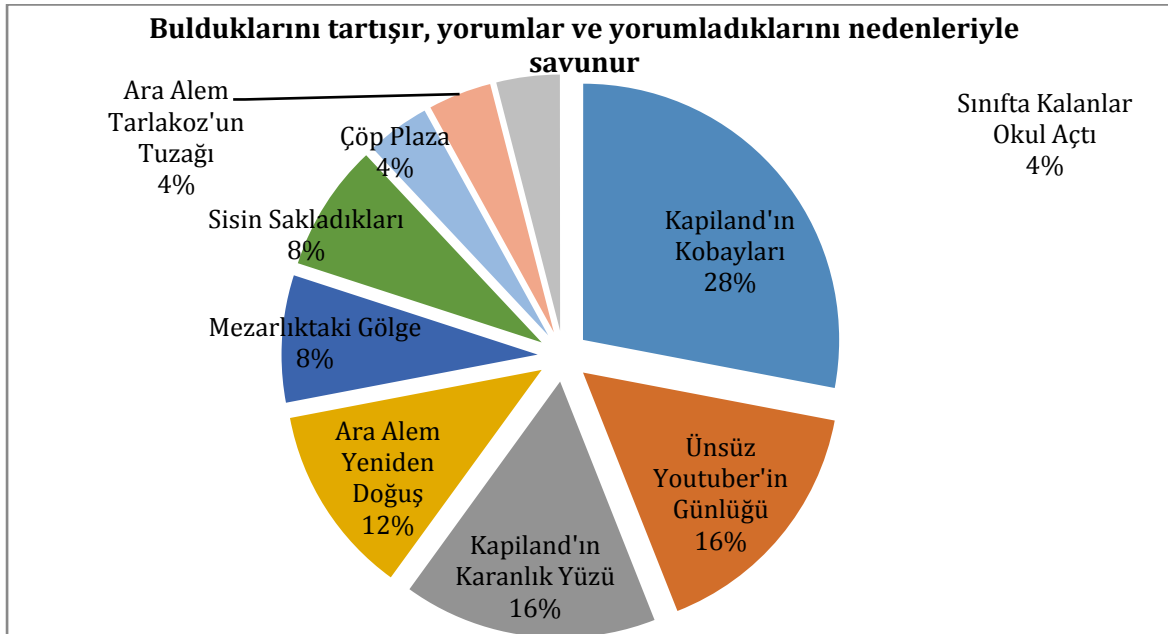
Christine Nöstlinger' in " Lollipop" adlı eseri yapılandırmacı öğrenen Lollipop'tur. Lollipop'un ismini sorgulaması, isminin kendisine uymadığını düşünerek yeni bir bulması onun yapılandırmacı öğrenen olduğuna örnek olarak gösterilebilir. *"O gün Lollipop eve gitmiş, aynanın karşısına geçip uzun süre kendine bakmış, sonra da, "Yok canım, benim hiç de bir İtalyan kralına benzer yanımda yok. O zaman adımın Victor-Emanuel olarak kalmasına daha fazla razı olamam," demişti kendi kendine."* (L, s. 11). Lollipop İtalyan Kralı ile kendi arasında bir karşılaştırma yapar. İsminin kendisine uyup uymadığını sorgular. İsminin "Victor-Emanuel" olarak kalmaması gerektiği sonucuna varır.

4.1.6. Bulduklarını Tartışır, Yorumlar ve Yorumladıklarını Nedenleriyle Savunur

Yapılandırmacı öğrenme kuramına göre öğrenen bilgiyi hazır almaz, öğrenen bir ses kayıt cihazı değildir. Öğrenen önceki bilgilerinden de hareketle bilgiyi yeniden inşa eder, ulaştığı sonucu tartışır, yorumlar ve bunların nedenlerini de açıklayabilir. Marlow ve Page (1998)'e göre öğrenen öğrenme sürecinde zihinsel ve fiziksel olarak etkin yer alır. Öğrenen kendi bulduğu yanıtlar, sonuçlar ve kavramlar arasındaki ilişkiyi keşfeder ve bunlara ilişkin yorumlar yapar. Öğrenenin yaptığı bu yorumlar öğrenmeyi anlamlı kılar. Bu yorumları yapabilen öğrenen için öğrenme derinlemesine oluşmuştur ve kalıcıdır (Marlowe ve Page, 1998, s. 13; Erdem, 2001, s.14). Meraklı öğrenen bilgiyi özgürce derinlemesine araştırır, inceler, analiz eder, problem çözer, karşılaştırmalar yapar, bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumlarını nedenleriyle savunur (Erdem, 2001, s.91).

Yapılandırmacı öğrenmenin en önemli özelliği, öğrenenin bilgiyi yapılandırmasına, yorumlamasına ve geliştirmesine fırsat vermesidir. Bilgiyi algılamak, bilgiyi yapılandırmak ile eş anlamlı değildir. Yeni bir bilgi ile karşılaşan öğrenen, önceden oluşturduğu kurallarını kullanarak yeni bilgi yapısını oluşturur. Bilginin yapılandırılma sürecinde öğrenen karşılaştırmalar yapar, bulduklarını tartışır ve yorumlar.

Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un incelenen çocuk edebiyatı romanlarında merak eden, öğrenmeye istekli bireylerin ulaştıkları sonucu tartışıp yorumladıklarını görebilmekteyiz.

Grafik 4.1.6.1. “Bulduklarını Tartışır, Yorumlar ve Yorumladıklarını Nedenleriyle Savunur” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Miyase Sertbarut'un incelenen çocuk edebiyatı romanlarında bulduklarını tartışan, yorumlayan ve yorumlarını nedenleriyle savunan birey tipini görürüz. Özellikle "Kapiland'ın Kobayları" ve "Ünsüz Youtuberın Günlüğü" adlı eserler bu anlamda yansımanın en yüksek olduğu kitaplardır.

"Kapiland'ın Kobayları" romanındaki kahramanlardan Ekrem Bey, "anti-row" şurubunun şiddeti önlediğine inanmamaktadır. Yaptığı gözlemler sonucunda bu şurubu kullananların şişmanladığını, tüketime yönlendiklerini savunmaktadır.

– *Peki, neden çok yiyorlar?*

...

– *O şurup yüzünden...*

– *Şu bir aydır içtikleri, virüse karşı koruyucu şurup yüzünden mi?*

– *Evet, o... Anti-row dedikleri. Farkındaysanız, o şurup içilmeye başladıktan sonra kantin önlerinde yığılmalar başladı. Öğrencilerdeki kilo artışını ben kendi sınıflarımda gözleyebiliyorum. (KK, s.40-41)*

– *Evet bu ilaç çocuklarımız, gençlerimiz şişmanlasın; daha çok yemek yesin ve Kapiland'ın ürünleri bizim pazarımızda bol bol tüketilsin diye üretildi. Uzun süreli ve maddi hedefleri olan bir Kapiland politikası..." (KK, s.41).*

Ekrem Bey ulaştığı sonucu yorumlamakta ve savunmaktadır. Okulun edebiyat öğretmeni Sevda Hanım ile bu konuyu konuşan Ekrem Bey bulduklarını nedenleriyle savunmaktadır. Yapılandırmacı öğrenen bilgiyi araştırır, karşılaştırmalar yapar, inceler ve bulduklarını yorumlar. Önceki bilgilerden de hareketle yeni bilgi yapısını oluşturur.

Marjinal "anti-row" şurubunu kullanmaz ve kullanan kişileri gözlemler. Şurubu kullanan herkesin şişmanladığını fark eder. Şurubu içmeyen Marjinal'de hiçbir değişiklik yoktur. Şurupla ilgili düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşır.

"Marjinal:

– *Bize kanıt gerekiyor, dedi, kanıtlayamazsak kimseyi inandıramayız.*

Ezgi:

– *Kanıt biz olabiliriz, şimdi aldığımız kiloları anti-rowu içmeyi bıraktığımız için vereceğiz.*

Zayıflamamız bir kanıt olamaz mı?

...

– *Bunu araştırıyorum, dedi Marjinal, artık televizyonda, radyoda, internet sitelerinde obeziteyle ilgili pek çok bilgi sunuluyor. Ama kimse anti-rowun adını bile anmıyor. Şişmanlığın*

nedenini hareketsizliğe, gençlerin bilgisayar ve test kitaplarının başında çok oturmalarına bağlıyorlar.” (KK, s.87).

Marjinal ve sınıf arkadaşları Marjinal’ in ulaştığı sonucu tartışır. Marjinal ulaştığı sonucu kanıtlaması gerektiğini düşünür. Yapılandırmacı öğrenen de araştırmaları sonucu elde ettiği bilgiyi yorumlar, yapılandığı bilgiyi savunur. Yapılandırmacı öğrenenin bu özellikleri Marjinal’ in de yapılandırmacı öğrenen olduğunun kanıtıdır. Marjinal’in, dedesi ile yaptığı konuşmada da bulduklarını yorumladığını, savunduğunu görürüz. *“Şaşırdı büyükbaba:- Eee bedavaysa bundan Kapiland’ın ne çıkarı olacak? – Çünkü büyükbaba kat kat fazla para kazandıracak başka bir şeye yol açıyor bu ilaç. Şurubu içenler durmadan yemek yiyor, durmadan... Sınıftan çok kantin kapısında bekliyor okuldaki öğrenciler. Okulların çıkış saatinde pencereden sokağa bak, tüm öğrencilerin tombullaştığını sen de göreceksin”. (KK, s.97).*Marjinal bulduklarını savunurken karşılaştırmalar yapmakta ve nedenleri de açıklamaktadır.

Marjinal ve arkadaşları ulaştıkları bilgiyi savunurlar ama bunu kanıtlamaları gerektiğini düşünürler. Bir deney yapmaya karar veren Marjinal ve arkadaşları okulda bulunan şurup deposunu boşaltıp meyve suyu ile dolduracaklardır. Bunun sonucundaki değişimi izleyerek ve ulaştıkları sonuçtan emin olacaklardır. *“En önemli şeyi! Kanıt elde etmemizi sağlar. Bakalım bizim şurubumuzu içtikten sonra da kantin kuyrukları uzayacak mı? O zaman bunun yalnızca güçlü bir iştah açıcı olduğundan emin oluruz ve okul idaresine yaptığımız deneyi bildiririz.”(KK, s.111).*Yapılandırmacı öğrenen hazır bilgiyi kabul etmez, öğrenen bilgi yüklenecek bir bilgisayar da değildir, canlı bir organizmadır. Karşılaştırmalar yaparak, eleştirerek, bulduklarını tartışarak bilgiyi oluşturur. Marjinal ve arkadaşları da “anti-row” şurubu ile ilgili bilgileri kabul etmemiş, kendi gözlemleri sonucu bir bilgiye ulaşmış ve ulaştıkları bilgiyi de yorumlamış, tartışmış ve kanıtlamaya çalışmışlardır.

Marjinal yaptığı gözlemler sonucunda “anti-row” şurubunun başka bir etkisini de fark etmiştir. Bu şurubu içenler yaşlanmaktadır.

“ – Başka şeyler de yapıyor hocam, yalnızca şişmanlatmıyor. İlacı içenler yaşıyor, tıpkı kopya koyun Dolly gibi. Kapiland bizi kobay gibi kullanıyor, hepimiz onların gözünde aptal birer koyunuz.

Afalladı Sevda Hanım:

– Yaşıyorlar mı gerçekten?

– Siz öğrencilere çok yakından bakmadığınız için fark edemiyor olabilirsiniz. Ben bir haftadır belirtiler görmeye başladım. Bu durumu bilen ve şurubu içmeyen arkadaşlarımdan dışında herkes hızla kilo alıyor ve yaşıyor. Bugün sınıfta dolaşın, saçlarına dikkatle bakın. Ben, Ezgi,

Mehtap ve Burhan dışında herkeste tek tük beyaz saçlar belirmeye başladı. Daha kırışıklıklar yok, ama ilacı içmeye devam ederlerse o da başlayacaktır.” (KK, s.125).

Marjinal “anti-row” şurubu ile ilgili düşüncelerini Sevda Hanım ile paylaşırken düşüncelerini nedenleriyle savunmaktadır. Marjinal şurubu içen gençler ile içmeyenler arasında karşılaştırmalar yapmış ve bu karşılaştırma ile bir sonuca varmıştır. Bulduklarını yorumlayan, nedenleriyle savunan Marjinal için bu karşılaştırma bir kanıttır.

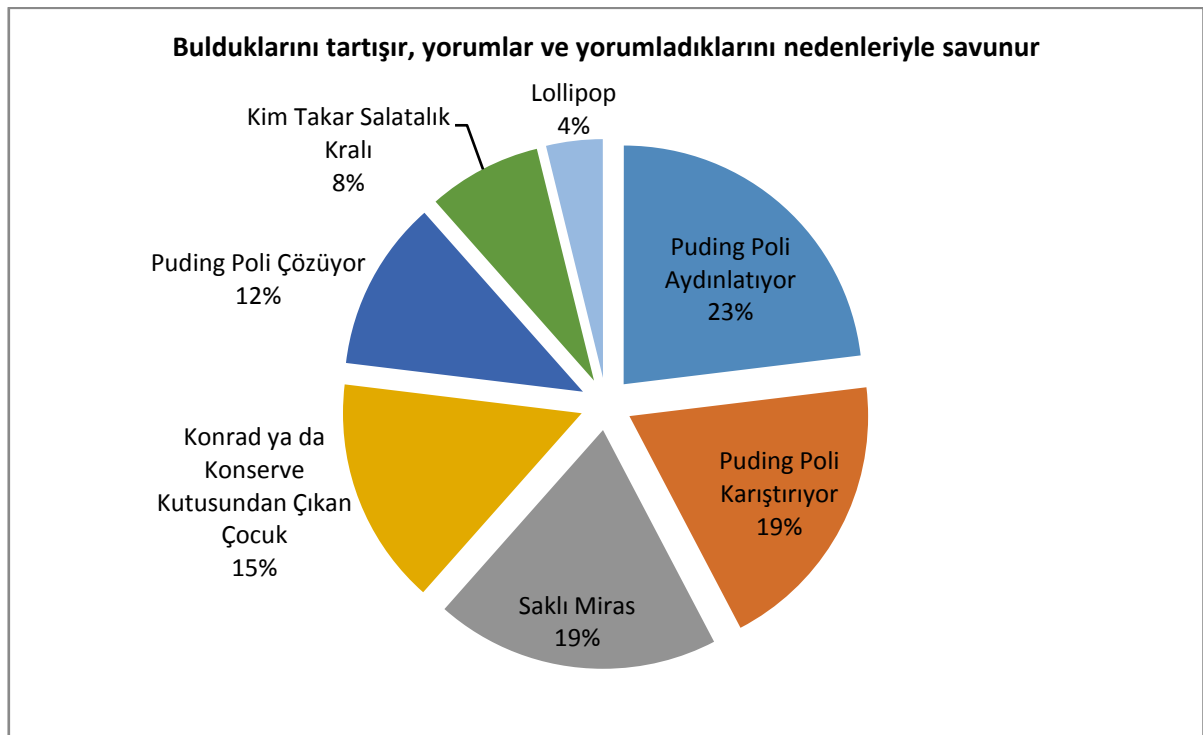
“Kapiland’ın Kobayları” romanında özellikle Marjinal karakteri sorgulayan, eleştirel bakışa sahip bir bireydir. Sorgulayan Marjinal böylece problemleri tespit etmekte ve problemin sebebini araştırmaktadır. Yaptığı araştırmalar sonucunda bilgi yapısını oluşturan Marjinal bulduklarını çevresindekiler ile paylaşmakta ve bulduklarını yorumlayıp nedenleriyle savunmaktadır. Yapılandırımcı öğrenenin bilgiyi yapılandırma aşamasındaki adımları uygulayan Marjinal yapılandırımcı öğrenendir.

Frekans değerinin yüksek çıktığı bir diğer kitap olan “Ünsüz Youtuberın Günlüğü” adlı kitapta da yapılandırımcı öğrenen karşımıza olarak Pars ve Ezgi çıkmaktadır. Ezgi’nin annesi ile babası boşanmıştır. Annesinin hareketlerini gözlemleyen Ezgi, annesin üzülmeye numarası yaptığı sonucuna varmıştır. *“Annem neden mi böyle depresyona girmiş kadın rolü yapıyor? Eve gelen arkadaşları yüzünden. Boşanan kadın arkadaşlarının hep böyle bir hikâyesi var, annemi de öyle görmek istiyorlar. Sanırım annem de onları hayal kırıklığına uğratmak istemiyor. Ama ben onun içten içe mutlu olduğunu biliyorum. Sabahları neşeli uyanıyor, kahvaltıda gülümsüyor, kapı ziline basmama sinirlenmiyor, duştan geç çıkarsam kaş çatmıyor. Geçen gün çayında yüzen Arel’in tüyü bile onu sinirlendirmede, daha ne olsun.” (ÜYG,s.42).* Ezgi ulaştığı sonucun nedenlerini açıklamaktadır. Annesinin üzülmeye numarası yaptığını çünkü boşanan kadınların mutsuz olma kalıbının olduğunu vurgular. Annesinin aslında mutlu olduğu sonucuna ulaşan Ezgi bu düşüncesini de yorumlar ve savunur.

Ezgi’nin sınıf arkadaşı Pars reklam filmlerini sorgulayan biridir. *“Ben videolarımda bazı ürünlerin ciddiye alınmaması gerektiğini gösteriyorum, o dandik şeyleri boşuna şişirdiklerini gösteriyorum. Reklamın asıl amacının bizim iyiliğimiz olmadığını, yalnızca satın almaya yönelik bir gaz verme olduğunu söylüyorum. Almasan da olur diye insanları düşündürüyorum. İhtiyacın varsa al, tapmadan al, reklamların yalan olduğunu bilerek al diyorum.” (ÜYG,s.83).* Reklam filmlerinin bir aldatmaca olduğu sonucuna ulaşan Pars bu düşüncesini yorumlamakta ve savunmaktadır. “Saklıköy” ile ilgili eleştiriler yapan Pars reklamlarda gösterilen yeşil alanların çiftlik değil golf sahası olduğunu iddia etmektedir. *“Bu reklamda gördüğünüz gerçekten Saklıköy mü? Hayır, burası çoğumuzun gitmediği, gidemeyeceği golf kulübü, çünkü reklamcılar ineklerin gerçek mekânını gösterebilir, yarım litre bile süt satamaz patronlar.” (ÜYG,s.140).* Saklıköy

reklamlarının insanlarını aldattığı sonucuna ulaşan Pars bu düşüncesini yorumlamakta ve savunmaktadır. Yapılandırmacı öğrenen bulduklarını tartışır, yorumlar ve savunur. Pars karakterinin de araştıran, öğrenen ve ulaştığı sonucu tartışan bir birey olması Pars'ın yapılandırmacı öğrenen olduğunu göstermektedir.

Christine Nöstlinger'in çocuk edebiyatı romanlarının kahramanları incelendiğinde özellikle "Puding Poli Aydınlanıyor", "Saklı Miras" ve "Puding Poli Karıştırıyor" romanlarında bulduklarını tartışan, yorumlayan ve yorumlarını nedenleriyle savunan birey çıkmaktadır karşımıza.

Grafik 4.1.6.2. "Bulduklarını Tartışır, Yorumlar ve Yorumladıklarını Nedenleriyle Savunur" Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Yapılandırmacı öğrenenin bulduklarını tartışır, yorumlar ve nedenleriyle savunur kodundayansımının en yüksek olduğu Christine Nöstlinger romanı "Puding Poli Aydınlanıyor" dur. "Puding Poli" serisinin son kitabı olan bu romanda Puding ve arkadaşı Rozi okulda kaybolan eşyalarla ilgili araştırmalar yapmaktadır. "Rozi parmağının ucuyla tekrar alınca vurdu. " Sen bir şeyin çalındığı için hırsızlık yapmazsın ki! Çalmak bulaşıcı bir hastalık değildir, bir karakter sorunudur." (PPA, s.14). Poli ve Rozi insanların hırsızlık yapma nedenleri ile ilgili tartışırlar. Rozi insanların hırsızlık yapmalarının bir karakter sorunu olduğu sonucuna ulaşır ve bunu nedenleriyle açıklar. Problem çözmeyi seven Poli ve Rozi problem çözme aşamalarında elde ettikleri sonuçları değerlendirirler. "Puding, senin teorinin zayıf bir yanı daha var. Eğer senin

dediğin gibi olsaydı, sadece ceketler çalınabilirdi, ama kazaklar ve yelekler de ortadan yok oldu. Ayrıca sırt çantaları ve ayakkabılar. Hatta 3-B sınıfından gıcır gıcır bir mp3-çalar," dedi." (PPA, s.15). Okullarındaki hırsızlık olayının sorumlularını bulmaya çalışan Poli ve Rozi olay ile ilgili teoriler üretir ve bu teorileri tartışır. "Ama iki çift ayakkabıyı kimse üst üste giyemez," dedi Rozi. "Bir çift kovboy çizmesi de hiçbir çantaya sığmaz." Poli itiraz etti. Ona göre iki kişi bunu başarır. Çizmenin bir teki, içinde fazla bir şey olmayan bir çantaya kolayca sığardı." (PPA, s. 19). Hırsız ile ilgili araştırmalar yapan iki arkadaş yaptıkları tartışmalar sonunda birden fazla hırsızın olduğu sonucuna ulaşırlar. Poli ve Rozi ulaştıkları sonuçları her zaman birbirleri ile paylaşırlar. İki arkadaş bu sonucu tüm yönleriyle tartışır ve yorumlarlar. Böylece iki arkadaş buldukları yanlışı görür ve düzeltirler.

Poli ve Rozi araştırmaları ve tartışmaları sonucunda hırsızlık yapan kişilerin kız öğrenciler olduğunu tespit etmişlerdir. Bu öğrencilerin "kleptoman" olduğunu düşünen Poli bu düşüncesini nedenleriyle açıklamaya çalışmaktadır.

"Bu kızlar kaçık tipler olmalı. Bir sürü şey çalıp sonra da çaldıkları şeyden çabucak kurtulmak istiyorlar. Muhtemelen bunlar kleptoman," dedi.

...

"İyi de dört klepto-bir şey-bağımlısının da tesadüfen aynı gruba düşmüş olması," diye devam etti Rozi, "oldukça gülünç olurdu." (PPA, s.78).

Poli hırsızlık yapan kız öğrencilerin "kleptoman" olduğunu düşünmektedir. Rozi ise dört kleptoman kızın tesadüfen aynı okulda olamayacağını düşünmektedir. Poli ve Rozi bulduklarını yorumlayıp tartışarak yanlışı düzeltmektedirler. İki arkadaş da bu yorumlama ve tartışma sürecinde bulduklarını gözden geçirmektedir.

Christine Nöstlinger' in "Saklı Miras" eserinde yapılandırmacı öğrenen olarak karşımıza çıkan Jakob karakteri saklı mirası bulma aşamalarında bulduklarını tartışır ve yorumlar. Jakob yaşlı bir kadının parasını saklayabileceği yerler üzerine tahminde bulunur. *"Benim favorim yatak," dedi Jakob. "Böyle yaşlı, hasta bir kadın çoğu zaman yatakta olur ve parasını yatağında tutmak istiyorsa, en iyi yer yatağı olacaktır!" (SM, s.73).* Paranın yatakta olabileceğini düşünen Jakob bu düşüncesini nedenleriyle birlikte açıklar. Yaptığı araştırmalar sonucunda kitapların içinde para olduğu sonucuna ulaşan Jakob bu düşüncesini de kanıtlamaya çalışmaktadır.

"İçinde para olmayan birkaç kitap kanıt sayılmazdı! Zaten Bayan Zwoch dikkatle kitapların içine bakmamıştı ki! Ne bilecekti! Yalnızca on kitapta on tane binlik olsa, küçük bir servet demekti bu; küçümsenemezdi!" (SM, s.100).

"Benim para dolu kitaplar kuramım en az bu paraların Schnorr'da olduğu kuramı kadar inandırıcı!" (SM, s.103).

" 'E, tabii! Tam tersi olması gerekir! Paranın değerli kitaplar arasında saklanması daha olası olduğundan, kadın onları kimsenin tahmin etmeyeceği yere koymuştur!' dedi kendi kendine." (SM, s.111.)

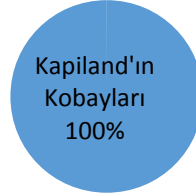
Paranın kitaplar içinde saklanmış olabileceğini düşünen Jakob çevresindeki insanlar bu düşüncesine katılmasa da araştırmaktan vazgeçmez, tezini savunur ve sonunda haklı çıkar, kitaplar arasında saklanan para senetlerini bulur. Bulduklarını her aşamada tartışan, yorumlayan ve savunan Jakob bu özellikleriyle sonuca ulaşır.

4.1.7.Önceki Bilgilerden Hareketle Yeni Bilgi Oluşturur

Öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişen yapılandırmacılık, zamanla öğrenenin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir kuram haline gelmiştir. Öğrenme ezberleyerek değil; öğrenenin bilgiyi transfer etmesine, var olan bilgiyi yeniden yorumlamasına ve yeni bilgi oluşturmaya dayanır. Öğrenen, öğrenilmiş bir bilgiyi yeni öğrenilen bir bilgi ile uyumlu hale getirerek bilgiyi yapılandırır ve yaşam problemlerini çözmek için bu bilgiyi uygulamaya koyar (Perkins, 1999, s. 8; Erdem, 2001, s. 20). Yapılandırmacılık anlayışına göre öğrenen yeni bir bilgi ile karşılaştığında, dünyayı tanımlamak ve açıklamak için önceden oluşturduğu kurallarını kullanır (Brooks ve Brooks, 1999, s. 9; Aslan, 2010, s. 145). Öğrenen önceki bilgilerinden hareketle yeni bilgi oluşturur. Yapılandırmacılıkta kazanılan bilgi bir sonraki bilgiyi yapılandırmak için zemin hazırlar. Yani yeni bilgiler önceden yapılanmış bilgiler üzerine inşa edilir. Yapılandırmacılık var olanlarla, yeni olan öğrenmeler arasında bağ kurma ve her yeni bilgiyi var olanlarla bütünleştirme sürecidir.

Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un incelenen çocuk romanlarında öğrenenin önceki bilgilerinden hareketle yeni bilgi oluşturmaya ile sık karşılaşmayız. Her iki yazarın da sadece birer romanında ilgili koda ait bir yansıma tespit edilmiştir.

Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturma.

Grafik 4.1.7.1. “Önceki Bilgilerden Hareketle Yeni Bilgi Oluşturur.” Kodunun Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Miyase Sertbarut’un “Kapiland’ın Kobayları” adlı romanında Marjinal internette yaptığı bir araştırma sonucunda edindiği bilgiyi kullanır. *“Hayri bu konuyu merak edip internette yaptığı araştırma sonucunda üzerinde deneyler yapılan kopya canlıların genellikle aynı sonla karşılaştığını öğrenmişti. Şişmanlık, erken yaşlanma ve doğal ömrünü tamamlayamadan ölüm! Şimdi Kapiland’ın yolladığı ve bir mucize gibi görülen bu şurup tüm arkadaşlarını şişmanlatmaya başladığına göre... Yakında belki de Dolly gibi yaşlanmaya başlayacaklardı ve derken...”* (KK,s.99).Marjinal yaptığı araştırma sonucundadeney hayvanlarındaki sorunlar ile “ anti-row” şurubunun etkilerini karşılaştırır. Yapılandırımacılıkta kazanılan bilgi bir sonraki bilgiyi yapılandırmak için zemin hazırlar. Yani yeni bilgiler önceden yapılanmış bilgiler üzerine inşa edilir. Marjinal de önceki bilgilerinden yola çıkarak içinde bulundukları durumu yorumlamaya çalışmaktadır.

Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturma.

Grafik 4.1.7.2. “Önceki Bilgilerden Hareketle Yeni Bilgi Oluşturur.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

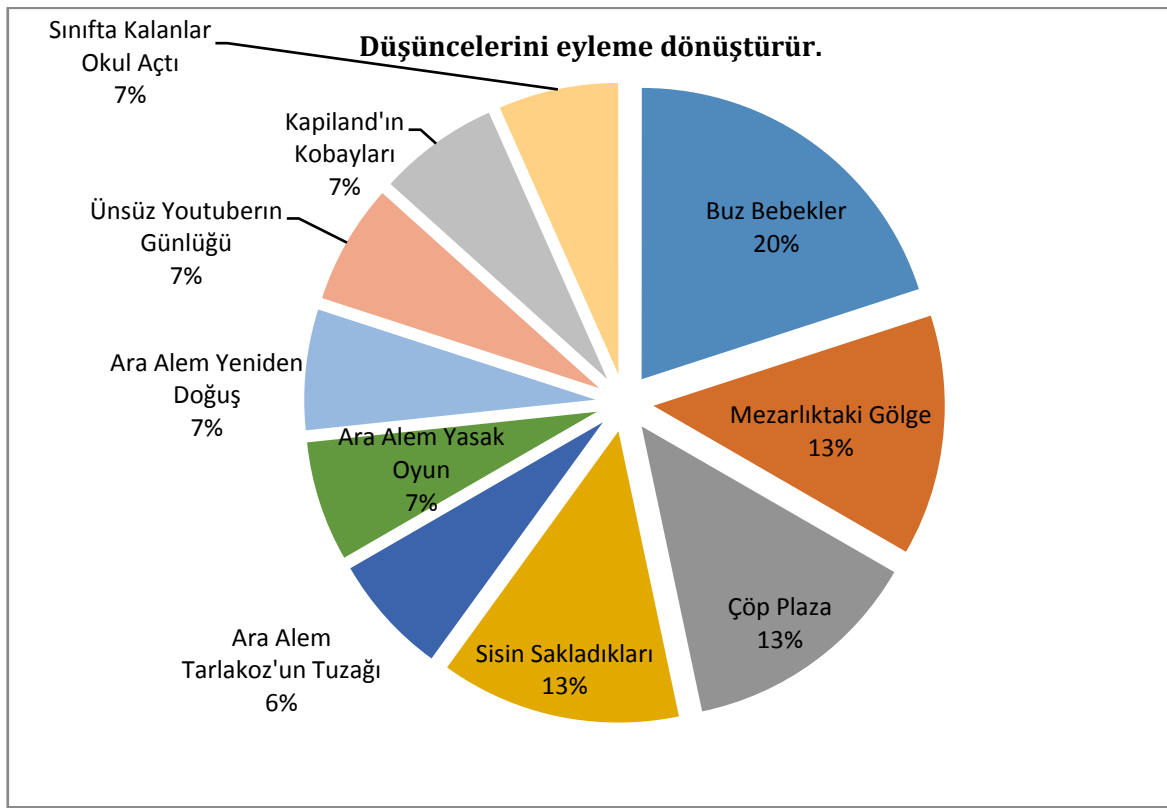
Christine Nöstlinger’ in “Kim Takar Salatalık Kralı” adlı eserinde da ana karakter Wolfgang’ın önceki bilgisini yeni durumda kullanmaya çalıştığını görürüz. *“Büyükbabamın sandığından uzun ve sivri bir eğe aldım. Bununla kapıyı kanırtmaya başladım.(fizik öğretmenim*

*bu gibi durumlarda kaldıraç yasasından yararlanıldığını söylerdi.)” (KKSK, s. 94).*Wolfgang okulda öğrendiği bir fizik yasasının kapıyı açmak için kullanır.

4.1.8. Düşüncelerini Eyleme Dönüştürür

Yapılandırmacı öğrenen öğrenme ortamında etkin rol alır. Öğrenme ortamında etkin yer alan birey yeni öğrenmeler oluşturma aşamasında düşüncelerini de eyleme dönüştürür.

Miyase Sertbarut'un incelenen çocuk romanların birçoğunda kahramanlar düşüncelerini eyleme dönüştürür.

Grafik 4.1.8.1. “Düşüncelerini Eyleme Dönüştürür.” KodununMiyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Yazarın incelenen çocuk romanlarında ilgili koda ait yansımanın en yüksek olduğu roman “Buz Bebekler” dir. Esirgeme yurdunda kalan Ece annesinin kim olduğunu merak etmektedir. Okul müdürü ile konuşup bebekken bulunduğu yere dair birkaç bilgi alan Ece, müdürün söylediği apartmana gidip araştırma yapmayı planlamaktadır. *“Bugün öğleden sonra okulu tatil ettiler, böcek için ilaçlama yapılacaktı. Ben de Çamlık Mahallesi'ne gittim. Belediye otobüsüne bindim, adres falan yok ama. Bildiğim tek şey Müdür Baba'nın mavi klasörden okuduğu isimler. Çamlık Mahallesi, Hayat Apartmanı ve Sümer Hanım.”* (BB, s. 61).Düşüncelerini eyleme dönüştüren Ece bebekken bırakıldığı apartmana gitmiştir. Ece ve yurt arkadaşı Cem esirgeme

yurdunda voleybol dersi veren Sadun Öğretmen'in çocuk istismarında bulunduğunu fark etmişlerdir. Kanıt toplamak için öğretmen dairesine girmeye çalışan Ece ve Cem öğretmenin ev anahtarını almaya çalışmaktadır.

"Aklımdaki planı uygulamak için öğle yemeğinden sonra küçüklerin yurduna uğradım." (BB, s. 80).

"Ceketi kaptığım gibi idare binasına yöneldim." (BB, s. 126).

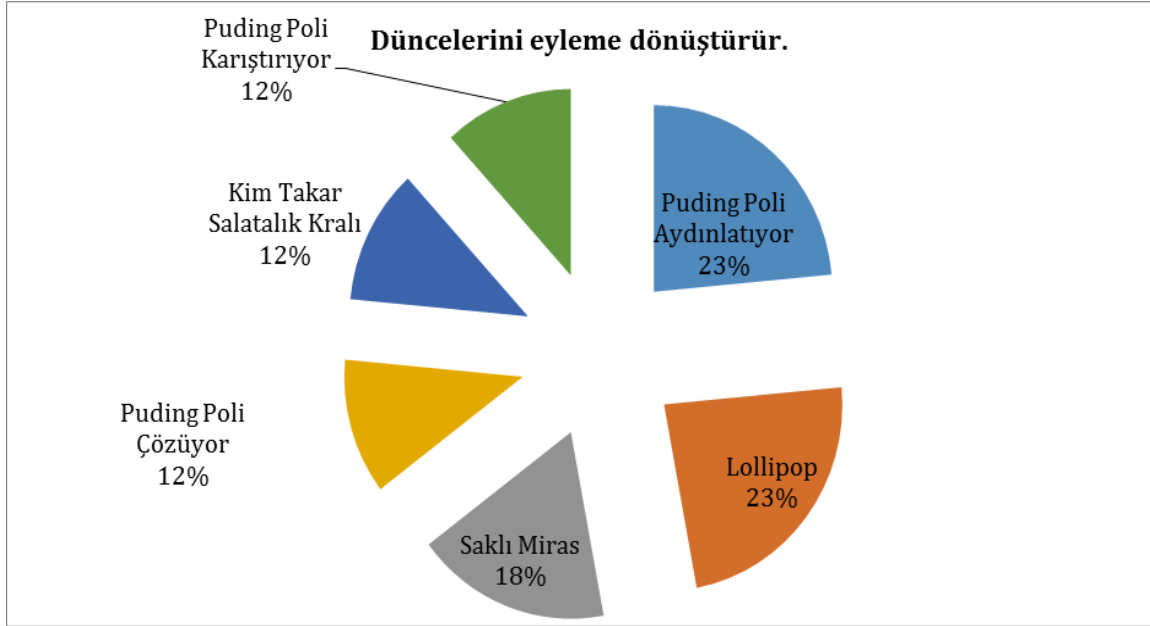
Düşüncelerini eyleme dönüştüren Ece ve arkadaşı öğretmenin ceketinden anahtarı alıp öğretmenin evine girip kanıt toplarlar. Düşüncelerini eyleme dönüştüren çocuklar böylece cesur davranıp kanıtları polise vermiş ve problemi çözmüşlerdir.

Miyase Sertbarut'un bir diğer çocuk romanı olan "Sisin Sakladıkları" adlı eserde çocuk kahramanlar İlay ve Fuat yapılandırmacı öğrenenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kargalar üzerinde yasal olmayan deneyler yapıp tüm bir köyü sis altında bırakan bir merkez ile ilgili gerçekleri ortaya çıkarmak isteyen İlay ve Fuat problemi çözmeye çalışmış, planlar yapmış ve düşüncelerini eyleme dönüştürmüşlerdir.

Trenle yolculuk yapan Fuat ve İlay trende yolculuk yapan bir yapancıdan şüphelenmiş ve onu takip etmeye karar vermişlerdir. *"Fuat, vagonun sonuna değin izledi adamı. Fark edilmemek için hiç oralı değilmiş gibi davranıyor, arada bir durup pencereden dışarı bakıyordu. Adam iki vagonun bağlantı noktası olan sahanlıkta durdu. Cep telefonunu çıkardı. Bu gürültüde onun nasıl konuşabileceğini merak ediyordu Fuat. Ne dediğini anlayabilmek için biraz daha yaklaştı."* (SS, s. 63).Yabancı adamı izlemeye karar veren Fuat ve İlay bu düşüncelerini eylem dönüştürmüş ve yabancı adamı takip edip telefon konuşmalarını dinlemişlerdir.

Yasal olmayan deneyler yapan merkezden bir belge almayı başaran İlay bu belgeyi Fuat'ın babasına vermiştir. İngilizce olan belgeyi Türkçeye çevirirken doğruları söylemeyen Fuat'ın babası belgeyi yırtıp çöpe atar.*"İlay aklımdaki planı uygulamak için mutfağa girdi. Su dolduracakmış gibi musluğu açtı, suyun sesi odaya ulaşsın istiyordu. Su akarken hemen çöp kutusunun kapağını kaldırıp yırtık ve kirlenmiş kâğıt parçalarını pantolonunun cebine tıktırdı."* (SS, s. 129).Yırtılan belgeyi almaya karar veren İlay plan yapar ve belgeyi çöpten almaya karar verir. Düşüncelerini eyleme dönüştüren İlay belgeyi çöpten alır ve arkadaşı Fuat ile çeviri yapar.

Belgeyi çeviren İlay ve Fuat deney yapan merkez ile ilgili gerçeği ortaya çıkarır ve merkezin kapatılmasını sağlar. Merak eden, araştırma yapan cesur davranan İlay ve Fuat düşüncelerini eyleme dönüştürürler ve problemi çözerler.

Grafik 4.1.8.2. “Düşüncelerini Eyleme Dönüştürür.” Kodunun Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Christine Nöstlinger’ in incelenen çocuk romanları içinde ilgili koda ait yansımanın en yüksek olduğu iki romanlar “Puding Poli Aydınlanıyor” ve “Lollipop” adlı çocuk romanlarıdır.

“ Puding Poli Aydınlanıyor” romanındaki çocuk kahraman Poli polisiye olaylara meraklı, problemleri tespit eden ve çözüm yolları üreten bir karakterdir. Okullarında meydana gelen hırsızlık olayını aydınlatmaya çalışan Poli ve Rozi planlar yapar ve düşüncelerini eyleme dönüştürürler. “*Poli kapının camından avluya baktı ve alçak sesle, “Ortalık sakin, dışarıda kimsecikler yok!” dedi. Kapıyı açtı, atık kâğıt kutusunun yanındaki banka doğru hızla koştu ve açık mavi kazağı bankın üstüne atıp bucak geri döndü.*” (PPA, s.60). Hırsızı yakalamak için bankın üstüne bir kazak koyup nöbet tutmayı planlayan iki arkadaş planlarını uyguladılar. Hırsızı yakalamak için birçok yol deneyen iki arkadaş şüphelendikleri kişinin evini gözetlemeye karar verirler. “*Rozi, yarın gözlerin fal taşı gibi açık olmalı! Çünkü ben bugün öğleden sonra Huber Sokağı’na gidip Knorr’un evini gözetledim.*” (PPA, s.123). Hırsızı yakalamak için planlar yapan iki arkadaş düşüncelerini eyleme dönüştürmüş, planlarını uygulamış ve kitabın sonunda hırsızlık problemini çözmüşlerdir.

Christine Nöstlinger’ in “Lollipop” adlı kitabında yapılandırmacı öğrenen özelliklerini taşıyan kahraman Lollipop’tur. Lollipop kendisine verilen ismi sorgulayan, bu sorgulama sonunda ismin kendisine uymadığını düşünüp ismini değiştirmeye karar veren biridir. “*Lollipop bu önemli kararı (ismini değiştirme kararını) bir öğleden sonra evde yalnızken vermişti*” (L, s. 11.) Bir İtalyan kralı ile aynı ismi taşıyan Lollipop, İtalyan kralına benzemediğini bu ismin

kendisine uygun olmadığını düşünür ve yeni bir isim arar. *“İtalyan kralı olmadığına göre, Lollipop’a yeni bir ad, gerekiyordu. Aklına bir sürü ad gelmişti, ama o her şeyin kuralına göre olmasını istiyordu. İnsan kendisine isim koymaz, bir başkası koyar,”* diyordu kendi kendine. Sonuçta Lollipop, annesi işten, ablası piyano dersinden ve büyükannesi kuaförden gelene kadar bekledi. Annesi, ablası ve büyükannesi gerçekten çok çabaladılar, ama üçünün düş gücü yaşlı bir atıncından daha fazla değildi.” (L, s. 13).Düşüncelerini eyleme dönüştüren Lollipop bu fikrini aile bireylerine söyler ve yeni bir isim arayışına girer. “Lollipop” adının kendine daha çok uyduğuna karar veren Lollipop bundan sonra bu ismi kullanır. Doğum günü tarihini de beğenmeyen Lollipop bu tarihi de değiştirmek ister. *“Lollipop eve koştı ve annesiyle büyükannesine adaletsiz doğum gününü 1 Nisan’a kaydırıldığını bildirdi.”* (L, s. 96).İsmini değiştiren Lollipop doğum günü tarihini değiştirir. Kendisi ile ilgili kararlar alan ve bu kararları uygulayan Lollipop düşüncelerini eyleme dönüştürerek kendisi için problem olan bu durumları çözüme ulaştırmaktadır.

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada Alman Çocuk ve Gençlik Edebiyatı yazarlarından Christine Nöstlinger ve Türk Çocuk ve Gençlik Edebiyatı yazarlarından Miyase Sertbarut'un çocuk romanları yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği amaçlar temel alınarak incelenmiştir. Yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili literatür incelenmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda yapılandırmacı öğrenenin ortak özellikleri sentezlendiğinde aşağıdaki kodlar oluşturulmuştur.

1. Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.
2. Problemi tespit eder, problemi çözer ve problem çözmekten hoşlanır.
3. Öğrenen öğrenme sürecinde merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.
4. Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.
5. Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.
6. Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.
7. Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.
8. Düşüncelerini eyleme dönüştürür.

Araştırmaya konu olan romanların kurguları tek tek incelenmiş ve kahramanlar yapılandırmacı öğrenenin ortak özellikleri temelinde irdelenmiştir. Araştırmaya konu olan çocuk romanları içerisinde barındırdığı yapılandırmacı öğrenen özellikleri açısından incelendiğinde "Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir." koduna ait frekans değeri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.1.
"Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir."
Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliği	Yazar Adı	Kitap Adı	Frekans(f) Değeri	Kitapların Sayfa numaraları
Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.	Christine Nöstlinger	Puding Poli Çözülüyor	3	45, 51, 116
		Puding Poli Karıştırıyor	2	9, 39
		Puding Poli Aydınlatıyor	1	103
	Toplam		6	
	Miyase Sertbarut	Buz Bebekler	3	123, 124, 13
		Mezarlıktaki Gölge	2	90, 107
		Çöp Plaza	1	91
		Ara Alem Yasak Oyun	1	47
		Ara Alem Yeniden Doğuş	1	61
		Ünsüz Youtuberın	1	168
		Günlüğü		
	Toplam		9	
	Toplam		15	

Yukarıdaki tablo incelendiğinde yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden olan “Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.” kodunun yansıması Christine Nöstlinger’in incelenen on bir çocuk romanı içinde üç romanda 6 yansıma tespit edilmiştir. Miyase Sertbarut’un incelenen on dört çocuk romanı içinden altı romanda 9 yansıma tespit edilmiştir.

Davranışçı yaklaşımda öğretmen “bilgiyi aktaran”, öğrenci ise “bilgiyi alan” kişidir. Öğrenme- öğretme sürecinin temelinde öğretmen vardır. Yapılandırmacı yaklaşımda ise öğrenen, öğrenme sürecinin temelindedir. Öğrenen öğrenme ortamında aktiftir ve sorumluluk üstlenir. Çocuk edebiyatı ürünlerinde kahramanın çocuk okur üzerindeki etkisi düşünüldüğünde kahramanın yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşıması önemlidir. Bu bağlamda incelenen yazarların çocuk romanlarında “Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir” maddesinin yansıması yeterli değildir.

Tablo 5.2.

“Problemi tespit eder, problemi çözer ve problem çözmekten hoşlanır.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliği	Yazar Adı	Kitap Adı	Frekans(f)) Değeri	Kitapların Sayfa Numaraları
Problemi tespit eder, problemi çözer ve problem çözmekten hoşlanır	Christine Nöstlinger	Puding Poli Aydınlatıyor	7	16, 33, 47, 58, 59, 79, 90
		Puding Poli Çözüyor	5	17, 31, 45, 65, 131
		Saklı Miras	4	42, 67, 116, 117
		Kim Takar Salatalık Kralı	3	118, 120, 125
		Paul'un Gizli Günlüğü	3	27, 36, 40
		Puding Poli Karıştırıyor	2	19, 29
		Lollipop	2	48, 68
		Aklından Düşünceler Geçen Çocuk	1	56
		Konrad ya da Konserve Kutusundan Çıkan Çocuk	1	142
		Toplam	28	
	Miyase Sertbarut	Kapiland'ın Kobayları	5	20, 25, 61, 89, 110
		Kapiland'ın Karanlık Yüzü	2	41, 72
		Kapiland'ın Kıyameti	2	187, 205
		Sissin Sakladıkları	2	88, 121
		Ara Alem Tarlakoz' un Tuzağı	2	129, 131
		Ara Alem Yasak Oyun	2	16, 131
		Sınıfta Kalanlar Okul Açtı	1	54
		Çöp Plaza	1	82
		Mezarlıktaki Gölge	1	94
		Toplam	18	
Toplam			46	

Yukarıdaki tablo incelendiğinde yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden “Problemi tespit eder, problemi çözer ve problem çözmekten hoşlanır.” kodunun yansıması Christine Nöstlinger’in incelenen on bir çocuk romanı içinden dokuz romanda 28 yansıma tespit edilmiştir. Miyase Sertbarut’un incelenen on dört çocuk romanı içinden ise dokuz romanda 18 yansıma tespit edilmiştir. İncelenen romanların birçoğunda özellikle çocuk kahramanların problem çözmeyi sevdiğini görmekteyiz.

Christine Nöstlinger’in “Puding Poli” serisindeki romanlarında Poli ve Rozi karakterinin problemi tespit ettiğini ve problem çözmekten hoşlandığını görmekteyiz. Çocuk okurun okuduğu eserdeki kahramanla özdeşleştiği düşünüldüğünde bu romanların çocuk okur üzerinde etkili olacağı, çocuk okurun yapılandırmacı öğrenen özelliklerini geliştirebileceği söylenebilir. Miyase Sertbarut’un ise “Kapiland” serisindeki romanlarında özellikle Marjinal karakterinin problemleri tespit ettiğini ve bu problemleri çözmek için gönüllü olduğunu görmekteyiz. “Kapiland” serisinin de bu bağlamda çocuk okurun yapılandırmacı öğrenen özellikleri edinmesinde etkili olabileceği söylenebilir.

Tablo 5.3.

“Öğrenen öğrenme sürecinde merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliği	Yazar Adı	Kitap Adı	Frekans(f) Değeri	Kitapların Sayfa Numaraları
Öğrenen öğrenme sürecinde merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.	Christine Nöstlinger	Puding Poli Çözüyor	10	16, 24, 61, 62, 70, 72, 77, 85, 93, 98
		Saklı Miras	6	32, 63, 64, 93, 94, 145
		Puding Poli Karıştırıyor	4	14, 52, 106, 107
		Puding Poli Aydınlatıyor	4	83, 84, 103, 120
		Kim Takar Salatalık Kralı	2	66, 93
		Lollipop	1	22
		Toplam	27	
		Çöp Plaza	5	77, 99, 110, 116, 127
		Ünsüz Youtuberın Günlüğü	4	28, 159, 162, 169
		Sissin Sakladıkları	3	62, 63, 151
	Miyase Sertbarut	Buz Bebekler	3	13, 18, 61
		Ara Alem Yasak Oyun	3	32, 96, 107
		Mezarlıktaki Gölge	3	50, 60, 88
		Kapiland'ın Kıyameti	2	46, 176
		Kapiland'ın Kobayları	1	80
		Ara Alem Tarlakoz' un	1	65
		Tuzağı		
		Toplam	25	
		Toplam		

Yukarıdaki tablo incelendiğinde yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden “Öğrenen öğrenme sürecinde merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.” kodunun yansıması Christine Nöstlinger’in incelenen on bir çocuk romanı içinde altı romanda 27 yansıma tespit edilmiştir. Miyase Sertbarut’un incelenen on dört çocuk romanı içinde ise dokuz romanda 25 yansıma tespit edilmiştir. İki yazarın romanlarındaki kahramanların eylemlerinden yola çıkarak elde edilen yansımalar incelendiğinde Christine Nöstlinger’in romanlarında ilgili maddeye ait yansımalar daha yüksektir.

Christine Nöstlinger’in özellikle “Puding Poli” serisinde yapılandırmacı öğrenen özelliklerin yansımaları yüksek çıkmaktadır. “Öğrenen öğrenme sürecinde merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.” kodunun yansıması da yine bu seride yüksek çıkmıştır. Kitaplardaki Poli ve Rozi karakteri yapılandırmacı öğrenenin hemen hemen bütün özelliklerini taşımaktadır. Bu iki karakterin bu anlamda çocuk okurun da yapılandırmacı öğrenme biçimlerinde değişiklik yaratacağı söylenebilir. Miyase Sertbarut’un ise “Çöp Plaza” ve “ Ünsüz Youtuberın Günlüğü” romanlarında kahramanların merak eden ve araştıran yapısını görmekteyiz kahramanların bu özellikleri çocuk okura model olmaktadır.

Tablo 5.4.

“Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliği	Yazar Adı	Kitap Adı	Frekans(f) Değeri	Kitapların Sayfa Numaraları
Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.	Christine Nöstlinger	Puding Poli	2	75, 88
		Karıştırıyor		
		Puding Poli Çözüyor	2	29, 78
		Puding Poli Aydınlatıyor	2	94, 107
		Toplam	6	
	Miyase Sertbarut	Ünsüz Youtuberın Günlüğü	1	139
		Kapiland'ın Kobayları	1	100
		Toplam	2	
		Toplam	8	

Yukarıdaki tabloda yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden “Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.” kodunun kitaplardaki yansımasını görmekteyiz. Christine Nöstlinger romanlarında sadece “Puding Poli” serisinde görülen bu özellik Miyase Sertbarut’un ise “Ünsüz Youtuberın Günlüğü” ve “Kapiland’ın Kobayları” kitabında bir defa görülmüştür.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenme ortamının temel ögesi olan öğrenen, günlük yaşam problemlerinin karmaşıklığını çözerek hayat boyu kullanacakları bilgi yapılarını oluştururlar. Öğrenen bütünün parçalarını yorumlar, parçalar arası karşılaştırmalar yaparak anlamlı bilgiyi oluşturur. Analiz yapan kişi ayrıntıları görür, parçaları ayırıştırarak karşılaştırmalar yapar, zıtlıkları görür, bağlantı kurar ve sonuca ulaşır. Bilgiyi karşılaştıran, yorumlayan, analiz eden öğrenen ulaştığı sonucu da özümser. Bu bağlamda yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden “Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.” kodunun yansımalarının incelenen çocuk romanlarında görülmesi önemlidir. İncelenen çocuk romanlarında bu maddenin yansımaları ise çok düşüktür. Çocuk romanlarındaki kahramanların çocuk okur üzerindeki etkisi düşünüldüğünde kahramanların yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşımaları önemlidir.

Tablo 5.5.
“Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliği	Yazar Adı	Kitap Adı	Frekans (f) Değeri	Kitapların Sayfa Numaraları
Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.	Christine Nöstlinger	Aklından Düşünceler Geçen Çocuk	10	10, 12, 26, 27, 29, 30, 37, 38, 62, 86
		Kim Takar Salatalık Kralı	8	25, 27, 29, 34, 80, 82, 86, 90
		Puding Poli	6	26, 30, 46, 78, 81, 130
		Karıştırıyor		
		Saklı Miras	6	46, 50, 72, 92, 147, 163
		Konuk Değil Baş Belası	6	15, 70, 76, 86, 88, 117
		Lollipop	2	11, 36
		Puding Poli Çözüyor	1	63
		Puding Poli	1	92
		Aydınlatıyor		
		Konrad ya da Konserve	1	71
		Kutusundan Çıkan Çocuk		
	Miyase Sertbarut	Susi'nin Gizli Günlüğü	1	39
		Toplam	42	
		Ünsüz Youtuberin Günlüğü	19	6, 13, 21, 23, 24, 27, 43, 56, 60, 82, 89, 103, 130, 133, 137, 142, 152, 159, 166
		Kapiland'ın Kobayları	17	20, 22, 26, 38, 40, 49, 52, 62, 65, 67, 71, 76, 80, 98, 105, 124, 17
		Kapiland'ın Karanlık Yüzü	15	21, 22, 83, 87, 94, 96, 99, 103, 104, 105, 107, 109, 114, 122, 127

Tablo 5.5.(devamı)

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliği	Yazar Adı	Kitap Adı	Frekans (f) Değeri	Kitapların Sayfa Numaraları
Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.	Miyase Sertbarut	Kapiland'ın Kıyameti	12	57, 93, 104, 132, 133, 134, 138, 139, 141, 153, 159, 177
		Sınıfta Kalanlar Okul Açtı	12	21, 22, 24, 32, 37, 39, 42, 48, 51, 68, 79, 95
		Buz Bebekler	7	51, 64, 71, 78, 142, 143, 146
		Ara Alem Yasak Oyun	7	128, 130, 141, 143, 146, 153, 181
		Sissin Sakladıkları	6	52, 80, 83, 102, 129, 133
		Ara Alem Tarlakoz' un Tuzağı	2	54, 137
		Mezarlıktaki Gölge	2	71, 109
		Ara Alem Yeniden Doğuş	1	139
		Toplam	117	
Toplam			159	

Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden “Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.” kodunun incelenen çocuk romanlarındaki yansımaları görürüz. Miyase Sertbarut’un incelenen on dört çocuk romandan on ikisinde bu özelliği taşıyan kahraman görülürken; Christine Nöstlinger’in de incelenen on bir çocuk romanından onunda bu özelliği taşıyan kahramanları görmekteyiz. Yapılandırmacı öğrenenin romanlardaki yansımaları incelediğimizde Miyase Sertbarut’un romanlarında bahsedilen özelliğe ait davranışın daha sık tekrarlandığını görürüz. Christine Nöstlinger’in on romanında bu maddenin frekans değeri 42 iken Miyase Sertbarut’un on iki romanında frekans değeri 117 çıkmaktadır.

Miyase Sertbarut’un romanlarından özellikle “Ünsüz Youtuberın Günlüğü”, “Kapiland’ın Kobayları” ve “Çöp Plaza” romanlarında eleştirel bakış açısına sahip, sorgulayan birey özelliklerini çok görmekteyiz. Yazarın romanlarında kahramanların eğitim sistemi, reklam sektörü, gıda güvenliği, devlet politikaları, sosyal medya, ebeveyn tutumları, sınıf ayrımı, sağlık politikaları, tüketim alışkanlıkları, dış ülkelere bağımlılık, çocuk hakları ve çocuk istismarı gibi birçok farklı konuda sorgulayan ve eleştirel düşünen tutumlarını görürüz. “Çöp Plaza” kitabında eleştirel düşünen ve sorgulayan karakterler Doktor Metin, Murat ve İhsan gibi genç karakterlerdir ve bu karakterlerin bu gibi konularda eleştirel düşünmesi ve sorgulaması olasıdır. Bununla birlikte “Ünsüz Youtuberın Günlüğü” kitabında yaklaşık on üç yaşındaki Pars karakterinin reklam sektörü ile ilgili düşünceleri, yorumlamaları ve eleştirel bakışı dikkat çekmektedir. *“Ama zihnimi kemiren bir düşünce var, dünya küreselleşti diyorlar ya, Amerika’da,*

*Avustralya’da nasıl bir endüstri, nasıl bir uygulama varsa çoğu zaman aynısı ülkemizde de var. Otellerimiz, AVM’lerimiz, pizzacılarımız nasıl başka ülkelerdeki gibiyse... Süt çiftlikleri için de aynı şey geçerli değil miydi? Ayrıca şu soru kafamda bir türlü cevap bulmuyor. Saklıköy reklamı neden gerçek üretim yerinde değil de golf sahasının yeşil çimleri üzerinde çekildi?” (ÜYG,s.142).*Ortaokul öğrencisi olan Pars karakterinin bu cümleleri, çocuk kahramanın kendi düşüncelerinden çok yazarın kendi düşünceleridir.Yazarın incelenen bazı romanlarında eleştiriyi yapan ve sorgulayan kişi kahramanın kendisi iken bazı kitaplarda da yazarın ilahi bakış açısını görürüz. *“Öğretmenler uzak sitelerden arabalarıyla ve düşleriyle gelirlerdi. Düşlerinde bu mahallede öğretmenlik yapmak değil, iki kilometre ötedeki Elit City’deki okullardan birine kapağı atmak vardı.” (ÇP, s.36).*“Çöp Plaza” kitabında kendisi de bir eğitimci olan yazar eğitim sistemindeki aksaklıkları ilahi bakış açısıyla eleştirir.

Christine Nöstlinger’in “Aklımdan Düşünceler Geçen Çocuk” ve “Kim Takar Salatalık Kralı” romanlarında ilgili maddenin yansıması yüksek çıkmaktadır. Yazarın romanlarındaki kahramanlar ebeveyn tutumlarını, kadın erkek eşitliğini, otoriter tutumları sorgular ve eleştirirler. Bu gibi konuların dışında kahramanlar isimlerinin kendilerine uygun olup olmadığını bile sorgularlar. *“Akşam Rosalinde büyükbabasına, niye ona Rosalinde adının verildiğini sorar.” (ADGÇ, s.37).* *“O gün Lollipop eve gitmiş, aynanın karşısına geçip uzun süre kendine bakmış, sonra da, “Yok canım, benim hiç de bir İtalyan kralına benzer yanımda yok. O zaman adımın Victor-Emanuel olarak kalmasına daha fazla razı olamam,” demişti kendi kendine.” (L, s. 11).*Yazarın romanlarındaki kahramanlar kendi yaşlarına uygun sorgulamalar yapar. Yazar her şeyi bilen, üst düzey sorgulamalar yapan “süper çocuk” bir kahraman çizmez. Kahramanlar günlük yaşamda sık karşılaşabileceğimiz çocuklardır ve bu çocuklar “çocukça” sorgulamalar yapan ve eleştiren kişilerdir. *“Hayır hayır, değiliz!” diye bağırmaya başladı Martina birdenbire . “ Biz çok boktan bir aileyiz! Televizyonda yalnızca babamın isteklerini izleyebiliriz! Yalnızca babamın istediklerini yiyebiliriz! Yalnızca babamın istediği şeyleri giyebiliriz! Babam istediği zaman gülebiliriz!” (KTSK, s.80-81)* .Babasının otoriter tutumlarını sorgulayan ve eleştiren Martina çocuk okura uzak bir karakter değildir. İncelenen kitaplarda yazarın ilahi bakış açısı ile kendi eleştirilerini yaptığını görmeyiz. Bununla birlikte yazarın çocuk okuru eleştirel düşünmeye de yönlendirdiğini görürüz.

“Gelecek hafta doğum günün olduğunu ve kızsın diye, ne yazık ki kimsenin sana uzaktan kumandalı bir buldozer hediye etmeyeceğini düşünüyorsun!” (ADGÇ, s.12).

Ama Fredi, “Sen mühendis olamazsın. Mühendis olunca, bir yığın sayıyla ve hesaplalar uğraşmak gerekir. Kızlarda bu yetenek yoktur” diye iddia eder.

Matematik sınavlarında Fredi, Rosalinde'den kopya çeker hep. Rosalinde olmasaydı bir sürü zayıf olurdu. Öğretmen, Fredi'yi tahtaya çağırdığında da, Rosalinde ona fısıldayarak yardım eder

"Hem, kızlar teknikten anlamazlar," diye iddia eder Fredi.

Rosalinde, dün onun dört uçlu tükenmezini tamir etti, çünkü Fredi bu işi becerememişti. (ADGÇ, s.62).

Toplumsal cinsiyet ile ilgili kalıp yargılara dikkat çeken yazar okurun bu konuyu sorgulamasını, eleştirel bir bakış geliştirmesini sağlıyor. Yazar bunu gerçekleştirirken didaktik bir üslup geliştirmiyor, kahramanın başından geçen bir olayı anlatarak çocuk okurun dikkatini çekiyor.

Çocukların eleştirel düşünebilen, sorgulayan ve kendi çıkarımlarıyla sonuca ulaşabilen bireyler olmasını hedefleyen yapılandırmacı yaklaşımın bu amaçlarına ulaşabilmesinde çocuk edebiyatı önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda incelenen yazarların romanlarında ilgili maddenin frekans değerinin yüksek olması yapılandırmacılığın hedeflediği bireylerin yetişmesi açısından önemlidir.

Tablo 5.6.

"Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur." Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliği	Yazar adı	Kitap Adı	Frekans(f) Değeri	Kitapların Sayfa Numaraları
Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.	Christine Nöstlinger	Puding Poli Aydınlatıyor	6	14, 15, 19,45, 78, 84
		Puding Poli Karıştırıyor	5	17, 19, 23, 38, 97
		Saklı Miras	5	30, 73, 100, 103, 111
		Konrad ya da Konserve	4	107, 136, 143, 144
		Kutusundan Çıkan Çocuk		
		Puding Poli Çözüyor	3	16, 25, 92
		Kim Takar Salatalık Kralı	2	81, 89
		Lollipop	1	11
		Toplam	26	
		Kapiland'ın Kobayları	7	40, 41, 54, 87, 97, 111,125
	Miyase Sertbarut	Ünsüz Youtuberın Günlüğü	4	42, 83, 85, 140
		Kapiland'ın Karanlık Yüzü	4	51, 153, 155, 156
		Ara Alem Yeniden Doğuş	3	35, 188, 189
		Mezarlıktaki Gölge	2	88, 104
		Sissin Sakladıkları	2	58, 101
		Sınıfta Kalanlar Okul Açtı	1	50
		Ara Alem Tarlakoç'un	1	49
		Tuzağı		
		Toplam	24	
		Toplam	50	

Yukarıdaki tabloyu incelediğimiz de yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden “Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.” kodunun kitaplardaki yansıma sıklıklarını ve bu yansımaların bulunduğu sayfa numaralarını görmekteyiz. Christine Nöstlinger’in yedi romanında 26 yansıma, Miyase Sertbarut’un ise sekiz romanında 24 yansıma ile yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği bu özelliğe uygun kahraman bulunmaktadır.

Yapılandırmacı öğrenen öğrenme ortamında aktif yer alıp sorumluluk üstlendiyse, bilgiyi araştırıp, analiz ettiyse kendi yorumunu oluşturacaktır. Kendi yorumunu oluşturan öğrenen de kendi yorumunu nedenleriyle savunabilecektir. Kitaplardaki bu maddeye ait frekans değeri düşünüldüğünde bu kitaplar yapılandırmacılığın hedeflediği bireylerin yetişmesine katkı sağlayacaktır.

Tablo 5.7.
“Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliği	Yazar Adı	Kitap Adı	Frekans(f) Değeri	Kitapların Sayfa Numaraları
Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur	Christine Nöstlinger	Kim Takar Salatalık Kralı	1	94
		Toplam	1	
	Miyase Sertbarut	Kapiland'ın Kobayları	1	99
		Toplam	1	
Toplam			2	

Yukarıdaki tabloda yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden “Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.” kodunun kitaplardaki yansımasını görmekteyiz. Bu kodun iki yazarın da sadece bir kitabında yansıması görülmektedir.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenme öğrenenin bilgiyi transfer etmesine, var olan bilgiyi yeniden yorumlamasına ve yeni bilgi oluşturmaya dayanır. Öğrenen, öğrenilmiş bir bilgiyi yeni öğrenilen bir bilgi ile uyumlu hale getirerek bilgiyi yapılandırır Öğrenen yeni bir bilgi ile karşılaştığında önceden oluşturduğu kurallarını kullanır yani kazanılan bilgi bir sonraki bilgiyi yapılandırmak için zemin hazırlar. İncelenen romanlarda kahramanların bilgiyi transfer etmesine, yeni durumlarda yeniden kullanmasına sık rastlamayız. Çocuk yazının çocuk okur

üzerindeki etkisi düşünüldüğünde incelenen kitaplardaki frekans değerinin daha yüksek olması gerekmektedir.

Yapılandırmacı yaklaşımının hedeflediği birey tiplerinden biri de öğrenenin düşüncelerini eyleme dönüştürmesidir. Yapılandırmacı öğrenen öğrenme sürecinde aktiftir ve sorumluluk üstlenir. Sorumluluk üstlenen birey yaşam problemlerini çözmek ister ve düşüncelerini eyleme dönüştürür.

Tablo 5.8.

“Düşüncelerini eyleme dönüştürür.” Kodunun Kitaplara Göre Frekans Değeri ve Sayfa Numaraları

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliği	Yazar Adı	Kitap Adı	Frekans(f) Değeri	Kitapların Sayfa Numaraları
Düşüncelerini eyleme dönüştürür	Christine Nöstlinger	Puding Poli Aydınlatıyor	4	60, 86, 115, 123
		Lollipop	4	11, 13, 88, 96
		Saklı Miras	3	93, 106, 110
		Puding Poli Karıştırıyor	2	74, 110
		Puding Poli Çözüyor	2	95, 114
		Kim Takar Salatalık Kralı	2	77, 94,
		Toplam	17	
		Miyase Sertbarut	Buz Bebekler	3
	Mezarlıktaki Gölge		2	90, 111
	Sissin Sakladıkları		2	63, 129
	Çöp Plaza		2	81, 117
	Sınıfta Kalanlar Okul Açtı		1	60
	Ünsüz Youtuberın Günlüğü		1	168
	Kapiland'ın Kobayları		1	128
	Ara Alem Yasak Oyun		1	147
	Ara Alem Yeniden Doğuş		1	30
	Toplam	14		
Toplam			31	

Yukarıdaki tabloda yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden “Düşüncelerini eyleme dönüştürür.” kodunun kitaplardaki yansıma sıklıklarını görmekteyiz. Christine Nöstlinger’in incelenen on bir kitabı içinde altı romanda 17, Miyase Setbarut’un ise incelenen on dört kitabı içinde dokuz romanda 14 yansıma tespit edilmiştir. Kitaplardaki yansıma sıklıklarına baktığımız zaman ise Christine Nöstlinger’in romanlarında bu yansımanın daha sık olduğunu görmekteyiz. İki yazarın da kahramanlarının düşüncelerini eyleme dönüştürmesi kahramanla özdeşim kurabilen çocuk okurun yapılandırmacı öğrenme biçiminde değişiklik yaratacaktır.

Tablo 5.9.

Yapılandırmacı Öğrenen Özelliklerinin Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut Romanlarındaki Toplam Frekans(f) Değeri

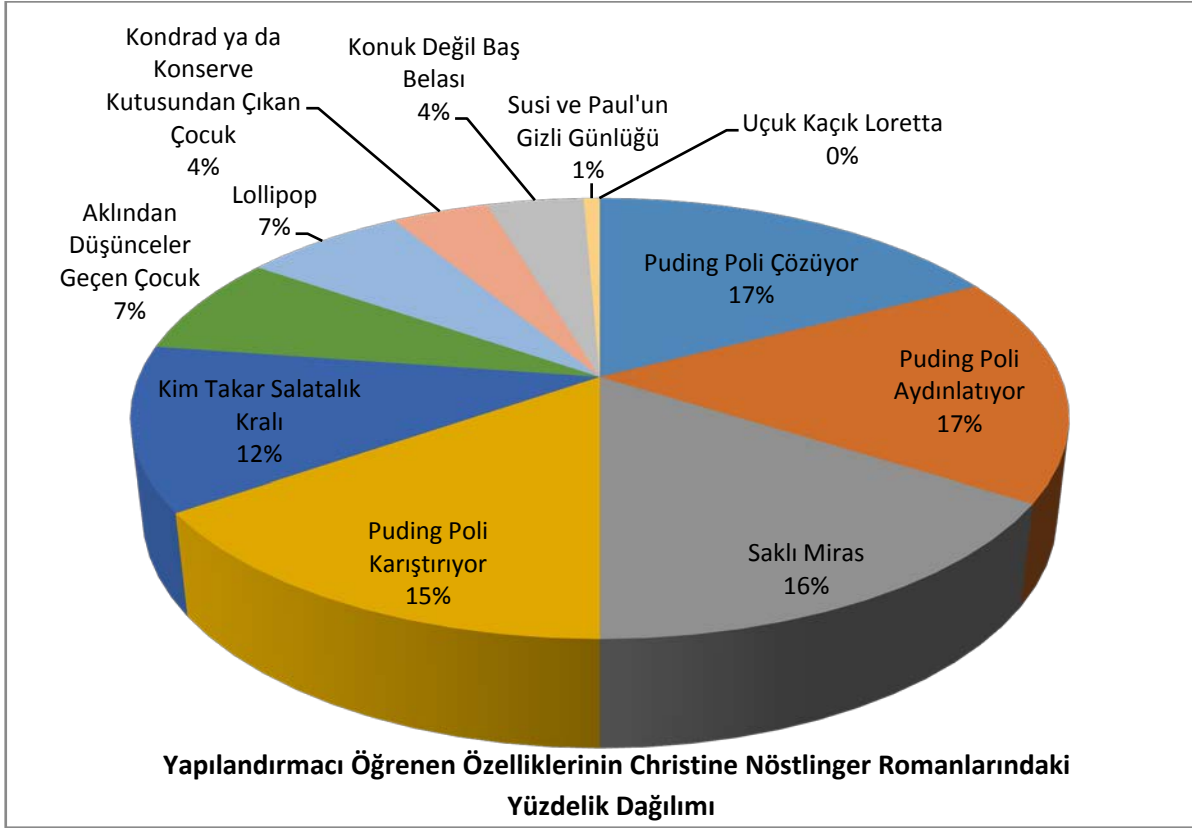
Yapılandırmacı Öğrenen Özellikleri	Christine Nöstlinger Romanlarının Frekans(f) Değerleri	Miyase Sertbarut Romanlarının Frekans(f) Değerleri
Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.	6	9
Problemi tespit eder, problemi çözer ve problem çözmekten hoşlanır	28	18
Öğrenen öğrenme sürecinde merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar.	27	25
Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.	6	2
Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular	42	117
Bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.	26	24
Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.	1	1
Düşüncelerini eyleme dönüştürür	17	14
Toplam	153	201

Yukarıdaki tabloda yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin iki yazarın tüm romanlarındaki frekans değerini görmekteyiz. Yapılandırmacı öğrenen özellikleri içinde frekans değerinin en yüksek olduğu kod, iki yazarın romanlarında da “Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.” iken; en düşük frekans değeri de yine iki yazarda da “Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.” koduna aittir. Yine “Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.” kodu ile “Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.” kodunun kitaplardaki yansıma sıklığı düşük çıkmaktadır. Yazarların incelenen roman sayıları farklı olduğu için ulaşılan frekans değerleri karşılaştırmalarında bir üstünlük yorumu yapılamaz. Yapılan karşılaştırma yazarların kendi romanları içinde yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin frekansını ortaya çıkarmaktadır.

İki yazarın da çocuk romanlarında “Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular.” koduna ait yansımalar sık çıkmıştır. Birçok kitaptaki çoğu kahraman sorgulayan, eleştirel bakış açısına sahip bireylerdir. Bu açıdan kahramanlarla özdeşim kurabilen çocuk okurun da yapılandırmacı öğrenme biçiminde olumlu değişikliklerin oluşacağı söylenebilir. Bununla birlikte “Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.”, “Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir.” ve “Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler.” kodlarının yansıması iki yazarın da romanlarında düşüktür. Çocuk yazınının

çocuk üzerindeki etkisi düşünüldüğünde ilgili kodlara ait yansımaların daha sık bulunması gerekmektedir.

Aşağıdaki grafiklerde yazarların romanları yapılandırmacı öğrenen özellikleri bulundurma açısından kendi içinde karşılaştırılmıştır.

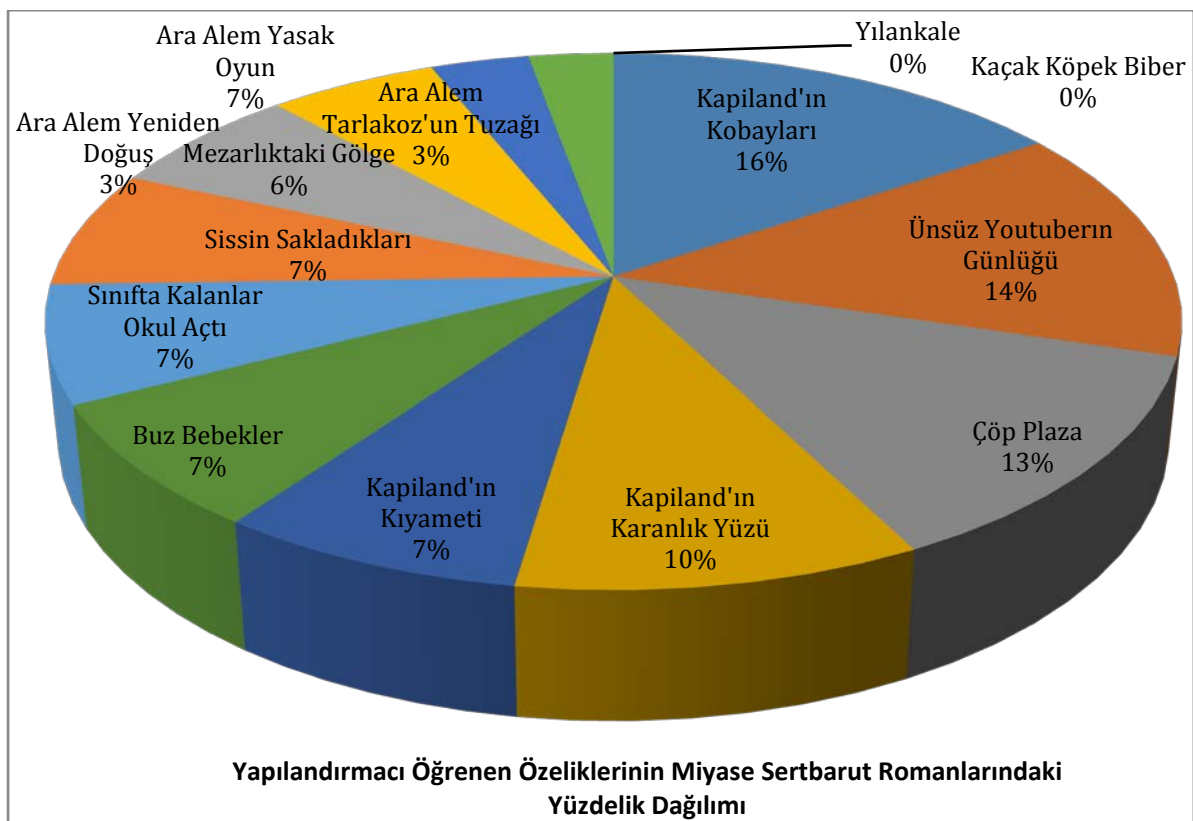
Grafik 5.1. Yapılandırmacı Öğrenen Özelliklerinin Christine Nöstlinger Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Yukarıdaki grafiği incelediğimizde on bir çocuk romanı incelenen Christine Nöstlinger'in romanları içinde yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin yansımalarının en yüksek olduğu kitap "Puding Poli Çözüyor" isimli kitaptır. Yine "Puding Poli" serisinin diğer iki kitabında da yapılandırmacılığın hedeflediği birey tipine sık rastlanılmıştır. "Saklı Miras" isimli kitapta da yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipi yansıması sık görülmektedir. "Uçuk Kaçık Loretta" isimli kitapta yapılandırmacılığın hedeflediği birey tipine rastlanılmamıştır. "Susi ve Paul'un Gizli Günlüğü" kitabında ise sadece bir yansıma tespit edilmiştir.

"Puding Poli" serisindeki üç kitap, "Saklı Miras" ve "Kim Takar Salatalık Kralı" romanları yapılandırmacı öğrenen birey tipinin yansımalarının sık olduğu kitaplardır. Bu romanların çocuk okurun yapılandırmacı öğrenme biçimlerinde olumlu yönde değişiklik yaratacağı düşünülmektedir. "Uçuk Kaçık Loretta" ve "Susi ve Paul'un Gizli Günlüğü" romanlarında ise

yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipi ya hiç bulunmamakta ya da yeterli sıklıkta olmadığı için çocuk okurun yapılandırmacı öğrenme biçimine katkı sağlama noktasında yeterli değildir.

İncelenen eserlerden“Konrad ya da Konserve Kutusundan Çocuk” isimli romanda yapılandırıcı öğrenen birey tipine çok az rastlanılmıştır. Bununla birlikte kitapta yapılandırıcı yaklaşımın karşı olduğu davranışçı öğrenen birey tipine uygun ideal çocuk Konrad üzerinden bir davranışçılık eleştirisi de yapılmaktadır.

Grafik 5.2. Yapılandırmacı Öğrenen Özelliklerinin Miyase Sertbarut Romanlarındaki Yüzdelik Dağılımı

Yukarıdaki grafiği incelediğimizde on dört çocuk romanı incelenen Miyase Sertbarut'un romanları içinde yapılandırmacı öğrenen özelliklerinin yansımasının en yüksek olduğu eser, "Kapiland'ın Kobayları" isimli romandır. "Ünsüz Youtuberın Günlüğü", "Çöp Plaza" ve "Kapiland'ın Karanlık Yüzü" isimli romanlarda da yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipi yansıması sık görülmektedir. "Yılankale" ve "Kaçak Köpek Biber" isimli eserlerde yapılandırmacılığın hedeflediği birey tipine rastlanılmamıştır. "Ara Alem Yeniden Doğuş" ve "Ara Alem Tarlakoz'un Tuzağı" isimli romanlarda da yapılandırmacılığın hedeflediği birey tipinin yansıması azdır.

“Kapiland’ın Kobayları”, “Ünsüz Youtuberın Günlüğü”, “Çöp Plaza” ve “Kapiland’ın Karanlık Yüzü” isimli eserler yapılandırmacı öğrenen birey tipinin yansımasının sık olduğu kitaplardır. Bu romanların çocuk okurun yapılandırmacı öğrenme biçimlerinde olumlu yönde değişiklik yaratacağı düşünülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çağdaş çocuk yazını, bilişsel ve duyuşsal olarak çocukların sağlıklı bir biçimde gelişimini amaçlar. Yapılandırıcı yaklaşımın duyuşsal ve bilişsel öğrenme üzerinde anlamlı katkıları vardır. Bu bağlamda yapılandırıcı yaklaşımın çocuk yazınıyla ilişkisi olduğu söylenebilir. Çocukların öğrenme ortamında aktif olmasını, sorumluluk üstlenmesini, problemleri tespit etmesini, merak edip araştırmasını, eleştirel düşünebilmesini, sorgulamasını, düşüncelerini eyleme dönüştürmesini ve nihayetinde kendi çıkarımlarıyla sonuca ulaşabilen bireyler olmasını hedefleyen yapılandırıcı yaklaşımın bu amaçlarına ulaşabilmesinde çocuk edebiyatı önemli bir yere sahiptir.

Çalışmada Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un çocuk romanlarındaki kurgu ve bu kurguda yapılandırıcı yaklaşımın hedeflediği birey tipine uygun kahramanlar incelenmiştir. Çalışmada yapılandırıcı öğrenme kuramının hedeflerinden yola çıkılarak yapılandırıcı öğrenenin ortak özellikleri sentezlenerek sekiz kod oluşturulmuştur. Oluşturulan birey tipleri kitaplardaki çocuk kahramanların davranışlarıyla karşılaştırılmıştır. İncelenen kitaplardaki çocuk kahramanların yapılandırıcı öğrenen özellikleri ile örtüştüğü bölümlerin yansımaları tespit edilmiş ve bu yansımaların sıklık dereceleri tablo olarak sunulmuştur. İki yazarın da tüm çocuk romanları bu doğrultuda irdelenmiştir. Yazarların incelenen roman sayıları farklı olduğu için ortaya çıkan frekans değerleri karşılaştırılırken veya yorumlanırken üstünlük belirtilmemiştir. Frekans değerlerindeki üstünlük yorumları yazarların kendi romanları içinde yapılmıştır. Bununla birlikte iki yazarda da yüksek veya düşük çıkan kodlar tespit edilmiş ve karşılaştırılmıştır.

Çalışmanın sonucunda;

- Çocuk romanları incelenen Christine Nöstlinger ve Miyase Sertbarut'un bazı çocuk romanında yapılandırıcı öğrenme kuramının hedeflediği birey tipleri görülmüştür.
- Miyase Sertbarut'un "Kapiland'ın Kobayları" adlı kitabı yapılandırıcı öğrenen özelliklerinin yansımalarının en sık görüldüğü kitaptır.
- Christine Nöstlinger'in "Puding Poli Çözüyor" adlı kitabı yapılandırıcı öğrenen özelliklerinin yansımalarının en sık görüldüğü kitaptır.
- Christine Nöstlinger'in "Uçuk Kaçık Loretta" kitabında yapılandırıcı öğrenen birey tipi görülmemiştir.
- Miyase Sertbarut'un "Yılankale" ve "Kaçak Köpek Biber" romanlarında yapılandırıcı öğrenen birey tipi görülmemiştir.
- Yapılandırıcı öğrenen özelliklerinden yansıması en yüksek olan kod, iki yazarda da "Eleştirel düşünür, eleştirel soru sorar, sorgular." koduna aittir

- Yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden yansıması en düşük olan kod iki yazarda da “Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.” koduna aittir.
- Yapılandırmacı öğrenen özelliklerinden ““Öğrenen öğrenme ortamında etkin yer alır ve daha fazla sorumluluk üstlenir”, “Bilgiye ulaşır, inceler, analiz eder ve sonuca ulaşmayı hedefler” ve “Önceki bilgilerden hareketle yeni bilgi oluşturur.” kodlarının yansıması iki yazarda da yeterli değildir.
- Farklı kültürlerin, farklı coğrafyaların ve farklı kuşakların insanları olan bu iki yazarın çocuk romanlarındaki kahramanlar yapılandırmacı öğrenenin hedeflediği birey tipleriyle örtüşmektedir. Bu bağlamda iki yazarın da kahramanları özellikle eleştirel düşünme, sorgulama ve eleştirel sorular sorma davranış özellikleriyle birbirine benzerdir.

Çocuk edebiyatı ürünleri çocuğun bilişsel ve duyuşsal gelişimleri üzerinde etkilidir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı bireylerin bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünlere katkı sağlar. Çocuk yazını ve yapılandırmacı yaklaşımın hedefleri örtüşmektedir. Bu bağlamda çocuk edebiyatı ürünlerinde kahramanların yapılandırmacı öğrenen özellikleri taşımaları önemlidir. Çalışmanın sonucunda bilişsel ve duyuşsal olarak çocukların sağlıklı bir biçimde gelişimini amaçlayan çocuk yazınında, yapılandırmacı yaklaşımın hedeflediği birey tipleriyle örtüşen kahramanların bulunması gerektiği önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- [1]. Arslan, M. (2007). Eğitimde Yapılandırmacı Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40 (1), 41-61. DOI: 10.1501/Egifak_0000000150
- [2]. Aslan, D. ve Aydın, H. (2016). Yapılandırmacı Öğretim Kuramın Felsefi Paradigmaları: Bir Derleme Çalışması. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 56-71. DOI: 10.29065/usakead.232435
- [3]. Aydınlık Kitap Eki (2010, 16 Kasım). Miyase Sertbarut ile Söyleşi. Erişim adresi: <http://www.miyasesertbarut.com/?pnun=14&pt=R%C3%96PORTAJLARDAN>
- [4]. Aytaç, G. (2001). *Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- [5]. Aytaç, G. (2016) *Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- [6]. Baysen E. (2012). Yapılandırmacı Yaklaşım. Zeki Kaya(Ed.), *Öğrenme ve Öğretme Kuramlar, Yaklaşımlar, Modeller* içinde (190-200). Ankara: Pegem Akademi.
- [7]. Cumhuriyet Kitap (2006, 19 Ekim). Miyase Sertbarut ile Söyleşi. Erişim adresi: <http://www.miyasesertbarut.com/?pnun=14&pt=R%C3%96PORTAJLARDAN>
- [8]. Çelik, F. (2006). Türk Eğitim Sisteminde Hedefler ve Hedef Belirlemede Yeni Yönelimler. *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(11), 1-15.
- [9]. Doğanay, A. ve Tok Ş. (2007). Öğretimde Çağdaş Yaklaşımlar, Ahmet Doğanay (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* içinde (s. 208-240). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- [10]. Erdem, E. (2001). *Program geliştirmede yapılandırmacılık yaklaşımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- [11]. Erdem, E. ve Demirel, Ö. (2002). Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (23), . Retrieved from <http://dergipark.org.tr/hunefd/issue/7815/102628>.
- [12]. Gökçe, B. (1999). *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- [13]. Gültekin, Ali (Ed.). (2002). Karşılaştırmalı Edebiyat Öğretimi İçin Bir Model Önerisi. Osmangazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü 1. Ulusal Karşılaştırmalı Edebiyat Sempozyumu. Eskişehir: OGU Yayınları.
- [14]. Güneş, F. (2013). Yapılandırmacı Yaklaşımla Dil Bilgisi Öğretimi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9 (3), 171-187. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/http-eku-comu-edu-tr/issue/5457/74003>
- [15]. Güneş, F. (2010). "Eğitimde Yapılandırıcı Yaklaşımla Gelen Yenilikler." *Eğitime Bakış*, 16, 3-9.
- [16]. İpşiroğlu, Z. (2008). Çağdaş Çocuk ve Gençlik Yazınının Türkiye'deki İşlevi, Gelişimi ve Konumu. İpşiroğlu, Z. (Ed.). *Çağdaş Türk Yazını* içinde(s. 171-192).İstanbul: Toroslu Kitaplığı.
- [17]. Karadüz, A. (2014). Yapılandırmacı Paradigma Bağlamında Türkçe Derslerinde Öğrenme Ortamları/Paradigm Of Constructivist Learning Environments In The Context Of Turkish Lessons. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (14), 135-154. Erişim adresi: <http://dergipark.org.tr/mkusbed/issue/19556/208644>
- [18]. Kaya, H. (1997). *Üniversite öğrencilerinde eleştirel akıl yürütme gücü*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [19]. Kefeli, E. (2010). Gelişen Teknoloji Karşısında Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 0 (9), 145-151. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/ataunitaed/issue/2851/39428>
- [20]. Koç, G. (2002). *Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının duyuşsal ve bilişsel öğrenme ürünlerine etkisi*.(Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- [21]. Koç, G. ve Demirel, M. (2004). Davranışçılıktan Yapılandırmacılığa: Eğitimde Yeni Bir Paradigma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (27), . Erişim adresi: <http://dergipark.org.tr/hunefd/issue/7811/102515>

- [22]. Kurmacabiyografiler (2015, 2 Nisan). Miyase Sertbarut ile Söyleşi. Yılankale. Erişim adresi: <http://kurmacabiyografiler.blogspot.com/2015/04/yilankale.html>
- [23]. Küçükavşar, A. (2010). *Yapılandırmacı yaklaşımın Türkçe eğitiminde okuduğunu anlama becerileri üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- [24]. Nöstlinger, C. (2003). *Konrad ya da Konserve Kurusundan Çıkan Çocuk*. İstanbul: günışığı kitaplığı.
- [25]. Nöstlinger, C. (2010). *Puding Poli Çözüyor*. İzmir: Tudem.
- [26]. Nöstlinger, C. (2010). *Puding Poli Karıştırıyor*. İzmir: Tudem.
- [27]. Nöstlinger, C. (2013). *Puding Poli Aydınlatıyor*. İzmir: Tudem.
- [28]. Nöstlinger, C. (2010). *Konuk Değil Baş Belası*. İstanbul: günışığı kitaplığı.
- [29]. Nöstlinger, C. (2011). *Susi ve Paul'un Gizli Günlüğü*. İstanbul: günışığı kitaplığı.
- [30]. Nöstlinger, C. (2016). *Lollipop*. İstanbul: günışığı kitaplığı.
- [31]. Nöstlinger, C. (2016). *Kim Takar Salatalık Kralı*. İstanbul: günışığı kitaplığı.
- [32]. Nöstlinger, C. (2017). *Aklından Düşünceler Geçen Çocuk*. İstanbul: günışığı kitaplığı.
- [33]. Nöstlinger, C. (2017). *Saklı Miras*. İstanbul: günışığı kitaplığı.
- [34]. Nöstlinger, C. (2018). *Uçuk Kaçık Loretta*. İstanbul: günışığı kitaplığı.
- [35]. Oğuzkan F. (1993). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- [36]. Özbay, A. F. (2009). *Yapılandırmacılık kuramına dayalı olarak ingilizce dersinin işlenişine ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- [37]. Özcan, M.(2001) Karşılaşma/Karşılaştırma: Komparatistik Zihniyetin Doğuşu s. 364-371. "I. Ulusal Karşılaştırmalı Edebiyat Sempozyumu".EskişehirOsmangazi Üniversitesi. Erişim adresi: <http://karsilastirmaliyadedebiyat.blogspot.com/2007/11/karslasmakarslastirma-komparatistik.html>
- [38]. Özkan B. (2001). *Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında özgün etkinlik ve materyal kullanımının etkililiği*.(Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- [39]. Özsahin, Ö. C. (2008). *Ortaöğretim tarih derslerinde yapılandırmacı öğretim yaklaşımıyla modellendirilmiş etkinliklerin öğrencilerin kavram kazanma düzeylerine etkisi*.(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- [40]. Öztürk, M. (2014). *Yapılandırmacı eğitim kuramının felsefi temelleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- [41]. Piaget, J. (1984). *Genetik Epistemoloji*. Ankara: Birey ve Toplum Yayıncılık.
- [42]. Rousseau, A. M. ve Pichois, C. (1994). *Karşılaştırmalı Edebiyat* (Mehmet Yazgan, Çev.). İstanbul: MEB Yayınları.
- [43]. Sakallı, C. (1998). Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları. Öztürk, O. (Ed.) *Karşılaştırmalı Yazınbilim ve Yöntem Sorunları*. Konya: Selçuk Üniversitesi Basımevi.
- [44]. Sakallı, C. (2006). *Karşılaştırmalı Yazınbilim ve Yazınlararasılık/Sanatlararasılık Üzerine*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- [45]. Sertbarut, M. (2012). *Sisin Sakladıkları*. İzmir: Tudem.
- [46]. Sertbarut, M. (2012). *Kapiland'ın Kobayları*. İzmir: Tudem.
- [47]. Sertbarut, M. (2012). *Çöp Plaza*. İzmir: Tudem.
- [48]. Sertbarut, M. (2014). *Mezarlıktaki Gölge*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- [49]. Sertbarut, M. (2015). *Kapiland'ın Karanlık Yüzü*. İzmir: Tudem.
- [50]. Sertbarut, M. (2015). *Buz Bebekler*. İzmir: Tudem.
- [51]. Sertbarut, M. (2015). *Yılankale*. İzmir: Tudem.
- [52]. Sertbarut, M. (2015). *Ara Alem Tarlakoz'un Tuzağı*. İzmir: Tudem.
- [53]. Sertbarut, M. (2016). *Ara Alem Yasak Oyun*. İzmir: Tudem.
- [54]. Sertbarut, M. (2016). *Kaçak Köpek Biber*. İzmir: Tudem.

- [55]. Sertbarut, M. (2017). *Ara Alem Yeniden Doğuş*. İzmir: Tudem.
- [56]. Sertbarut, M. (2017). *Sınıfta Kalanlar Okul Açtılar*. İzmir: Tudem.
- [57]. Sertbarut, M. (2018). *Kapiland'ın Kıyameti*. İzmir: Tudem.
- [58]. Sertbarut, M. (2018). *Ünsüz Youtuberın Günlüğü*. İzmir: Tudem.
- [59]. Şaşan, H. (2002). Yapılandırmacı öğrenme. *Yaşadıkça Eğitim*, (74-75) 49-52.
- [60]. Şirin, M. R. (2007). Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış. Ankara: Kök Yayıncılık.
- [61]. Tekşan, M. (2011). *Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- [62]. Tieghem, P. V. (2017). Mukayeseli Edebiyat. (Kılıçel, Y. Ş. Çev.). Büyüyenay Yayınları.
- [63]. Tüfekçi Can, D. (2014). *Çocuk Edebiyatı Kuramsal Yaklaşım*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- [64]. Türkçe Sözlük. (2004). Ankara. Türk Dil Kurumu.
- [65]. Yıldırım, A.ve Şimşek H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: SeçkinYayıncılık.
- [66]. Yurdakul, B. (2004). *Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının öğrenenlerin problem çözme becerilerine, bilişötesi farkındalık ve derse yönelik tutum düzeylerine etkisi ile öğrenme sürecine katkıları*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- [67]. Yurdakul, B. (2005). Bilişötesi ve Yapılandırmacı Öğrenme Çevreleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöntemi*, 42, 279-298.
- [68]. Yurdakul, B. (2008). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının sosyal bilişsel bağlamda bilgiyi oluşturmaya katkısı. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(20), 39-67.

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı

:Remziye GÜZEL DEMİR

Doğum Tarihi :05.06.1985

E-mail : yezda3@hotmail.com

Öğrenim Durumu :

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Türkçe Öğretmenliği	Mersin Üniversitesi	2002-2006

Görevler :

Görev Unvanı	Görev Yeri	Yıl
Öğretmen	Şanlıurfa Dr. Cavit Özyeğin İlköğretim Okulu	2006-2011
Öğretmen	Mersin Akdeniz Turgut Özal Ortaokulu	2011-2014
Öğretmen	Mersin Akdeniz Ahi Evran İmam Hatip Ortaokulu	2014-2017
Öğretmen	Mersin Toroslar Osmangazi Ortaokulu	2017-